Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Možnosti využití produktů kolektivního investování ve vybraných regionech v České republice

Bc. Jakub Solař

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jakub Solař

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Hradec Králové

Název práce

Možnosti využití produktů kolektivního investování ve vybraných regionech v České republice

Název anglicky

Collective Investment Products Options in Selected Regions of the Czech Republic

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude na základě analýzy a komparace zhodnotit situaci v oblasti rozložení portfolií a jednotlivých možností investování do produktů kolektivního investování fyzických osob ve vybraných regionech v České republice.

Dílčím cílem bude komparace charakteristik jednotlivých typů investorů dle určených parametrů a zjištění rozšířenosti a využití kolektivního investování ve vybraných regionech v České republice.

Metodika

Teoretická část bude tvořena z literární rešerše, která bude zpracována metodou komparace a kompilace poznatků z literatury a ostatních citovaných zdrojů, souvisejících s danou problematikou. Poznatky budou čerpány zejména z oblasti kolektivního investování v České republice.

Pro naplnění stanoveného cíle bude využita jednak popisná metoda pro charakteristiku vybraných regionů a procentuálního rozložení jednotlivých druhů investičních strategií v portfoliích. Dále pak budou využity vhodné analytické metody pro zhodnocení stávající situace ve vybraných regionech. Metodou deskripce budou vysvětleny důležité pojmy týkající se kolektivního investování a investičních profilů různých investorů.

V praktické části diplomové práce budou na základě zjištěných výsledků a prostřednictvím metod komparace, dedukce a empirie vyvozeny závěry o skladbě portfolií fyzických osob ve vybraných regionech.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

investiční horizont, investiční společnost, kolektivní investování, podílové fondy, portfolio, riziko, výnos

---

Doporučené zdroje informací

KOHOUT, P. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-5064-4.

MEJSTŘÍK, M. – PEČENÁ, M. – TEPLÝ, P. – UNIVERZITA KARLOVA. *Bankovnictví v teorii a praxi = Banking in theory and practice*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2870-7.

MISHKIN, S. F. a EAKINS, G. S. Financial markets and institutions. 7th ed. Boston: PrenticeHall, 2011. ISBN 01-321-3683-X.

REJNUŠ, O. *Finanční trhy : učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2016. ISBN 978-80-247-5871-8.

REJNUŠ, O. – FIO BANKA. *Finanční trhy*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3671-6.

RICKARDS, J. The Big Drop. Baltimore: Laissez Faire Books, 2015. ISBN 978-1-212911-9-0.

ŠTÝBR, D. – KLEPETKO, P. – ONDRÁČKOVÁ, P. *Začínáme investovat a obchodovat na kapitálových trzích*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3648-8.

VESELÁ, J. *Investování na kapitálových trzích*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-212-4.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Daniela Pfeiferová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 7. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Možnosti využití produktů kolektivního investování ve vybraných regionech v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2023 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Daniele Pfeiferové, Ph.D. za její vstřícný přístup, rady, čas, odborné vedení a předmětné připomínky při zpracování mé diplomové práce. Zároveň bych rád poděkoval celé mé rodině za velkou podporu při mém studiu.

Možnosti využití produktů kolektivního investování ve vybraných regionech v České republice

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na téma rozšířenosti využití produktů kolektivního investování prostřednictvím podílových fondů. Je zde popsán vývoj kolektivního investování, základní principy kolektivního investování, právní úprava a klíčové pojmy. Úvod praktické části obsahuje představení jednotlivých investičních strategií a definice typů investorů, kteří tyto investiční strategie využívají. Cílem těchto kapitol je zjištění a ujasnění situace v rozšířenosti a možnostech kolektivního investování v rámci určitých regionů a České republiky jako celku. Dílčím výzkumem je zjištění investiční gramotnosti občanů České republiky. Nedílnou částí práce je průzkum kvality investičního doporučení a poradenství na českém finančním trhu. K tomuto cíli byly využity náhodně vybrané tři bankovní instituce na českém trhu, jimiž jsou Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a.s., Air Bank, a.s. Tyto bankovní instituce byly hodnoceny na základě neřízeného rozhovoru při osobní schůzce autora diplomové práce s investičním poradcem nebo bankovním poradcem. V této části diplomové práce byly také zjišťovány možnosti o skladbě podílových fondů v portfoliích fyzických osob s ohledem na regiony v České republice.

Klíčová slova: investiční horizont, investiční společnost, kolektivní investování, podílové fondy, portfolio, riziko, výnos

Collective Investment Product Options in Selected Regions of the Czech Republic

Abstract

The thesis focuses on the topic of widespread use of collective investment products through mutual funds. The history of collective investment, basic principles of collective investment, legal regulation and key terms are described. The practical part starts with an introduction of individual investment strategies and it also defines the types of investors who use these investment strategies. The purpose of the chapter is to explore and clarify the situation regarding the prevalence and possibilities of collective investment both within specific regions, as well as in the Czech Republic as a whole. Part of the research is to determine the investment literacy of the citizens of the Czech Republic. An integral part of the work consists of a survey of the quality of investment recommendations and advice on the Czech financial market. Three randomly selected banking institutions on the Czech market were used for this purpose, namely Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a. s., and Air Bank, a. s. These banking institutions were evaluated based on an unguided interview in the form of a personal meeting of the author of the diploma thesis with an investment or a bank advisor. In this part of the thesis, the possibilities of the mutual funds composition within the portfolios of individuals were also investigated, with respect to the regions of the Czech Republic.

Keywords: investment horizon, investment company, collective investment, mutual funds, portfolio, risk, return

Obsah

1 Úvod **14**

2 Cíl práce a metodika **15**

2.1 Cíl práce 15
2.2 Metodika 15

3 Teoretická východiska **18**

3.1 Vymezení základních pojmů 18
3.1.1 Investice 18
3.1.2 Statut 18
3.1.3 Směrnice MiFID I a MiFID II 19
3.1.4 Podílové listy 20
3.1.5 Depozitář 22
3.1.6 Volatilita 23
3.1.7 Diverzifikace 23
3.1.8 Investiční trojúhelník 24
3.1.8.1 Rizikovost 25
3.1.8.2 Výnosnost 25
3.1.8.3 Likvidita 26
3.2 Subjekty kolektivního investování 27
3.2.1 Investiční společnosti 27
3.2.2 Investiční fondy 28
3.2.3 Podílové fondy 28
3.2.4 Indexové fondy (ETF) 30
3.2.5 Hedgeové fondy 31
3.2.6 Doplňkové penzijní spoření 32
3.3 Podstata kolektivního investování 33
3.3.1 Charakteristika kolektivního investování 33
3.3.2 Výhody a nevýhody kolektivního investování 34
3.3.3 Rizika spojená s kolektivním investováním 36
3.3.4 Poplatky fondů kolektivního investování 37
3.3.5 Daňová problematika 37
3.3.6 Regulace a dohled 38
3.4 Typologie fondů kolektivního investování 39
3.4.1 Otevřené a uzavřené fondy 39
3.4.2 Fondy s aktivní a pasivní správou portfolia 40
3.5 Klasifikace fondů dle AKAT ČR 41

3.5.1 Akciové 42
3.5.2 Dluhopisové 42
3.5.3 Fondy peněžního trhu, smíšené, fondy fondů, nemovitostní, a další..... 43
3.6 Investiční horizont 44
3.7 Historie kolektivního investování ve světě 46
3.8 Kolektivní investování v České republice 47
4 Vlastní práce 49
4.1 Klasifikace a dělení investorů 49
4.1.1 Velmi konzervativní a konzervativní investor 49
4.1.2 Vyvážený investor 50
4.1.3 Dynamický investor 50
4.2 Investiční strategie 50
4.2.1 Konzervativní strategie 51
4.2.2 Vyvážená strategie 52
4.2.3 Agresivní strategie 52
4.3 Pravidelné a jednorázové investice 53
4.3.1 Jednorázové investice 53
4.3.2 Pravidelné investování 53
4.4 Finanční gramotnost v ČR – ČBA 2020–2022 54
4.4.1 Index finanční gramotnosti 2020 55
4.4.2 Index finanční gramotnosti 2021 56
4.4.3 Index finanční gramotnosti 2022 57
4.5 Index investiční gramotnosti v České republice za rok 2021 58
4.5.1 Porovnání investiční gramotnosti České republiky vs Slovenské republiky za rok 2021 58
4.5.2 Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech České republiky v roce 2021 60
4.6 Index investiční gramotnosti v České republice za rok 2022 60
4.6.1 Porovnání investiční gramotnosti České republiky vs Slovenské republiky za rok 2022 62
4.6.2 Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech České republiky v roce 2022 63
4.7 Průzkum investičního chování Čechů v roce 2021–2022 66
4.8 Přístup ke kolektivnímu investování ve vybraných bankách v ČR 77
4.8.1 Výzkum kolektivního investování v Komerční Bance, a. s. 77
4.8.2 Výzkum kolektivního investování v Československé obchodní bance, a. s. 81
4.8.3 Výzkum kolektivního investování v Air Bank, a. s. 84
5 Výsledky a diskuse 88
6 Závěr 91

7 Seznam použitých zdrojů.....93

8 Přílohy 95

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech ČR 2021 …….59
Obrázek č. 2: Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech ČR 2022 …….63
Obrázek č. 3: Investiční nabídka od Komerční banky, a. s. ...…….78
Obrázek č. 4: Z jakých fondů se investice skládá? ..……79
Obrázek č. 5: Scénář vývoje investice dle Československé obchodní banky, a. s. …… …82
Obrázek č. 6: Aktuální nabídka cenných papírů …… ……85
Obrázek č. 7: Cenné papíry, které se pro vás svými vlastnostmi nehodí….……85

Seznam grafů

Graf č. 1: Tvorba rezervy 2020 ……...54
Graf č. 2: Tvorba rezervy 2021……55
Graf č. 3: Tvorba rezervy 2022……56
Graf č. 4: Index investiční gramotnosti ČR a SR podle pohlaví …….58
Graf č. 5: Index investiční gramotnosti podle vzdělání.……..58
Graf č. 6: Index investiční gramotnosti podle pohlaví v prosinci 2022 ……..…60
Graf č. 7: Index investiční gramotnosti podle věku v prosinci 2022 …….……61
Graf č. 8: Index investiční gramotnosti v ČR a SK v roce 2022 ……..……..62
Graf č. 9: Za jak zkušené se investoři považují? ……..……..64
Graf č. 10: Jaké máte zkušenosti s investováním? …….……66
Graf č. 11: Proč investujete, nebo zvažujete začít investovat?.…….…….66
Graf č. 12: Bariéry investování mužů a žen …….……..67
Graf č. 13: Jakým způsobem Češi investují …….……..68
Graf č. 14: Jak dlouhý je váš investiční horizont? …….……69
Graf č. 15: Investují do podílových fondů více muži nebo ženy? …….……70
Graf č. 16: Podíl investorů do podílových fondů dle věku …….……...70
Graf č. 17: Investice do kolektivního investování před pandemií …….……71
Graf č. 18: Změny v investování během pandemie COVID – 19 …….……72
Graf č. 19: Vliv pandemie na nové investory ……..……..72
Graf č. 20: Kolik lidí investovalo v roce 2022 ……..……73
Graf č. 21: Vliv věku na investování respondentů ……..……..74
Graf č. 22: Jaké instituce využívají respondenti k podílovému investování.…...……..75
Graf č. 23: Jaké instituce využívají respondenti k podílovému investování (pohlaví)..…75
Graf č. 24: Kam chtějí Češi investovat v roce 2023..…….91

Seznam použitých zkratek

ČNB – Česká národní banka
ČBA – Česká bankovní asociace
AKAT ČR – Asociace pro kapitálový trh České republiky
MiFID – The Markets in Financial Instruments Directive (Směrnice o trzích finančních instrumentů)
SRRI – Synthetic Risk and Reward Indicator (Syntetický indikátor rizika a výnosu)
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktiv)
ETF – Exchange Traded Funds
DPS – Doplňkové penzijní spoření
ČSOB – Československá obchodní banka, a. s.

1 Úvod

Investování skrze kolektivní investování s využitím podílových fondů začíná být v posledních letech v České republice čím dál diskutovanější téma. Určité přičinění k tomu má v poslední době vysoká inflace, která dopadla na občany České republiky v plné síle a nutí je přemýšlet o svých finančních prostředcích i z dlouhodobějšího horizontu. Jakým způsobem se o své finanční prostředky efektivně starat a zhodnocovat je. Podílové fondy jsou ideálním nástrojem právě pro drobné investory. Na to, stát se investorem do podílových fondů není potřeba, aby měl člověk hluboké znalosti, nebo disponoval velmi vysokými úspory.

Spořící účty jsou zajímavé pro konzervativní občany, ale pro dlouhodobý výnos z těchto produktů je potřeba, aby byly dlouhodobě nastavené vysoké centrální úrokové sazby, ze kterých vychází právě úroková sazba na spořících účtech. Dlouhodobou alternativou tedy mohou být podílové fondy – ať už konzervativní, smíšené nebo dynamické. Tyto podílové fondy mohou v časovém horizontu přinést podstatně zajímavější výnosy, než které má občan z uložených prostředků na spořícím účtu. Tento způsob investování s využitím podílových fondů, dnes již ve světě velice rozšířený se v posledních letech rozšiřuje i mezi občany České republiky.

Tato práce je zaměřena na téma rozšířenosti využití produktů kolektivního investování prostřednictvím podílových fondů v České republice. Kolektivní investování se stalo velmi oblíbenou a jednoduchou formou zhodnocování finančních prostředků, nicméně stále se jedná o téma, které není známé a pochopitelné pro část občanů v České republice. Pořád existuje nemalá část populace, která nemá dostatečné znalosti o fungování, výhodách a nevýhodách investování do podílových fondů. V této diplomové práci jsou zahrnuty teoretická východiska, která mají za úkol toto téma přiblížit investorům, kteří s investováním do podílových fondů chtějí začít.

Důležitou částí práce je praktická část, ve které se autor diplomové práce věnoval hloubce investičních znalostí a gramotnosti občanů České republiky. Autora práce zajímalo, jakým trendem se posouvá znalost a využívání podílových fondů v České republice. Dalším cílem práce bylo také zhodnocení kvality investičního doporučení a poradenství na českém finančním trhu. K tomuto cíli byly využity vybrané tři bankovní instituce na českém trhu, jimiž jsou Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a.s., Air Bank, a.s.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce je zaměřena na téma rozšířenosti a možností využití produktů kolektivního investování prostřednictvím podílových fondů. Praktickým cílem diplomové práce je zhodnotit úroveň, rozšířenost investování do podílových fondů a investiční gramotnost občanů v rámci regionů i České republiky jako celku. Součástí je deskripce kvality poskytování investičního poradenství v rámci vybraných bank na českém trhu. Výstupem diplomové práce je také souhrnné představení možností začínajícím investorům do podílových fondů, v jaké kvalitě a šíři mohou občané očekávat investiční poradenství a doporučení pro nezkušené prvoinvestory.

2.2 Metodika

Diplomová práce je složena ze dvou hlavních částí – teoretické a praktické části. Teoretická část je zpracována na základě literární rešerše, kompilace, analýzy a syntézy tištěné odborné literatury, zákonů a předpisů týkajících se tématu kolektivního investování. Z důvodu častých změn na finančních trzích je teoretická část práce doplněna aktuálními informacemi získanými z citovaných internetových zdrojů. Poznatky z nastudovaných zdrojů se týkají především kolektivního investování a podílových fondů. Neopomenutelným zdrojem pro čerpání informací jsou několikaleté zkušenosti autora diplomové práce z praxe v bance – Komerční bance, a. s.

Teoretická část je zaměřena na obecný popis základních pojmů, podstaty kolektivního investování a subjektů kolektivního investování. Součástí je vysvětlení výhod a nevýhod investování, daňové regulace a dohledu nad trhem. Zmíněna je též typologie a klasifikace fondů kolektivního investování. Pro zpracování teoretické části práce byla vybrána vhodná odborná literatura, české a zahraniční internetové zdroje. Z těchto zdrojů byly vybrány za pomoci kompilace a komparace detailní informace k výše popsaným tématům. V krátkosti jsou zmíněny údaje o historii kolektivního investování ve světě a v České republice.

Praktická část práce navazuje na literární rešerši a aplikuje nabyté poznatky a informace. Pomocí deskriptivní metody jsou v úvodu praktické části popsány jednotlivé

investiční strategie a dělení typů investorů, kteří tyto investiční strategie využívají v rámci jednorázových či pravidelných investic. V návaznosti na stanovené cíle a za účelem jejich naplnění byl v této práci využit kvalitativní výzkum. Z kvalitativních metod byla využita analýza elektronických dokumentů a neřízené rozhovory. Zmíněné elektronické dokumenty a sekundární data byla získána z veřejně dostupných zdrojů České bankovní asociace, společnosti Portu, společnosti EMA Data a Asociace pro kapitálový trh České republiky. Jednotlivá data byla vyfiltrována podle různých kategorií. Jako příklad lze uvést rozdělení dle věkové kategorie:

- Do 26 let,
- 26–40 let,
- 41–55 let,
- 55 let a více.

Nebo také rozdělení respondentů dle pohlaví:

- Muži,
- ženy.

Využitá data jsou z let 2020 a 2022 vždy na náhodném vzorku respondentů, kteří byli osloveni ze všech regionů České republiky, převážně formou online dotazníku. V závěru jsou zmíněny také výhledy respondentů, kam by chtěli v roce 2023 investovat.

Podkladová data pro druhou část praktické práce byla získána z neřízených rozhovorů s investičními poradci a bankovním poradcem. Součástí dat jsou také poskytnuté elektronické materiály, předané autorovi práce na konci osobní schůzky. Autor práce si zvolil pro svůj výzkum náhodně tři bankovní instituce na českém bankovním trhu – Komerční banku, a. s., Československou obchodní banku, a. s., Air Bank, a. s.

Výsledné informace z neřízených rozhovorů a předané dokumenty jsou výstupem z osobních schůzek. Neřízené rozhovory probíhaly formou osobní schůzky s investičním poradcem nebo bankovním poradcem, kde tématem schůzky byl návrh investičního doporučení pro fiktivního klienta s ohledem na zjištěné informace o klientovi.

Na každé osobní schůzce se vycházelo ze stejných počátečních informací, jimiž jsou:

- Věk klienta do 30 let,
- střednědobý až dlouhodobý investiční horizont,
- volné finanční prostředky pro jednorázovou investici v hodnotě 100 000 Kč,
- volné finanční prostředky pro pravidelnou investici v hodnotě 8 000 Kč měsíčně.

Výsledné výstupy z osobních schůzek jsou vyhodnoceny na základě několika kritérií a autorem práce poskytnutých informací investičním poradcům a bankovnímu poradci. S těmito daty poradci během osobní schůzky pracovali na základě jejich zvyklostí a nastavených procesů banky.

V souladu s cílem práce byly výzkumné otázky poradcům stanoveny například takto:

1. Mám volné tyto finanční prostředky. Jakým způsobem byste mi doporučil vytvořit mé portfolio podílových fondů ve vaší bance?
2. Mám určitou averzi k riziku, jakým způsobem je možné toto reflektovat ve stavbě mého portfolia?

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení základních pojmů

3.1.1 Investice

Investice je možno chápat jako „záměrné obětování“ jisté dnešní hodnoty (zpravidla přesně určeného množství peněžních prostředků) za vidinou získání vyšší (i když nejisté) hodnoty budoucí. Investici se realizuje prostřednictvím různých druhů investičních aktiv, majících podobu různých druhů finančních a reálných investičních instrumentů, které by měly dokázat rozmnožit jejich stávajícího bohatství. K tomuto výsledku lze dojít buď tím, že zakoupením získá investor nárok na výnosy (cash flow) plynoucí z držby aktiv, nebo že jejich ceny v průběhu času stoupnou a investor je později prodá za cenu vyšší, než za kterou je původně zakoupil. V reálu je samozřejmě možná i kombinace obou těchto přístupů.

Investice jako takové jsou nejčastěji členěny podle druhů investičních aktiv. Za základní způsob dělby investic je všeobecně považováno rozdělení na „investice finanční“ a „investice reálné“. Prokazatelně je vyjádřeno, že v málo rozvinutých ekonomikách převažují investice reálné, kdežto ve vyspělých zemích jsou častější investice finanční. Nicméně však platí, že finanční a reálné investice jsou považovány za komplementární formy investic a nikoli za formy vzájemně konkurenční (Rejnuš 2016).

3.1.2 Statut

Každý vytvořený podílový fond musí mít svůj vlastní statut. Investiční společnost ho musí přijmout ve shodě se svými stanovami. Je povinné, aby byl statut podílového fondu schválen příslušným orgánem, a teprve po tomto schválení může nabýt účinnosti. Stejný postup se týká i změn ve statutu.

Statut podílového fondu má povahu smluvních podmínek mezi investiční společností a investorem (podílníkem) a upravuje podmínky správy majetku, svěřeného investiční společnosti v určitém podílovém fondu ke kolektivnímu investování, stejně tak vzájemná práva a povinnosti investiční společnosti a podílníka.

Z důvodu splnění zákonných povinností a naplnění závaznosti statutu musí mít investor možnost seznámit se se statutem. Proto zákon ukládá investiční společnosti

povinnost umožnit investorům seznámit se se statutem ještě před nákupem podílových listů. Nicméně investoři mají možnost (nikoliv povinnost) seznámit se se statutem. Jestliže tato možnost není využita a smlouva o koupi podílového listu je uzavřena, je i v tomto případě statut fondu závazný.

Níže jsou zmíněné některé informace, které musí statut podílového fondu obsahovat:

- Zaměření a cíle investiční strategie investiční společnosti v příslušném podílovém fondu (tj. do jakých cenných papírů a v jakém poměru hodlá investiční společnost investovat),
- zásady hospodaření s majetkem v podílovém fondu (např. způsob výpočtu prodejní ceny podílových listů a jejich ceny při zpětném prodeji, výše přirážek k ceně a srážek z ceny podílového listu,
- způsob použití výnosů z majetku v podílovém fondu (určení, zda výnosy ponechají v podílovém fondu, nebo se vyplatí podílníkům),
- způsob prodeje majetku v podílovém fondu (tj. jak se budou kupovat cenné papíry do portfolia podílového fondu, jak se budou prodávat a způsob prodeje podílových listů),
- údaje o investiční společnosti, která investiční fond spravuje,
- obchodní jméno a sídlo banky, která pro investiční společnost bude vykonávat funkci depozitáře,
- určení, zda se jedná o fond otevřený nebo uzavřený

(Liška 2004).

3.1.3 Směrnice MiFID I a MiFID II

Na finančních trzích v rámci Evropské unie a České republiky je od 1 listopadu 2007 zavedena prováděcí směrnice MiFID. Regulované trhy a investiční firmy působící na těchto trzích jsou pečlivě sledovány a tyto směrnice se aplikují do vnitrostátních právních předpisů v různých členských státech Evropské unie. Cílem směrnice MiFID je poskytovat vysokou a jednotnou úroveň ochrany investorů, transparentnost finančního trhu a zvýšení konkurence mezi poskytovateli investičních produktů.

Dnem 3. ledna 2018 je MiFID nahrazen novou směrnicí MiFID II, která je ještě důraznější v dodržování legislativních povinností a ochraně investorů. Důvod je jednoduchý – finanční krize odkryla významné nedostatky ve směrnici MiFID a to zejména v ochraně investorů a transparentnosti finančních trhů. Tyto nedostatky bylo potřeba vyřešit a z tohoto důvodu vznikla aktualizovaná směrnice MiFID II (Busch 2017).

3.1.4 Podílové listy

Podílovým listem je myšlen cenný papír, který představuje podíl majitele (podílníka) na majetku v podílovém fondu. Podílové listy emituje podílový fond, který je spravován investiční společností V momentě, kdy investiční společnost podílový fond vytvoří, již není jeho vlastníkem a nemá tak nárok na zisk z fondu a není možné ho zahrnout do majetku investiční společnosti. S podílovým listem je spojeno několik práv podílníků vyplývající ze zákona o investičních společnostech a fondech nebo ze statutu fondu. Podílové listy, se kterými jsou spojena stejná práva, tvoří jeden druh. Podle uvedeného zákona může být s podílovými listy spojena zejména právo na:

- Rozdílný, pevný nebo podřízený podíl na zisku nebo na likvidačním zůstatku,
- vyplacení zálohy na zisk,
- nižší úplatu účtovanou v případě, že výkonnost podílového fondu přesáhne určený benchmark, s nímž je výkonnost srovnávána,
- nižší srážku za odkoupení, je-li s podílovým listem spojeno právo na jeho odkoupení.

Existuje několik způsobů, jak mohou být podílové listy emitovány. Jako příklad lze uvést emitování na doručitele, na jméno nebo na řad, v zaknihované nebo v listinné podobě. Listinný podílový list může mít podobu pouze cenného papíru na řad nebo na jméno a je převoditelný rubopisem (Haslem 2009) (Veselá 2019).

Podílový list musí obsahovat určité minimální náležitosti stanovené zákonem, a to:

- Obchodní jméno investiční společnosti, která podílový list vydala,
- označení podílové fondu, v němž budou soustřeďovány peněžní prostředky investorů,
- jmenovitou hodnotu podílového listu, která musí být uvedena v Kč,

- údaj o tom, zda se jedná o podílový list otevřeného podílového fondu nebo uzavřeného podílového fondu,
- datum vydání podílového listu, a další

(Liška 2004).

Podílové listy otevřeného podílového fondu nejsou obchodovány na kapitálovém trhu. Každopádně každý administrátor jednotlivého podílového fondu má povinnost podílový list odkoupit do daného termínu na žádost podílníka za aktuální hodnotu majetku fondu připadající na jeden podílový list. Zmíněnou žádost na odkoupení podílového listu vydaného otevřeným podílový fondem lze podat kdykoliv. Administrátor otevřeného podílového fondu tak vždy musí zajistit odkoupení podílového listu otevřeného podílového fondu na účet tohoto fondu nejdéle do:

- 2 týdnů, jde-li o standardní fond,
- 1 měsíce, jde-li o speciální fond, který neinvestuje do nemovitostí nebo účastí v nemovitostní společnosti,
- 1 roku, jde-li o fond kvalifikovaných investorů, ve kterém neinvestujeme do nemovitostí,
- 2 let, jde-li o investiční fond, ve kterém investujeme do nemovitostí nebo účastí v nemovitostní společnosti.

Přesný počet podílových listů, které otevřený podílový fond může vydat, není nijak omezen. Vydávání a odkupování podílových listů však může být za určitých podmínek dočasně pozastaveno.

Oproti tomu podílové listy uzavřeného podílového fondu jsou obchodovány na kapitálovém trhu. Díky tomu je zajišťována jejich dostatečná likvidita. Velmi často se však tyto podílové listy obchodují s diskontem, tedy s určitou přirážkou oproti hodnotě majetku připadající na podílový list. Další rozdílností je, že podílové listy vydané uzavřenými podílovými fondy neobsahují právo podílníka na jeho odkoupení. Statut uzavřeného podílového fondu však může právo na odkoupení podílového listu na účet uzavřeného podílového fondu v určených lhůtách a za stanovených podmínek podílníku přiznat. (Veselá 2019)

3.1.5 Depozitář

Depozitář – z italského depozitum = původně věc movitá, svěřená do úschovy. Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech ukládá investiční společnosti i podílovému fondu povinnost předem ve statutu určit svého depozitáře. Tím je osoba právně i majetkově oddělená od investiční společnosti a investičního fondu a na nich nezávislá. Depozitář je tak v segmentu kolektivního investování jakási první instance na poli regulace (Zákon č. 240/2013 Sb. 2013).

Všechny investiční fondy musí mít pouze jednoho depozitáře. Ten eviduje majetek fondu, vede peněžní účty fondu a kontroluje, zda fond, popř. obhospodařovatel nakládá s majetkem v souladu se zákonem a statutem fondu. Funkci depozitáře fondu zastává právnická osoba, která je na základě depozitářské smlouvy oprávněna:

- Mít v opatrování majetek investičního fondu, umožňuje-li to jeho povaha,
- vytvořit a vést peněžní účty a evidovat pohyb veškerých peněžních prostředků náležících do majetku investičního fondu,
- evidovat, umožňuje-li to jeho povaha, nebo kontrolovat stav jiného majetku investičního fondu jiného než v předchozích bodech.

Dle zákona depozitářem investičního fondu nemůže být obhospodařovatel tohoto fondu. Roli depozitáře nejčastěji plní banka, případně obchodník s cennými papíry, kteří mají k této činnosti povolení. Depozitář vykonává svou činnost na základě smlouvy o výkonu depozitářské činnosti (tzv. depozitářská smlouva), kterou uzavírá s investičním fondem či investiční společností (Veselá 2019).

Depozitáře je možné představit jako „obránce“ v „první linii“, kde „drží ochrannou ruku“ nad tokem prostředků podílového, investičního nebo penzijního fondu. Zároveň musí být připraven jednání klienta vyhodnotit co do jeho souladu se zákonem a v případě nesouladu se zákonem dokázat účinně zasáhnout. Jednání depozitáře proto musí být vždy jednání profesionála v oboru – kvalifikované a především aktivní (Liška 2004).

Pokud investiční společnost nebo investiční fond poruší zákon, statut, nebo smlouvu o obhospodařování a depozitář tuto skutečnost zjistí, neprodleně tuto okolnost prodiskutuje s investiční společností nebo investičním fondem a neprodleně oznámí tuto skutečnost

regulatornímu orgánu (v České republice je to ČNB). Ke konci roku 2017 vykonávaly funkci depozitářů fondů v České republice celkem 4 banky (Veselá 2019).

3.1.6 Volatilita

Pod pojmem volatilita si lze představit rozsah a rychlost cenových pohybů aktiva. Prošetřením volatility jednotlivých aktiv se odhaduje budoucí riziko investice. Cenný papír či podílový fond má vyšší míru volatility, pokud se jeho hodnota může v krátkém čase výrazně měnit. Volatilita se měří pomocí nástroje směrodatné odchylky, která měří odchylku aktiva od jeho průměru. Některá aktiva jsou volatilnější než ostatní, to znamená, že jednotlivé akcie jsou volatilnější než celý akciový index, který obsahuje více akcií (Co je volatilita? 2023).

3.1.7 Diverzifikace

Jedna z prvních věcí, které by měl začínající investor věnovat pozornost, je diverzifikace investičního portfolia. Investovat finanční prostředky do jedné investice se nemusí vyplatit. Kapitálové trhy se chovají jako na houpačce, jednou jsou trhy nahoře a jednou dole. Proto je doporučováno rozdělit finanční prostředky do několika částí podle formy a druhu investice. (Janda 2011)

V rámci investic je diverzifikace rozložení rizika například tím, že si jako investoři peníze vložíme do různých typů investic. Něco do podílových fondů, akcií, obligací, nástrojů peněžního trhu, nemovitostí atd. Rizika se rozkládají i v rámci jednotlivých typů investic. Pokud je potřeba diverzifikovat riziko plynoucí z akciových investic, lze toho dosáhnout tím způsobem, že místo nákupu akcií jednoho nebo dvou podniků se koupí v menších částkách akcie třeba patnácti podniků. Stejně tak se postupuje v případě podílových fondů Tímto přístupem se výrazně sníží výkyvy cen jednotlivých aktiv na hodnotu celého portfolia. Diverzifikace funguje pouze v případě, že výnosy jednotlivých složek portfolia nejsou příliš korelovány. Korelace je statistický ukazatel míry, s jakou se pohyby veličin navzájem ovlivňují (Gladiš 2012).

V investicích do podílových fondů lze dosáhnout diverzifikace relativně snadno. Je možné nakupovat podílové listy několika fondů, které investují podle různého geografického a sektorového klíče. V případě, že nebude investor mít veškeré fondy u jedné

investiční společnosti, může diverzifikovat i v rámci institucí. V každém fondu tak bude mít investor přinejmenším deset, ale spíše více různých společností. (Janda 2011)

Diverzifikace může být pro investory velmi prospěšná, ale i ona má své mantinely. Moderní teorie portfolia měří riziko podle volatility cen akcií. Pokud jsou přidány dalších akcie (nebo jiné instrumenty) do portfolia, tak se celková volatilita investičního portfolia snižuje, jelikož se jednotlivé pohyby akcií navzájem částečně „vyruší“. Ve výsledku se ruší tím více, čím více má portfolio titulů. Takzvané tržní portfolio, které obsahuje všechny akcie na trhu, má pak volatilitu stejnou jako samotný trh. Pak je portfolio dokonale diverzifikováno. V pojetí rizika se diverzifikace nesnaží eliminovat riziko spojené s pohybem cen aktiv v portfoliu, ale snaží se zmírnit dopady v chybném úsudku investora na celkový výnos jeho investic (Gladiš 2012).

Jak velká diverzifikace je dostatečná a vhodná? Správná míra diverzifikace by měla splňovat následující podmínky. Za prvé, měla by snížit na přijatelnou míru dopad případných chyb z uskutečněných jednotlivých investic. Za druhé, neměla by se zbytečně negativně projevovat na výnosech z celkového investičního portfolia. Za třetí, měla by být prakticky proveditelná. Při dodržení pravidla poctivého bezpečnostního polštáře při výběru investic bude případný dopad chyb investora malý (Gladiš 2012).

3.1.8 Investiční trojúhelník

V momentě, kdy jako potenciální investor disponuje dostatečným množstvím volných peněžních prostředků a dospěje k názoru, že by tyto prostředky měl investovat na finančním trhu, musí následně u každé takové uvažované investiční příležitosti zvažovat tři základní investiční faktory, kterými jsou:

- Rizikovost,
- výnosnost,
- likvidita.

I když se jedná o faktory, které jsou ve vzájemné působnosti a ovlivňují se, je třeba věnovat každému z faktorů samostatnou a nezanedbatelnou pozornost (Rejnuš 2016).

3.1.8.1 Rizikovost

Jakákoliv investice je spojena s nějakou úrovní rizika. Pokud je prezentována bezriziková investice, obvykle je tím myšlena investice, která postrádá například jeden z mnoha možných druhů rizik. Jako příklad lze uvést bankovní vklad u státem garantované banky. Takovýto vklad bývá často považován za bezrizikovou investici. S tímto tvrzením není možné plně souhlasit– ani nejsilnější pancíř bankovního trezoru, ani písemný závazek celého vládního kabinetu včetně guvernéra centrální banky nedokáže vytvořit dokonale bezpečnou ochranu proti možné ztrátě způsobené inflací (Kohout 2002). Zjednodušeně řečeno – čím déle je vklad uložený, tím větší inflační riziko je podstupováno. Ani krátkodobé vklady nejsou bezrizikové, protože úrokové sazby se v čase mění. Nikdy není známo, za jakou sazbu se bude ukládat za rok, nebo dokonce za pět let. V důsledku tohoto rizika a rizika úrokových měr nelze hovořit o žádné investici jako o zcela bezrizikové (Kohout 2008).

Není jednoduché udělat jasnou dělící čáru mezi výnosy a riziky, protože obojí je navzájem propojeno. Vyžadujeme-li vyšší výnosy, musíme podstoupit i vyšší riziko. Nicméně, pokud je podstupováno vyšší riziko, není žádná záruka, že bude dosáhnuto také vyšších výnosů (Kohout 2008).

3.1.8.2 Výnosnost

V praxi se vyskytují různé druhy investičních projektů, jež bývají realizovány za účelem dosažení rozdílných cílů. Existují různá kritéria pro hodnocení efektivnosti investic. V případě finančních investic bývá všeobecně za kritérium hodnocení efektivnosti považována jejich „výnosnost“. Výnosnost finančních investic je investičním kritériem, které udává míru zhodnocení peněžních prostředků vložených do daného finančního investičního instrumentu (nebo investičního portfolia) při určitém časovém období (Rejnuš 2016).

Možností, jak počítat výnosnost, je více. Podle použití vstupních dat a vypovídajících schopností se vypočítá výnos historický (výnos ex post) a výnos očekávaný (výnos ex ante). Historický výnos obsahuje dvě položky. Jde o důchod plynoucí z daného instrumentu (dividenda, kupón, úrok) a o kapitálový zisk / kapitálovou ztrátu.

Obecný vzorec pro výpočet *historické výnosové míry (ex post)* z investičního instrumentu lze zapsat takto:

$$r_t = \frac{\mathrm{P}_1 - P_0 + D - T - C_0}{P_0}$$

kde:

- $\mathbf{r_t}$ zobrazuje historickou výnosovou míru za období t,
- $\mathbf{P_1}$ je prodejní cena (kurz) investičního instrumentu na konci období držby,
- $\mathbf{P_0}$ je nákupní cena (kurz) investičního instrumentu na začátku období držby,
- **D** je důchod plynoucí z investičního instrumentu, tj. v případě akcie např. dividenda,
- **T** jsou daně placené z důchodu (např. dividend) a z kapitálového zisku,
- $\mathbf{C_0}$ jsou transakční náklady vynaložené v souvislosti s držbou daného investičního instrumentu (Veselá 2019).

3.1.8.3 Likvidita

Likvidita je třetím základním faktorem každé investiční strategie ovlivňující poptávku po investičních instrumentech. Tímto pojmem je chápán tzv. „stupeň likvidity“, neboli rychlost, s jakou je možné určený finanční instrument bezeztrátově přeměnit zpět v hotové peníze – neboli „likviditu“.

Pokud se hovoří o nástrojích finančního trhu, za likvidní jsou považovány hlavně cenné papíry obchodované na veřejných, sekundárních, a organizovaných trzích. Předpokládá se, že čím větší je emise cenných papírů, tím je možno ji považovat za likvidnější, což ještě navíc umocňuje kvalita burzovního trhu, na kterém je kótována.

Celkově na velikost likvidity finančních instrumentů působí mnoho různých faktorů. Jako jeden z nejvýznamnějších faktorů označujících změny agregátní poptávky, ovlivňuje i likviditu skoro všech finančních instrumentů, obchodovaných na daném finančním trhu zároveň. V momentě, kdy se agregátní poptávka existující na příslušném finančním trhu zvyšuje, je tento nárůst většinou hodnocen jako kladný a stoupá důvěra investorů v dobře se rozvíjející ekonomiku. Stejně tak jako velmi nebezpečný faktor bývá hodnocen případný pokles agregátní poptávky, hlavně pokud by se jednalo o pokles dlouhodobý. Jako

nebezpečné se považuje také to, že současně s poklesem agregované poptávky po finančních investičních instrumentech se zároveň snižuje i likvidita těchto instrumentů, což vede ke zvyšování jejich rizikovosti a následný pokles jejich tržních cen (kurzů) (Rejnuš 2016).

3.2 Subjekty kolektivního investování

3.2.1 Investiční společnosti

Investiční společnosti jsou právnickými osobami, které mohou na základě přidělené licence (resp. povolení) příslušného regulátora, kterým je v České republice ČNB vykonávat následující funkce (resp. činnosti):

- Funkce obhospodařovatele: Společnost má povolení obhospodařovat majetek investičních a podílových fondů včetně investování a řízení rizik („collective portfolio management“).
- Funkce administrátora: Jedná se o povolení k administraci investičních a podílových fondů, obsahující širokou škálu administrativních činností jako např.: vedení účetnictví, zjišťování právních služeb, vyřizování reklamací a stížností, oceňování majetku, výpočet aktuální hodnoty akcií či podílových listů fondu apod.
- Ostatní povolené činnosti: Investiční společnosti mohou vedle obhospodařování a administrace investičních a podílových fondů provádět také úschovu a správu investičních nástrojů. Stejně tak mohou spravovat majetek i dalším zákazníkům na základě individuálně uzavíraných smluv („portfolio management“) a poskytovat jim finanční poradenství.

Investiční společnosti jsou nejčastěji dceřinými společnostmi obchodních bank a mívají právní formu akciových společností. Z důvodu toho, že disponují licencemi jak na obhospodařování, tak i na administraci, jedná se o všeobecně nejvýznamnější „správce“ fondů kolektivního investování (Rejnuš 2016).

Počáteční kapitál investiční společnosti musí činit alespoň částku odpovídající 125 000 eur. Každá investiční společnost ve své roli administrátora a fungování fondu po procesní stránce, tj. konkrétně zabezpečuje tyto činnosti:

- Vedení účetnictví,
- zajišťování právních služeb a Compliance,
- vyřizování stížností a reklamací investorů,

- oceňování majetku fondu,
- výpočet aktuální hodnoty cenných papírů vydaných fondem a vedení vlastníků CP,
- vyhotovení propagačních sdělení týkajících se fondu,
- výkon jiné činnosti související s hospodařením s hodnotami v majetku fondu

(Rejnuš 2016).

3.2.2 Investiční fondy

Investiční fondy (Investment funds) jsou ve většině zemí vedené jako licencované subjekty s právní subjektivitou. Proto mají také vlastní management (tzv. samosprávné investiční fondy“), nebo mohou být obhospodařovány např. některou investiční společností (tzv. „nesamosprávné investiční fondy“). Jejich investiční strategie je vždy součástí jejich statutů a je nezměnitelná.

Nejdůležitějším způsobem při rozdělení investičních fondů se jedná o pohled na fondy z hlediska toho, zda jde či nejde o fondy kolektivního investování (neboli přísnost regulace). Z tohoto hlediska pak fondy členíme na:

- Investiční fondy kolektivního investování,
- investiční fondy typu „Exchange Traded Funds“,
- hedgeové investiční fondy, resp. investiční fondy kvalifikovaných investorů

(Rejnuš 2016).

3.2.3 Podílové fondy

Podílové fondy jsou využívány jako nástroje kolektivního investování shromažďující peníze od podílníků a investují je do cenných papírů. Tyto fondy poskytují investorům vysokou diverzifikaci a profesionální management. Za tyto služby si každý správce fondů bere poplatek z aktiv jednotlivých fondů. Poplatky se pohybují nejčastěji mezi 0,5 % a 2 % aktiv ročně. Výše poplatku závisí na druhu fondu. Každý otevřený podílový fond umožňuje na požádání odkoupit od svých podílníků jejich podíly za aktuální tržní cenu, která se rovná současné hodnotě vlastního kapitálu fondu připadajícího na jeden podílový list. Všichni podílníci sdílejí společně výnosy a ztráty fondu.

Investoři do podílových fondů vkládají své peněžní prostředky, které pak investiční fond investuje v souladu s jeho stanovami a statutem do různorodých investičních

instrumentů. A poněvadž se jedná o instituce, jejichž předmětem podnikání je investování peněžních prostředků získaných od drobných investorů, vztahují se na ně přísná regulační pravidla (Gladiš 2012).

Podílový fond vzniká dnem zápisu do seznamu podílových fondů vedeného ČNB. Návrh na zápis podílového fondu do seznamu podává obhospodařovatel. V České republice legislativa umožňuje vznik podílových fondů jak otevřeného, tak uzavřeného typu. (Veselá 2019)

Kolektivní investování prostřednictvím podílových fondů se praktikuje ve dvou základních formách, a to buď do fondů uzavřených, či otevřených.

- Investování do uzavřených investičních fondů: Tyto fondy shromažďují finanční prostředky prodejem podílových listů, přičemž za ně nakupují další cenné papíry, všemožné nemovitosti, movité věci, nebo je ukládají na zvláštní bankovní účty. Akcie se však vydávají pouze předem určenou dobu a během doby existence fondu je zpět neodkupují.
- Investování do otevřených investičních fondů: Otevřené podílové fondy jsou charakteristické tím, že se jim hýbe kapitál, což znamená, že emitují podílové listy po celou dobu svého trvání (která může být i neomezená). Zároveň v případě požadavku investora můžeme na žádost jejich držitelů průběžně odkupovat listy za cenu, jež odpovídá aktuální hodnotě na něho připadajícího majetku. Tyto fondy mohou být kvůli tomu zakládány pouze v zemích, jejichž legislativa to umožňuje. (Rejnuš 2016).

Odvětví investic do podílových fondů prošlo za poslední desetiletí velikým rozmachem. Ve Spojených státech i v zemích západní Evropy je každým rokem ve fondech investována čím dál větší část úspor obyvatelstva. V České republice je to sice zatím jen několik procent, ale tato procenta každým rokem rychle rostou. Očekává se, že Češi budou i nadále své úspory, které z drtivé většiny jsou stále uložené na bankovních depozitech, postupně přesouvat ve větších objemech do jiných investičních produktů, a to především do podílových fondů. Právě podílové fondy jsou skvělým způsobem, jak se aktivně zapojují začínající investoři s menšími částkami do kapitálového trhu. Jedná se také o investory, kteří nemají čas na to, aby se sami aktivně starali o své peníze, nebo si na to dostatečně nevěří. Takový druh investora se může poté obrátit na vhodného správce fondu nebo finančního

poradce, který za ně učiní investiční rozhodování a načasování investice v rámci fondů, které si investor vybere (Gladiš 2012).

Klasické fondy kolektivního investování jsou definovány tím, že jsou regulovány a že se jejich investiční portfolio vytváří z peněz, které do nich vloží především drobní investoři. Těm fondy poskytují následující výhody:

- Snadné investování prostřednictvím regulovaných a dozorovaných institucí,
- diverzifikaci investičního rizika,
- minimalizace informačních a transakčních nákladů,
- podílení se na vlastnictví aktiv, které by sami snadno nezískali,
- dosažení vyšších výnosů, než by získali třeba z vkladů v bankách

(Rejnuš 2016).

3.2.4 Indexové fondy (ETF)

Mezi fondy „společného investování“ s právní subjektivitou je třeba zmínit existenci na světě velice rozšířených fondů typu „Exchange traded funds“. Z pohledu různých investičních strategií mohou mít jak povahu silně regulovaných fondů kolektivního investování, tak i některé rysy prakticky neregulovaných hedgeových fondů (resp. fondů kvalifikovaných investorů). Na rozdíl od nich však vykazují odlišný způsob fungování. Každopádně jde o fondy, které v současnosti představují významný vývojový trend (Rejnuš 2016).

ETF představují moderní strukturovaný investiční instrument, který se poprvé představil na americké burze AMEX v roce 1993. Následně pak začal být vytvářen v Evropě a obchodován od roku 1999. Na začátku druhého tisíciletí tento produkt zaznamenal rychlý vývoj a začalo se s ním postupně v reakci na zájem institucionálních investorů i široké investorské veřejnosti obchodovat na burzách různé velikosti po celém světě. Na americkém trhu jsou ETF v dnešní době stále nejoblíbenější. Na evropském kontinentu není burzovně obchodovaný fond legislativou přesně vymezen, nicméně nejpodobnější fondům ETF jsou otevřené podílové fondy (Veselá 2019).

ETF je možné definovat jako fondy určené pro drobné i institucionální investory, které jsou, stejně jako klasické majetkové fondy kolektivního investování, složeny majetkem z různých aktiv. Touto definicí je myšleno, že v případě likvidace fondu mají držitelé jeho

cenných papírů nárok na příslušný podíl z jeho majetku. Nejdůležitějším charakteristickým rysem, kterým se liší oproti standardním investičním a podílovým fondům, je skutečnost, že jsou považovány za fondy otevřeného typu. Jsou jimi vydávané cenné papíry burzovně obchodovatelné.

Zajímavostí u těchto fondů je způsob jejich zakládání. Klasické a podílové fondy jsou zakládány v návaznosti na peněžní vklady investorů, ETF vznikají „naopak“, a to tak, že se nejprve vytvoří a potom se následně jejich cenné papíry (podílové listy) začnou nabízet drobným investorům. Tato situace je způsobena tím, že se na jejich fungování podílejí licencované finanční instituce (investiční společnosti či investiční banky), které ETF vytvoří prostřednictvím svého vlastního kapitálu a teprve poté prodávají jeho cenné papíry investorům.

Investování do ETF přináší investorům řadu výhod:

- Investování do podílových listů ETF nevyžaduje velké objemy peněz,
- ETF umožňují zakoupením jediného cenného papíru investovat do různých druhů investičních aktiv. Vyplývá to z toho, že ETF spravují různě složená portfolia, čímž diverzifikují investiční riziko,
- i když se jedná o otevřené fondy, tak správci neodkupují cenné papíry na různých přepážkách. Možnosti jejich odprodeje je zajištěna burzovní kotací a tím udržujeme dostatečnou likviditu trhu,
- poněvadž se při burzovním obchodování cenných papírů ETF využívá stejných druhů pokynů jako při obchodování akcií, můžeme používat nejen tzv. inteligentní burzovní pokyny, ale je možné obchodovat i na úvěr, realizovat krátké prodeje apod,
- při investování do ETF se platí minimální, nebo žádné vstupní či výstupní poplatky. Platíme jen poplatek za nákup či prodej na burze, stejně jako při obchodování korporačních akcií. Oproti klasickým fondům jsou u ETF podstatně nižší poplatky za správu portfolia (Rejnuš 2016).

3.2.5 Hedgeové fondy

V dnešní době jsou podílové fondy v České republice již celkem dobře zavedeny, ať už jako pojem či jako přímý nástroj kolektivního investování. Kdežto hedge fondy nejsou v našich zeměpisných šířkách skoro vůbec zastoupeny a také jako pojem jsou zatím spíše neznámé, nerozšířené, popřípadě nesprávně chápány. Je to škoda, jelikož hedge fondy jsou

produkty, ve kterých je veliký potenciál a které jsou velmi zajímavé jak pro bohatší individuální investory (tzv. High Net Worth Individuals), tak pro řadu institucionálních investorů, a to především banky, penzijní fondy, korporace a pojišťovny.

Hedge fondy tvoří velmi heterogenní skupinu, kterou je obtížné v jednoduchosti popsat. Pravděpodobně nejjednodušeji lze definovat hedge fond jako investiční entitu, která se pokouší o dosažení maximálního výnosu s využíváním investičních příležitostí při současné snaze zabránit finanční ztrátě (Gladiš 2012).

Hedgeové fondy mohou investovat prakticky do všech druhů investičních instrumentů, s nimiž spekulují po celém světě. Přesto, že jsou poplatky za jejich správu značně vysoké a přesto, že je ve většině zemí je investování jejich prostřednictvím povolenou pouze „kvalifikovaným investorům“, tak se do investování touto formou stále více zapojuje i širší investorská veřejnost (Rejnuš 2016).

3.2.6 Doplňkové penzijní spoření

Více jak 20 let existovalo v České republice penzijní připojištění a penzijní fondy. Zajímavostí penzijního připojištění byla povinnost, kdy penzijní společnost musela v daném kalendářním roce dosáhnout kladného zhodnocení. V momentě, kdy se stalo, že zhodnocení bylo záporné, musela tuto ztrátu penzijní společnost dorovnat ze svých rezerv. Tato povinnost byla důvodem, proč všechny penzijní fondy investovaly velmi konzervativně.

DPS vzniklo jako produkt penzijní reformy z roku 2013 a bylo označované jako tzv. třetí pilíř. Nicméně jedná se o nástupce produktu nazvaného penzijní připojištění z důchodového systému České republiky, které fungovalo z doby před penzijní reformou v roce 2013. V dnešní době je pro nás účast v doplňkovém penzijním spoření zcela dobrovolná. V DPS se shromažďují příspěvky účastníků (od 100 – 3 000 Kč), příspěvky placené za účastníka jeho zaměstnavatelem (dle pracovní smlouvy) a státní příspěvky (od 90–230 Kč). Tyto prostředky se poté vyplácí jako doplňkový příjem účastníka ve stáří nebo invaliditě. Z DPS je možné předčasně vystoupit, nicméně je třeba počítat se ztrátou výhod v podobě státní podpory a daňových úspor.

Dalším motivačním nástrojem DPS jsou zajímavé daňové úlevy. Tyto úlevy dávají možnost část zaplacených příspěvků, které přesáhnou 12 000 Kč, odečíst od základu daně z příjmu. Je zde nastavený strop pro maximální odečet při částce 24 000 Kč za zdaňovací

období. Stejně tak příspěvky zaměstnavatele v jakékoliv výši jsou pro zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem.

Účastníkem DPS může být pouze fyzická osoba, která dovršila věku 18 let a která uzavřela s penzijní společností smlouvu o DPS. Každý účastník může uzavřít pouze jednu smlouvu o DPS s penzijní společností. V této smlouvě máme pak možnost pro případ své smrti určit jednu nebo více fyzických osob, kterým případně vznikne při splnění určitých podmínek nárok na jednorázové vyrovnání nebo odbytné (Veselá 2019).

DPS umožňuje investovat s větším stupněm volnosti a nabízí širší paletu investičních možností. Staré penzijní připojištění však nebylo zrušeno. Fondy se pouze přeměnily na tzv. transformované fondy a vlastnost „kladné nuly“ (nezáporného zhodnocení) si ponechaly a fungují tak nadále. Nicméně v současnosti již není možné Penzijní připojištění sjednat. DPS nabízí různé investiční strategie tak, jak jsme zvyklí z podílových fondů. Investiční strategii je možné tedy vytvořit pro osoby s horizontem 5 i 30 let, a to vždy individuálně s ohledem na jejich vztah k riziku. Penzijní společnosti nabízejí různorodé investiční strategie. Od těch konzervativnějších až po ty rizikové. Pro upřesnění významem „rizikovější“ ve smyslu větší kolísavosti investice, ne ve smyslu hazardu.

3.3 Podstata kolektivního investování

3.3.1 Charakteristika kolektivního investování

Kolektivní investování je definováno jako podnikání, jehož hlavní myšlenkou je shromažďování finančních prostředků od velkého počtu investorů, následné využití těchto financí ke společnému investování za účelem zhodnocení těchto prostředků, diverzifikace rizika, získání snazšího přístupu na další světové trhy a minimalizace nákladů. Jedná se tedy o aktivitu, při které investor očekává, že mu jeho investice přinese adekvátní výnos z investovaných prostředků při akceptovatelném a minimalizovaném riziku a zároveň získá přístup na trhy, kde by jako jednotlivý, drobný investor neměl možnost investovat.

Podílové fondy jsou oblíbená a jednoduchá možnost zhodnocení finančních prostředků. Podílový fond nemá právní osobnost a je tvořen jměním. Podílové fondy jsou zakládány zakladatelem, který se musí shodnout na tom, kdo bude obhospodařovatelem a jaká bude podoba statutu fondu. Finanční prostředky jsou do podílového fondu shromažďovány od investorů, kteří se stávají podílníky fondu a vlastníky podílových listů.

Seznam jednotlivých podílníků pak vede určený administrátor podílového fondu (Veselá 2019).

Otevřené podílové fondy jsou výborný investiční nástroj. Investor má možnost kdykoliv prodat jeden nebo všechny podílové listy, které vlastní, zpět investiční společnosti. Investiční společnost má povinnost od investora podílové listy zpět odkoupit. Zaplatí za ně aktuální tržní hodnotu podílového listu, která se v čase stále mění a přepočítává na denní bázi. Dalším faktorem je, že během života otevřeného podílového fondu dochází k vydávání dalších podílových listů. Informace o aktuální hodnotě jednoho podílového listu mají možnost investoři najít na webových stránkách investiční společnosti, která spravuje podílové fondy. Další možností, kde najít informace k podílovému listu, jsou specializované finanční servery.

Nejdůležitější informací je hodnota jednoho podílového listu. Dle toho je možné zjistit celkovou aktuální hodnotu portfolia. Tím je možné získat snadný přehled o vložených finančních prostředcích a zda je investor v kladném nebo záporném zůstatku (Janda 2011).

3.3.2 Výhody a nevýhody kolektivního investování

Na samém začátku a předtím, než se investor rozhodne své finanční prostředky vložit do některého z fondů nabízejících kolektivní investování, měl by vzít v úvahu všechna pozitiva a negativa spojená s touto investicí. Zároveň posoudí, jaký má pro něj tento způsob investování význam.

Mezi některá pozitiva spojená s kolektivním investováním se zahrnují:

- Diverzifikaci rizika, které se dosáhne v profesionálně spravovaném portfoliu fondu. Portfolio by se mělo s ohledem na strategii investování fondu skládat z většího počtu výnosově a na sobě co nejméně nezávislých instrumentů, což vyústí v rozložení rizika celého portfolia,
- snížení transakčních nákladů mohou podílové fondy za určitých podmínek dosáhnout díky tomu, že prostředky jsou investovány skrze fondy ve velkých objemech, než jako investují jednotlivý investoři, a tím se dosahuje úspor z rozsahu,
- jednodušší přístup k instrumentům a trhům umožňují fondy hlavně drobným investorům. Skrze fondy je možné se díky svému podílu ve fondu účastnit investic

do aktiv na celém světe. Není potřeba většího kapitálového nebo informačního zázemí,

- případných daňových výhod je možné využít díky investicím fondů do cenných papírů v různých zemích. Za splnění daných podmínek je možnost participovat na výhodách daňových rájů, případných absencích srážkových daní nebo pouze na rozdílech v sazbách daní (Veselá 2019),
- zajištěná likvidita otevřeného podílového fondu je podstatnou výhodou kolektivního investování. Otevřené podílové fondy mají povinnost na žádost podílníka provést odkup podílových listů za cenu, která je určena aktuální hodnotou majetku fondu, příslušící na jeden podílový list (Haslem 2009),
- jednoduché a pohodlné investování volných finančních prostředků bez potřeby dalších obsáhlejších znalostí a činností či úkonů v souvislosti s tvorbou a přesouváním našeho portfolia, které by musel investor obsáhnout v momentě, kdy by investoval do finančních instrumentů samostatně.

Na druhou stranu je potřeba zmínit i případná negativa spojená s kolektivním investováním mezi něž se řadí:

- Výše poplatků, vzniká povinnost platit fondu ročně poplatky za správu portfolia (neboli manažerský poplatek). Ten se většinou pohybuje mezi 0,5-2 % aktiv spravovaných fondem. Občas jsou také placeny poplatky při nákupu či odkupu (tedy vstupní a výstupní poplatek do a z fondu) podílových listů. Vstupní poplatek se pohybuje mezi 0-5 %, výše poplatku záleží na typu fondu. Výstupní poplatek se u většiny fondů neplatí. V rámci své investice by se výše poplatků měla posuzovat oproti dosaženému výnosu fondu, stejně tak při porovnání k ostatním srovnatelným fondům,
- omezení investiční volnosti znamená, že podílníci fondu nemají možnost rozhodovat, nebo se vymezovat k jednotlivým titulům, které jsou obsaženy v portfoliu. Tím, že si zvolí druh fondu (podle předmětu investování), volí si pouze oblast investic (akcie, dluhopisy, nemovitosti, odvětví, region) atd.,
- riziko ztráty hodnoty investice díky tržním pohybům nesou investoři, jelikož se rozhodují uložit své prostředky do investic. Kolektivní investování není v tomto směru výjimkou. Nicméně tato nevýhoda je spojena s každou investicí.

- riziko podvodů a ztráty v důsledku nelegálních a podvodných transakcí. Toto riziko není zcela možné odstranit ani sebeefektivnější regulací a legislativou, i když přímá souvislost mezi kvalitou dané regulace, její účinnou aplikací a výskytem nelegálních a podvodných transakcí tu bezesporu je.
- neexistence státních systémů pojištění instrumentů znevýhodňuje samozřejmě také kolektivní investování. Z tohoto hlediska i při dnešní kvalitnější a účinnější regulaci a dohledu nelze tuto formu investování oproti např. investování do bankovních produktů přehlížet (Veselá 2019).

3.3.3 Rizika spojená s kolektivním investováním

S každou investicí je spojeno určité riziko. Záleží vždy na každém investorovi, jaké riziko je ochotný investor při své investici podstupovat. Investor potřebuje ke zjištění rizikovosti své investice určité měřítko, podle kterého je možné se rozhodnout, zda je investice pro investora vhodná. K tomuto účelu slouží ukazatel rizika, který se jmenuje SRRI (Synthetic Risk and Reward Indicator), neboli syntetický ukazatel rizika a výnosu. Tento ukazatel vyjadřuje proměnlivost hodnoty podílového listu fondu v čase a tím i rizikovost dané investice. Ukazatel znázorňuje pouze historický vývoj hodnoty investice, čímž není zaručen vývoj rizikovosti a investice do budoucna. Tento ukazatel vychází z právních předpisů v souvislosti s evropskou směrnicí UCITS IV. Ukazatel znázorňuje riziko na stupnici 1–7, kde 1 je nejbezpečnější a 7 je nejrizikovější.

Každé číslo určuje různý stupeň rizikovosti dané investice. Jednotlivé stupně je možné si přestavit přibližně takto:

1 = Fondy peněžního trhu,

2 = konzervativní dluhopisové fondy,

3 = dluhopisové fondy,

4 = rizikovější dluhopisy, smíšené fondy,

5 = high yield dluhopisy, dynamické smíšené fondy,

6 = akciové fondy rozvinutých trhů, diverzifikované,

7 = akciové fondy malých regionů, sektorů (Co je kategorie fondu a SRRI? 2023).

3.3.4 Poplatky fondů kolektivního investování

Neodmyslitelným faktorem kolektivního investování je poplatková struktura v otevřených podílových fondech. Existují tyto tři základní druhy poplatků:

- Vstupní poplatky, výstupní poplatky,
- správcovské poplatky,
- poplatky z výnosu.

Vstupní poplatky jsou účtovány na počátku investice. Jedná se o předem určené procento z investované částky. Z části pokrývá vstupní poplatek distribuci fondů. V případě investičních společností je většina vstupního poplatku jako odměna zprostředkovateli.

Výstupní poplatky fungují stejně jako vstupní poplatky. Podílový fond si při odprodeji podílového listu zaúčtuje daný výstupní poplatek. Výstupní poplatky se v dnešní době ale u většiny fondů již neúčtují.

Každá investiční společnost využívá také správcovských poplatků. Tyto poplatky se účtují jednou ročně z objemu aktiv investora v podílových fondech. Obdobným poplatkem je poplatek z výnosu. Tento druh poplatku není příliš častý, ale slouží jako motivace pro portfolio manažery, kteří se o podílový fond starají. Portfolio manažeři musí dosáhnout určitého ročního výnosu, aby měli nárok na poplatek z výnosu fondu (Janda 2011).

3.3.5 Daňová problematika

Podíly fondů jsou cenné papíry jako akcie nebo dluhopisy. Na výnosy z otevřených podílových fondů se z tohoto důvodu vztahuje možná daňová úleva. Podle aktuálního zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu jsou výnosy z cenných papírů osvobozeny od zdanění, pokud jsou drženy déle jak 3 roky (tzv. daňový test). Daň z výnosů je aktuálně stále 15 %. Ale pokud tedy investujeme do podílových fondů na déle než 3 roky, pak jsou výnosy z těchto fondů od daně osvobozeny.

Další možností osvobození od daně z příjmu z výnosu cenných papír se dá využít v případě, pokud investor realizoval příjmy z prodeje všech cenných papírů v daném kalendářním roce do 100 000 Kč. Poté nezáleží, jak dlouho investor podílové listy vlastnil, ale stačí dodržet realizaci zisku do 100 000 Kč (Prodali jste akcie nebo podílové listy? Co teď s daněmi. 2022), (Zákon č. 586/1992 Sb. 1992).

3.3.6 Regulace a dohled

Vytváření a provozování fondů kolektivního investování z hlediska jejich rizikovosti investic souvisí samozřejmě s určitou regulací finančního trhu, resp. s ochranou investic drobných investorů. Konkrétně spočívá v tom, že bývá legislativně vymezeno, jak „nejrizikověji“ může příslušný fond (resp. jeho správce) investovat a jaké zásady musí u této činnosti dodržovat.

Podle tohoto kritéria se fondy kolektivního investování nejčastěji člení na:

- Standardní fondy kolektivního investování,
- Speciální fondy kolektivního investování.

Standardní fondy kolektivního investování

Tyto fondy bývají většinou otevřeného typu a mohou investovat pouze do (zpravidla legislativně) vymezených investičních nástrojů při dodržování přísných ustanovení týkajících se rozkládání a omezování rizika. Díky tomu se jedná o fondy vhodné pro investování široké veřejnosti.

Speciální fondy kolektivního investování

Jde o fondy, jejichž regulace je oproti fondům standardním volnější, a to primárně, pokud jde o právní formu (vedle fondů otevřeného typu se mezi nimi vyskytují i fondy uzavřené) a jednak co do zaměření investic. Fondy jsou sice o něco rizikovější, avšak umožní investorům dosahovat vyšších výnosů (Rejnuš 2016).

Regulatorní orgány se mohou setkávat s různými druhy problémů u subjektů kolektivního investování. Níže je uvedeno několik názorných příkladů, kdy dochází k porušování zákona o investičních společnostech a investičních fondech a kdy dochází k poškození akcionářů a podílníků:

- § 7 Investiční fond využívá prostředky, shromážděné prodejem podílových listů a svěřené do obhospodařování, ke koupi cenných papírů, nebo je ukládá na zvláštní účty u banky,
- § 5a Porušováním tohoto ustanovení se dopouští investiční společnost deliktu, kdy nedává přednost zájmům podílníků, investičním fondů a penzijních fondů, jejichž majetek obhospodařuje, před svými zájmy. Též jejich majetek neobhospodařuje s cílem zabezpečit růst nebo výnos tohoto majetku v souladu s investiční strategii,

- § 14 Investiční společnost je při obhospodařování majetku v podílovém fondu povinna dbát na ochranu zájmů podílníků a hospodařit se svěřeným majetkem s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos nebo růst tohoto majetku. Porušování těchto zásad je prakticky způsobeno všemi dílčími porušováními zákona, kdy dochází k poškozování podílníků,
- § 17 Zákon přesně vymezuje, do kterých druhů cenných papírů mohou investiční fondy a investiční společnosti za podílové fondy investovat. Společnosti však v určitých případech drží ve svém majetku i směnky, popřípadě bezcenné veřejně neobchodovatelné akcie. Tím může nastat situace, kdy investiční společnost či investiční fond vlastní akcie, které jsou podloženy bezcenným majetkem (např. pohledávky, know how)

(Liška 2004).

3.4 Typologie fondů kolektivního investování

3.4.1 Otevřené a uzavřené fondy

Otevřené fondy

V otevřeném fondu není omezen počet podílových listů, které může fond emitovat. V otevřeném fondu tedy není ani omezen počet podílníků fondu. Fondy emitují své instrumenty s ohledem na poptávku ze strany investorů, samozřejmě také s ohledem na svou investiční strategii. Součástí otevřeného podílového fondu je povinnost zpětného odkupu podílového listu do zákonem stanoveného termínu, v případě, že o odkup požádáme jako podílníci. Zákon udává přesně dané časové limity (do 2 týdnů u standardního fondu, do 1. měsíce u speciálního fondu, který není nemovitostní, do 1 roku u fondu kvalifikovaných investorů, který není nemovitostní, a do 2 let u nemovitostního fondu).

Odkup je procesován za částku rovnající se aktuální hodnotě majetku fondu, který připadá na jeden podílový list. Pro tuto zmíněnou částku se používá označení čistá hodnota aktiv (anglickým termínem *Net Asset Value*, popř. NAV). Obhospodařovatel má možnost rozhodnout o pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů otevřeného podílového fondu maximálně na 3 měsíce, a to z důvodu nezbytné ochrany práv nebo zájmů podílníků. Nicméně pokud by toto zastavení vydávání nebo odkupování podílových listů

ohrožovalo zájmy jednotlivých podílníků, má ČNB pravomoc toto rozhodnutí obhospodařovatele zrušit (Veselá 2019).

Uzavřené fondy

V uzavřeném fondu je již při svém vzniku jasně definován přesný počet podílových listů, které může fond emitovat. Fondem je tedy emitován omezený počet instrumentů, které vlastní omezený počet investorů. Podílové listy uzavřeného podílového fondu jsou emitovány za částku, která se rovná jeho aktuální hodnotě vyhlášené k rozhodnému dni uvedenému ve statutu fondu. Tato částka může být navýšena o přirážku, která je rovněž uvedena ve statutu fondu. Z aktuálního legislativního znění uzavřeného podílového fondu plyne, že se může vytvořit na dobu neurčitou nebo určitou, která ale musí být přesně vymezena ve statutu fondu. Po uplynutí této předem určené doby fond vstoupí do likvidace nebo se přemění na otevřený podílový fond.

Oproti otevřeným podílovým fondům nemají podílníci v případě uzavřeného fondu právo žádat o zpětný odkup podílového fondu. Likvidita podílových listů je v tomto případě zabezpečována obchodováním na sekundárních trzích. Tržní kurz těchto instrumentů však v důsledku působení celé řady faktorů může kolísat kolem čisté hodnoty aktiv. Zákon č. 240/2013, §146, o investičních společnostech a investičních fondech v případě odkupu podílových listů uzavřeného podílového fondu umožňuje podílníkům jejich právo na odkoupení podílového listu na účet podílového fondu ve stanovených lhůtách, delších než 1 rok. Nikoliv však automaticky, pouze v případě, pokud je tato možnost uvedena ve statutu uzavřeného podílového fondu (Veselá 2019), (Zákon č. 240/2013 Sb. 2013).

3.4.2 Fondy s aktivní a pasivní správou portfolia

Aktivní správa portfolia

Aktivní způsob správy investičního portfolia znamená, že se správci fondu soustavně starají o svůj fond a neustále hledají co nejvýhodnější složení portfolia fondu, které mohou průběžně upravovat. Tato činnost převážně portfolio manažera je ovšem doprovázena častějším obchodováním, což je následně vidět ve výši transakčních nákladů, jež se promítají v poplatcích za správu fondu a ve vyšších vstupních, či případně i výstupních poplatcích.

Pasivní správa portfolia

V rámci pasivní správy portfolia vytváří portfolio manažeři takové portfolio, které se podobá nebo přímo kopíruje určitý světový index. V portfoliu pak jsou vybraná stejná aktiva, která jsou obsažena v indexu ve stejném poměru a rozložení. Nastavenou investiční strategii následně dlouhodobě dodržují bez většího obměňování. Tento způsob správy je typický např. pro fondy dlouhodobých dluhopisů, které fond většinou drží až do doby splatnosti. Tato strategie je méně časově náročná a zároveň nám minimalizujeme transakční poplatky a náklady správy fondu. Cílem je dosáhnout takové úrokové míry, která by kopírovala benchmark, dle kterého je vyhodnocována výkonnost investice. Výhoda oproti aktivní správě portfolia je zde zřetelná v menší volatilitě fondu a vyloučení špatného odhadu portfolio manažerů v případě změn strategie (Haslem 2009) (Rejnuš 2016).

Hlavní produkty, které je možné použít pro pasivní investování:

- Indexové fondy (otevřené podílové fondy),
- indexové akcie neboli ETF (Exchanged Traded Funds),
- indexové certifikáty

(Rejnuš 2016).

3.5 Klasifikace fondů dle AKAT ČR

V odborných literaturách a v praxi je využíváno několik kritérií, která se sice mohou prolínat, a zároveň umožňují rozvrhnout fondy kolektivního investování do určitých skupin. Mezi nejčastější kritéria pro klasifikaci fondů patří:

- Způsob rozdělování příjmů (důchodové, růstové, balancované fondy),
- uplatňované investiční strategie (indexované fondy, fondy s aktivní či pasivní strategií),
- složení portfolia (např. fondy cenných papírů, nemovitostní fondy, fondy fondů),
- vedle výše zmíněného rozdělení je možno se setkat s dalšími druhy fondů se specifickými charakteristikami (např. garantované fondy, sektorové fondy, hedgeové fondy).

AKAT ČR, neboli Asociace pro kapitálový trh České republiky dělí fondy na:

- Akciové,
- dluhopisové,
- fondy peněžního trhu,
- smíšené fondy,
- ostatní fondy (fondy fondů, fondy životního cyklu, zajištěné fondy, garantované fondy, ETF, a další) (Veselá 2019).

3.5.1 Akciové

Akciové fondy bývají primárně považovány za rizikové. Výkonnost těchto fondů totiž závisí na vývoji tržních cen (kurzů) akcií obsažených v jejich portfoliích, jež bývají volatilní a závislé jak na hospodářských výsledcích příslušných podniků, tak i na vývoji celého akciového trhu.

Fondy kolektivního investování, které jsou zaměřené na správu akciových portfolií, mají vzájemnou odlišnost podle toho, na jaké druhy akcií se zaměřují. To jednak z hlediska bonity, resp. velikosti jednotlivých akciových společností, tak podle konkrétního zaměření jejich podnikatelské činnosti (Rejnuš 2016).

Akciové fondy jsou podílové fondy, které minimálně 80 % svých aktiv investují do akcií a nástrojů nesoucích riziko akcií. Pro akciové fondy je typické vyšší riziko a z tohoto důvodu jsou doporučené pro dlouhodobější investiční horizont. Akciové fondy jsou dále děleny dle geografického a podle sektorového rizika. Svým výnosem a rizikem mohou být akciové fondy výrazně odlišné, což je zapříčiněno různorodými investičními strategiemi každého fondu (Veselá 2019).

3.5.2 Dluhopisové

Dluhopisové fondy neboli obligační jsou rovněž považovány za poměrně bezpečné, nicméně i zde záleží na konkrétní skladbě portfolia. V první řadě jde o to, kdo je jejich emitentem, a za druhé, zda jsou v portfoliu fondu obsaženy převážně volatilní obligace s fixními kupony (či obligace diskontované), nebo naopak obligace s variabilním úročením.

Podle prvního uvedeného kritéria se tyto fondy člení na:

- Fondy státních obligací,
- fondy komunálních obligací,
- fondy bankovních obligací,
- fondy korporačních obligací.

Jednotlivé uvedené druhy fondů se rozdělují ještě podrobněji. Např. státní obligace dále se člení podle vyspělosti jednotlivých států, komunální obligace podle velikosti obcí (resp. podle hodnoty jejich majetku). V případě korporačních obligací se člení podle velikosti jejich emitentů. Samozřejmě ve všech těchto skupinách lze pochopitelně přihlížet i k přidělenému ratingu, jakož případně i k dalším možným kritériím (Rejnuš 2016).

Dluhopisové fondy jsou charakteristické tím, že investují alespoň 80 % svých aktiv do dluhopisů nebo do cenných papírů, které obsahují právo na splacení dlužné částky. Dluhopisové fondy nemají dovoleno investovat do akcií a instrumentů nesoucích riziko akcií. Dluhopisové fondy se také člení podle rizika měny, ve které jsou denominovány cenné papíry v portfoliu fondu, podle úvěrové kvality a úvěrového rizika. Definovat fondy investující do dluhopisových nástrojů denominovaných v jedné konkrétní měně je možné v případě fondů, které alokují nejméně 80 % aktiv do dluhových nástrojů denominovaných v této měně, nebo v jiné měně, ale při zajištění měnového rizika (Veselá 2019).

3.5.3 Fondy peněžního trhu, smíšené, fondy fondů, nemovitostní, a další…

Fondy peněžního trhu se všeobecně považují za relativně bezpečné fondy. Vyplývá to z toho, že jejich investice směřují do krátkodobých, a zároveň z hlediska kreditního rizika nejméně rizikových (především státních) dluhopisových instrumentů či mezibankovních vkladů. Proto je s držbou jejich podílových listů spojeno velmi malé riziko případného poklesu jejich aktuální hodnoty. Na druhé straně se však vyznačují nízkou výnosností (Rejnuš 2016).

Smíšené fondy mají investiční strategii nastavenou na principu vytváření tzv. kombinovaných (smíšených) portfolií. Ta se vytvářejí nejčastěji z akcií a z obligací, ale může se jednat i o další druhy investičních aktiv, jež připouštějí jejich statuty. V těchto statutech pak je určeno, jaký poměr má být mezi jednotlivými druhy portfoliových aktiv udržován. U smíšených podílových fondů se jedná většinou o aktivně spravované fondy

měnící složení portfolia podle očekávaného vývoje (Rejnuš 2016). V rámci kategorie smíšených fondů je tyto fondy podobným způsobem jako výše uvedené akciové a dluhopisové fondy možné klasifikovat podle rizika měny, podle geografického rizika, ale navíc také podle skladby portfolia (konzervativní, vyvážené, dynamické a flexibilní) (Veselá 2019).

Určitou podskupinou smíšených fondů jsou fondy fondů. Tyto fondy investují do podílových listů jiných podílových fondů, dokonce i jiných správců či investičních společností. To znamená, že se vyznačují značnou diverzifikací portfolia, na druhé straně zde počítáme s poplatky, které si za správu srážejí všichni správci fondu (Rejnuš 2016). Fond fondů může být vytvořen v rámci kterékoliv výše uvedené kategorie fondů na základě svého investičního zaměření stanoveného svým statutem (Veselá 2019).

V rámci nemovitostních fondů se zpravidla investuje do specifických, většinou nelikvidních aktiv. Jedná se o fondy, které trvale investují do nemovitostí nebo nemovitostních společností a to minimálně 51 % hodnoty svého majetku. Z důvodu potřebného zajištění likvidity musí nemovitostní fondy držet alespoň 20 % majetku v likvidních nástrojích v podobě peněžních prostředků. Pro ocenění nemovitostí, které fond nakupuje do svého portfolia, se nejčastěji používá výnosová metoda (součet budoucích diskontovaných výnosů).

Na trhu podílových fondů mají největší podíl smíšené fondy následovány dluhopisovými a akciovými fondy (Veselá 2019).

3.6 Investiční horizont

Prvním logickým krokem při počátku investování je stanovení investičního horizontu. Určení investičního horizontu by mělo být jednoduchým krokem, jelikož nevyžaduje žádné speciální znalosti a zkušenosti. V mnoha případech je investiční horizont předem daný a není doslova co řešit. Pokud jsou například hotové peníze na běžném účtu na zaplacení daní, a termín placení daní je investorovi znám. Jako další možnost lze uvést nákup nemovitosti hypotečním úvěrem. Bude potřeba mít vlastní zdroje za 5 let jako kapitál ke kupní ceně nemovitosti. Existuje řada příkladů, kdy je investiční horizont krátký a přesně definovaný (Kohout 2002).

Dalším typickým příkladem je varianta „nekonečného“ investičního horizontu. Mezi tyto investory s nekonečným časovým horizontem jsou řazeni primárně podílové a penzijní fondy, případně investiční portfolia pojišťoven či rezervní fondy průmyslových podniků. Standardní, drobní individuální investoři mají často investiční horizont vyjádřený v letech nebo v desetiletích.

Otázku času mnohdy vyjadřuje problém likvidity. Není to však jedno a to samé. Likviditou se rozumí možnost změnit peníze v krátkém čase, což ale nemusí být vždy prioritou pro krátkodobé investory. Pokud víme, že určitou částku bude potřeba mít přesně za šest měsíců, tak se ona částka může vložit na šestiměsíční termínovaný vklad, který bude do doby svého splacení naprosto nelikvidní. Oproti tomu akcie nebo podílové akciové fondy mohou být vysoce likvidní. Záleží podle parametrů jednotlivých fondů (Kohout 2002).

Podle doby trvání investice se zvolí i produkty, které budou využívány. Na roční investice se využijí jiné produkty než na pětileté nebo dvacetileté horizonty. Doba investice totiž zásadně ovlivňuje dva základní parametry – výnos a riziko. Právě podle doby investice se poté rozhoduje, kam a jak budou finanční prostředky investovány.

Investiční horizont hraje v investici důležitou roli. Dokonce i výborná investice, která může být velmi vhodná pro dlouhodobého investora, je schopna připravit těžké chvíle v krátkodobém horizontu. Při nákupu akciového fondu může propad akciového indexu krátkodobě připravit investora klidně o 20 % hodnoty investice. Po několika měsících či letech se však akcie mohou natolik zhodnotit, že se na tuto záležitost bude dívat jako na jeden z mnoha výkyvů na trhu. Úplně jinak může investor situaci zhodnotit, pokud má v plánu s pomocí akciového fondu zhodnotit peníze určené na placení daní během příštího půl roku (Kohout 2008).

Vztah každého klienta vůči riziku není určen pouze jeho psychologickými předpoklady, ale také délkou uvažovaného investičního horizontu. Makléřské firmy s investičními fondy bývají občas navštěvovány podnikateli, kteří tvrdí přibližně toto: „Mám několik milionů, které budu za tři měsíce potřebovat na zaplacení daní. Mezitím bych je ale chtěl zhodnotit, nejlépe přes nějaké vysoce ziskové akcie nebo akciové fondy.“

Poctivý makléř nebo poradce klientovi vysvětlí, že akcie jsou pro podobné účely naprosto nevhodné. V návaznosti na to lze najít i správné řešení v takovéto situaci, čímž je fond peněžního trhu nebo termínovaný vklad u slušné banky. Bez ohledu na to, jaký

je psychologický profil investora investovat peníze, které budou nutně potřebné za tři měsíce, do čehokoli riskantnějšího by byl naprostý hazard.

I když se to může zdát zvláštní, tak i konzervativní klienti si mohou dovolit investovat podstatnou část portfolia do akcií – za předpokladu, že mají možnost čekat dostatečně dlouhou dobu, po kterou se bude investice vyvíjet (Kohout 2008).

Naopak pokud by se jednalo o investora, který nemá delší časový investiční horizont, tak udělá lépe, pokud se akciovým fondům vyhneme. Budoucí vývoj akciového trhu není možné předpovídat, a proto pro hrozí velké nebezpečí, kdy je investiční horizont od několika měsíců do 3 nebo 4 let. Pokud investor vloží své peníze do investice právě na začátku několikaletého poklesu nebo stagnace akciového trhu, bude z vývoje zklamán. Poté by z neúspěchu obviňoval investičního poradce.

Pokud si může dovolit čekat řadu let, na akciovém trhu riskuje podstatně méně než investor s ročním a kratším horizontem. Zároveň platí, že pokud si chce minimalizovat riziko velmi vysoké ztráty, měl by se vyhýbat akciovým investicím, jestliže se jeho horizont pohybuje v rozmezí 1–3 let (Kohout 2008).

3.7 Historie kolektivního investování ve světě

Počátky a zrození kolektivního investování se objevují ve druhé polovině 18. století v Holandsku, kdy v roce 1774 obchodník Abraham van Ketwich založil investiční trust s názvem Eendragt Maakt Magt, neboli „Jednota vytváří sílu“. Abraham van Ketwich věřil, že trust osloví drobné investory s minimálním kapitálem a od těchto upisovatelů trust využil finanční prostředky na investici do široce diverzifikovaného portfolia cenných papírů. Svou činnost provozoval Eendragt Maakt Magt až do roku 1824, kdy fond ukončil svou činnost a kdy byla zbývajícím podílníkům fondu vyplacena likvidační dividenda. K podstatnému nárůstu zájmu o kolektivní investování dochází až ve třetině až polovině 19. století, kdy byly první společnosti kolektivního investování založeny v Belgii (1822), Švýcarsku (1849), Francii (1852), Skotsku (1860) a Anglii (1868). Následně k dalšímu rozšíření kolektivního investování došlo v USA na počátku 20. století. Významný rozkvět odvětví kolektivního investování byl pak nejen v USA narušen krachem na burze v roce 1929, následnou hospodářskou krizí a završen 2. světovou válkou (McWhinney, James 2022), (Veselá 2019).

Výrazný nárůst zájmu o kolektivní investování se projevil v Evropě po 2. světové válce, přičemž hlavním centrem rozvoje kolektivního investování ve všech formách byla v počátku Francie. V 50. letech 20. století byly zakládány tzv. SICAV fondy s proměnlivým základním kapitálem. Kolektivní investování vznikalo a dále se rozvíjelo také v ostatních evropských státech, např. v Německu a Rakousku. V 50. letech 20. století podstatná část fondů investovala do akciových instrumentů, v 60. letech se začala rozšiřovat investice do dluhopisů a nemovitostí. V 70. let ekonomické problémy částečně zbrzdily rozvoj fondů investujících na kapitálovém trhu. Koncem 70. let ekonomické podmínky dokázaly v USA nabídnout nový segment na trhu kolektivního investování – fondy peněžního trhu, jejichž obliba v dalších letech dynamicky rostla. Obrovský rozmach kolektivního investování, který v zásadě pokračuje až dodnes, nastartovala 80. léta v USA a v Evropě, ale i v Asii (Japonsko, Jižní Korea). V Asii první instituce kolektivního investování v uvedené době teprve vznikaly. V návaznosti na to ve východní Evropě kolektivní investování vzniká v 90. letech 20. století. Příčinou byly například začínající privatizace, jejichž cílem bylo převést státní majetek do soukromých rukou. Tato situace nastala například také v 90. letech v Československu a pokračovala i po vzniku České republiky na začátku roku 1993 (Veselá 2019).

3.8 Kolektivní investování v České republice

Vývoj spravovaného majetku v domácích a zahraničních podílových fondech v České republice měl v novém tisíciletí po aktualizovaných legislativních změnách rostoucí tendenci. Hodnota majetku v podílových fondech rostla v letech 2002-2007, dále mezi lety 2006 a 2007 o 44 mld. Kč, což je zapříčiněno vstupem České republiky do Evropské unie a s tím spojenou změnou legislativy a podmínek pro kolektivní investování v České republice. V roce 2008 byla příčina razantního poklesu finančních trhů také hodnotou celkového majetku ve fondech o 71 mld. Kč. Pokles hodnoty majetku se nezměnil ani v roce 2009. V tomto roce hodnota majetku v podílových fondech klesla o dalších 10 mld. Kč. Hlavním impulzem k obratu a nastartování vzestupného trendu ve zvyšující se hodnotě majetku v podílových fondech v České republice došlo po změně legislativy v roce 2013. Následně pak předkrizová úroveň byla překonána v závěru roku 2014.

Z údajů poskytovaných ČNB k 31. 12. 2017 působilo v České republice aktivně 352 domácích investičních fondů. Z tohoto bylo 125 investičních fondů s právní

osobností a 227 podílových fondů. V České republice bylo k uvedenému datu nabízeno 1 390 zahraničních investičních fondů. Ke konci roku 2017 byla největší část aktiv fondů kolektivního investování – cca 31,5 % v dluhopisových cenných papírech, oproti tomu do akcií a obdobných aktiv bylo v uvedeném období zainvestováno kolem 16,1 % aktiv fondů kolektivního investování. Do vkladů a jiných pohledávek bylo investováno více jak 18 % aktiv fondů kolektivního investování. Zbývající část aktiv fondů kolektivního investování (cca 5,4 %) představovaly poté ostatní investice (Veselá 2019).

4 Vlastní práce

Praktická část práce se věnuje tématu zabývajícím se rozšířenosti a možnostem kolektivního investování v České republice. S využitím dostupných sekundárních dat, analýz a průzkumů v regionech České republiky je cílem zjištění, jak lidé vnímají možnosti kolektivního investování, jaká je vzdělanost v rámci investiční gramotnosti respondentů a jaké instituce pro tuto činnost využívají.

Praktická část práce se skládá také z analýzy přístupu vybraných finančních institucí vůči svým klientům – investorům. Důraz je kladen na přístup bank k potenciálnímu klientovi, který má zájem vytvořit si své investiční portfolio skrze podílové fondy, jaké možnosti a druhy investičních portfolií banka nabízí a jak ke klientovi přistupuje k jako nezkušenému investorovi. Bylo zjišťováno, jak banka přistupuje k investičnímu poradenství a jaké fondy a individuální investiční portfolia jsou jednotlivé banky schopny klientovi nezaujatě poskytnout s efektivitou a spokojeností klientů.

Dílčím cílem práce je identifikace a dělení investorů, jejich portfolií, zvyklostí a nakládání investorů s jejich vlastními investicemi.

4.1 Klasifikace a dělení investorů

Když přijde řeč na averzi k riziku, je důležité si uvědomit, jak na možná rizika reagují různí investoři. Než se začínající investor rozhodne investovat, je důležité, aby si udělal obrázek o své schopnosti snášet riziko a adekvátně na rizika reagovat. Uvědomění si tohoto faktu je podstatné u určení rizikového profilu investora. Podstatné je, zda má investor větší strach z inflace, nebo z kolísání na trhu (Syrový 2021).

4.1.1 Velmi konzervativní a konzervativní investor

Jsou lidé, kteří nikdy nesnesou, že by část jejich portfolia mohla kolísat, nebo se snad hodnota portfolia někdy mohla dostat do ztráty. I v případě dlouhého investičního horizontu nikdy nedokážou s klidem investovat do akciových fondů. Takový investor bude vždy požadovat investici s jistým nominálním výnosem. Bohužel, pokud budeme takoví investoři, pravděpodobně nepřekonáme v dlouhodobém horizontu inflaci. Portfolio sice nebude kolísat, ale zároveň budou finanční prostředky ztrácet na hodnotě kvůli snižování kupní síly peněz.

Konzervativní investoři jsou investoři, kteří nesnesou kolísání a propady. Nicméně drobné výkyvy jsou pro ně jako konzervativní investory snesitelné. Upřednostňují stabilnější vývoj portfolia. Při dočasných poklesech by nemělo docházet k větším ztrátám hodnoty nebo kolísání. Je zde důležitá stabilita výnosů investorů a alespoň pokrytí inflace (Syrový 2021).

4.1.2 Vyvážený investor

Vyvážený investor již očekává zajímavé výnosy nad inflaci a uvědomuje si s tím spojené občasné kolísání portfolia. Dočasné poklesy hodnoty portfolia ale nesmí být moc hluboké. Při krátkých propadech nepanikaří a portfolio nevybírá. Na delším horizontu bude mít konzervativní investor trochu větší počet dluhopisových a akciových titulů. Není důležité jen to, jak portfolio kolísá nominálně, ale zajímá se už o reálný výnos.

4.1.3 Dynamický investor

Jako dynamický investor se již podstatně odlišuje od předchozích typů investorů a je pro něj důležité dosahovat dlouhodobě na trzích vysokého reálného výnosu. Dočasné poklesy investora neznejklidňují. Právě naopak tato situace na trhu znamená ideální příležitost k dalším investicím. Dynamický investor má ve většině případů v této strategii vždy dlouhodobý horizont (Syrový 2021).

4.2 Investiční strategie

Mezi investičními a podílovými fondy jsou sledovány různé vlastnosti a odlišnosti, které představují jednotlivé fondy kolektivního investování. Tyto odlišnosti závisejí na způsobech řízení a správy těchto fondů, z čehož poté vzniká určená investiční strategie zakotvená ve statutech fondů.

Mezi nejpodstatnější individuální investiční faktory, na které by si drobní investoři měli při kolektivním investování vedle výběru typu fondu a kvality jeho managementu či správce dávat pozor, jsou především:

- Předmětné zaměření investic,
- tuzemská, resp. zahraniční orientace investic,
- aktivní, resp. pasivní správa portfolia,
- možné omezení doby existence fondu,
- úroveň státní regulace a dohledu (Rejnuš 2016).

Důležité kroky při vytváření investiční strategie:

- Výběr investiční strategie je důležitým krokem, který více než z 90 % bude určovat charakter chování portfolia z hlediska výnosů, rizik a odolnosti vůči inflaci,
- velice důležitou roli hraje názor na vývoj budoucí inflace,
- je potřeba vzít v úvahu veškeré stávající investice (u soukromých osob například stavební spoření a životní pojištění – a pozor, též hotovost),
- pozor, ne všichni investiční poradci jsou skutečnými poradci – někteří jsou pouze obchodními zástupci. Ti se snaží maximalizovat své vlastní zisky prodejem finančních produktů s vysokými poplatky,
- není potřeba zainvestovat všechny peníze najednou, časová diverzifikace pomáhá také snižovat riziko,
- snažit se minimalizovat veškeré náklady, poplatky a daně.

Již slovo „strategie“ znázorňuje, že by se mělo jednat o dlouhodobější přístup investora, nikoliv o krátkodobou spekulaci. Realizace strategie znamená, že se jednou přijatého postupu bude investor svědomitě držet a odolá pokušení často měnit jeho strukturu, pokud to nebude nezbytně nutné. Známá poučka praví, že časovat trh se nevyplácí. Je známo, že měnit strategii častěji, než jednou za čtvrtletí není dobré a že interval tří měsíců představuje nutné minimum.

Situace, kdy nastává rozumný důvod změnit investiční strategii zásadním způsobem, jsou primárně situace, kdy se ze závažných příčin mění potřeby investora. Jako příklad je možné uvést čtyřicetiletého investora, který investuje agresivního strategií do penzijního zabezpečení. Například po deseti letech může tuto strategii upravit na strategii vyváženou. Při dosažení důchodového věku pak udělá nejlépe, když se jeho strategie soustředí spíše na konzervativní portfolio. V důchodovém věku nastal správný čas na sklízení plodů investiční strategie, kterou investor trpělivě a úspěšně dodržoval desítky let (Kohout 2008).

4.2.1 Konzervativní strategie

V rámci této strategie nepožaduje investor vysoký kladný výnos – stará se primárně o minimalizaci výkyvů hodnoty investičního portfolia. Proto není překvapením, že konzervativní strategie se opírá hlavně o nástroje peněžního trhu. Například v podmínkách z roku 2008 jakožto optimální konzervativní portfolio na krátký horizont

vychází 100 % nástrojů peněžního trhu. Nulový obsah dluhopisů byl způsoben nízkými úrokovými sazbami.

Tato konzervativní strategie, jakkoli se může zdát nudná a málo výnosná, může být optimálním řešením pro značnou část investorů. V případech typu „mám peníze, které budu za půl roku potřebovat na zaplacení daní“ dokonce neexistuje jiná přípustná strategie než tento ultrakonzervativní přístup (Kohout 2008).

4.2.2 Vyvážená strategie

V rámci vyvážené strategie jsou požadovány již přiměřené výnosy, které jsou zhruba mezi pevně úročenými nástroji a akciovým trhem. Proto zde není překvapením, že podíl akcií nebo akciových fondů v portfoliu činí přibližně 55 %.

Vyvážené portfolio je zajímavé také z dalšího důvodu: jeho složení je prakticky stejné jako struktura tzv. „robotova portfolia“ (kde je složení 10 % peněžního trhu, 35 % obligací, 55 % akcií). Toto portfolio se velice dobře umístilo v soutěži investičních stratégů deníku The Wall Street Journal. Není tedy třeba strategii vyváženého portfolia paušálně doporučovat jako nejlepší strategii, ale je vhodné vědět, že jde o prakticky vyzkoušený a osvědčený přístup (Kohout 2008).

4.2.3 Agresivní strategie

Agresivní strategie, jak již vyplývá z názvu je ideální, pokud se jedná o zkušeného a otrlého investora. Tato strategie není určena těm investorům, které vyvede z míry každé kolísání burzovního indexu a kterým úvahy o finančních krizích připravují bezesné noci.

Hodlá-li investor přijmout agresivní investiční strategii, musí být připraven na možnost, že:

- Hodnota portfolia může klesnout o 20 či 30 % (v některých případech i více) nedlouho poté, kdy začne investovat,
- ještě třeba i za pět nebo více let může být hodnota portfolia nižší než hodnota na počátku,
- před možnými burzovními krachy a podobnými příhodami nebude včas varovat žádný analytik ani makléř,

- možná se jednoho dne, díky své trpělivosti a odvaze, stane investor milionářem.

Pokud potenciálního investora neodradí první tři body, má předpoklady se zařadit do nevelké vybrané skupiny „finančních drsňáků“. V opačném případě je raději doporučováno držet se konzervativní a vyvážené investiční strategie. Investor aplikující agresivní investiční strategii si totiž musí zvyknout peníze nejen lehce vydělávat, ale i lehce ztrácet (Kohout 2008).

4.3 Pravidelné a jednorázové investice

Investoři při počátcích investování stojí před otázkou, zda budou investovat své finanční prostředky jednorázově anebo pravidelně. Tuto otázku by určitě neměli vynechat, jelikož podle odpovědi bude vypadat následná investiční strategie. V následujících podkapitolách je tedy definováno fungování jednorázové a pravidelné investice.

4.3.1 Jednorázové investice

Jednorázovou investicí je myšlen jednorázový vklad předem domluvených finančních prostředků do podílového fondu, který si investor sám zvolí. Většinou se jedná o větší finanční sumu prostředků najednou. Pokud se investor rozhodne pro další mimořádný vklad finančních prostředků, má samozřejmě možnost tento vklad do podílového fondu uskutečnit. Každý investor by měl být obeznámen výhodami a nevýhodami jednorázového investování. Jako nevýhodu lze například zmínit pravidelné propady hodnoty fondu, které jsou u jednorázové investice citelnější než u pravidelné investice. Při jednorázové investici je tedy zvýšené riziko špatného načasování a nákupu podílových listů za vyšší kurz, který může v budoucnu poklesnout pod investovanou částku. V tom momentě musí investor počkat, až hodnota podílového listu bude v růstu nad původní investovanou částkou. Toto období může trvat měsíce, ale i pár let (Kociánová 2012).

4.3.2 Pravidelné investování

Pravidelná investice znamená, že pravidelně v měsíčních, kvartálních nebo ročních intervalech investuje investor menší část svých finančních prostředků. Přestože dostupná fakta hovoří jednoznačně proti „časování“ trhu, není zde otázka „kdy investovat“ zcela

bezpředmětná. Nejde ani tak o určení „správného“ okamžiku pro investici. Správný okamžik pro investování je ten, kdy je k dispozici dostatek kapitálu, který je možné investovat.

Diverzifikace v čase neboli pravidelné investování, či průměrování nákladů je velkým argumentem ve prospěch investování na bázi „pravidelného spoření“ bez ohledu na vývoj na trhu, tedy bez toho, aniž by byly řešeny vzestupy a poklesy na trhu. Jedná se o velmi účinnou metodu primárně v oblasti podílových fondů, při které se omezí rizika, která nevyžadují žádné odborné znalosti ani speciální informace. Tato strategie má pouze dvě nevýhody: tou první je „rozdrobení“ investic v čase, což může zvýšit transakční náklady. Některé fondy nebo makléři mají degresivní stupnici poplatků a pravidelné investování menších částek může být poplatkově náročné pro investora. Druhou nevýhodou je nutnost pevné disciplíny. Je obtížné kupovat akcie nebo podílové fondy během problematických období, kdy trh klesá dolů a ve výsledcích jsou červená čísla. Ale právě v těchto momentech správný investor přikupuje svá aktiva za podstatně výhodnější cenu, než když byl trh na vrcholu (Kohout 2008).

4.4 Finanční gramotnost v ČR – ČBA 2020–2022

Je známo, že Česká republika je za očekáváním oproti Evropské unii s úrovní finanční a investiční gramotnosti občanů. Občané České republiky se historicky pohybují v průměru znalostí o svých rodinných financích a velká část z nich se nezajímá ani o základní principy, jak se správně starat o svoje finance a jaké jsou možnosti tvorby jejich finanční rezervy. S ohledem na cíle diplomové práce je téma finanční gramotnosti rozebráno pouze okrajově a detailněji zaměřeno na téma investiční gramotnosti v souvislosti s kolektivním investováním.

ČBA, neboli Česká bankovní asociace pravidelně od roku 2016 zjišťuje Index finanční gramotnosti českých občanů. Ke zjištění dat byla využita spolupráce s agenturou Ipsos, která provádí průzkum občanů po celé České republice, a z těchto podkladů byla vytvořena analýza finanční gramotnosti. Tyto podkladová data byla využita v diplomové práci. V diplomové práci jsou využity výsledky průzkumu z let 2020 až 2022. Z výsledků indexu je možné sledovat průběžné pravidelné meziroční zlepšení finanční gramotnosti Čechů.

4.4.1 Index finanční gramotnosti 2020

Průzkumu se zúčastnilo 1 102 respondentů ve věku 18 až 79 let. Sběr dat probíhal metodou CAPRI v lednu 2020. Výsledek indexu za rok 2020 bylo 61 bodů, což je výraznější nárůst oproti roku 2019, kdy byl výsledek 57 bodů. Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2020 je vyobrazen v příloze č. 1.

Z tabulky uvedené v příloze č. 1 je zřejmé, že vysoký vliv na znalosti finanční a investiční gramotnosti má stále úroveň vzdělání. Osoby s maturitou dosáhly průměrně 52 bodů, zatím co vysokoškolsky vzdělané osoby mají průměrně 67 bodů.

Z níže uvedeného grafu je patrné, že občané v České republice stále nemají zažité zvyky v pravidelné tvorbě rezervy na nečekané výdaje. Část respondentů (23 %) si odkládá nebo investuje minimální zanedbatelnou částku do 1 000 Kč ze svého příjmu na nečekané výdaje. Dalších 29 % respondentů si odkládá nebo investuje částku do 2 500 Kč měsíčně. Pouhých 19 % respondentů investuje do 4 000 Kč měsíčně a ještě méně, celých 12 %, odkládá částku nad 5 000 Kč.

Graf č. 1: Tvorba rezervy 2020

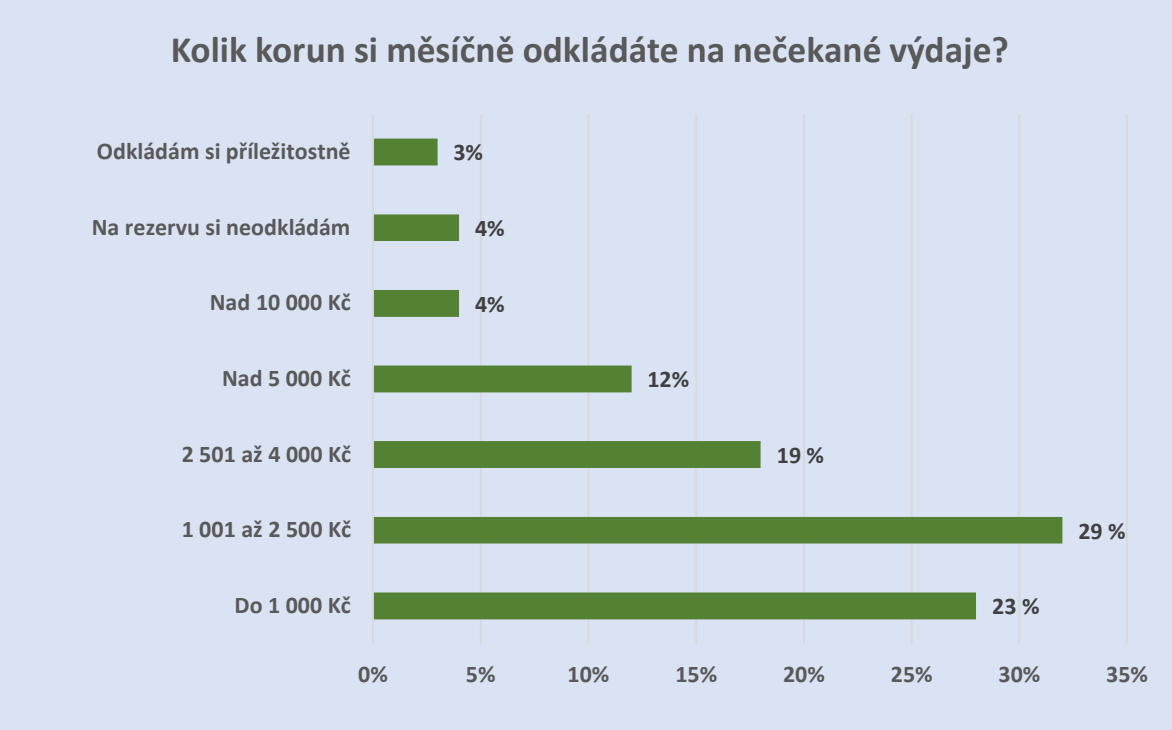

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2020

4.4.2 Index finanční gramotnosti 2021

Průzkumu v roce 2021 se zúčastnilo 1 000 respondentů ve věku 18 až 79 let. Sběr dat probíhal metodou online dotazování CAWI v březnu 2021. Výsledek indexu za rok 2021 byl průměr 55 bodů, což je 6 bodový pokles oproti roku 2020, kdy byl výsledek 61 bodů. Je možné poukázat na situaci, že pro 28 % občanů bylo kvůli všem změnám s pandemií COVID-19 obtížnější se orientovat ve finančních záležitostech. Zároveň se 41 % občanů více zajímalo o informace ke svým financím a jejich situaci. Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2021 je vyobrazen v příloze č. 2.

Z této tabulky je opět patrný přetrvávající vysoký vliv úrovně vzdělání na znalosti finanční gramotnosti. Nedochází tedy k výraznějším změnám trendu z pohledu vzdělání. Osoby se základním vzdělání dosáhly průměrně 44 bodů, osoby s maturitou dosáhly průměrně o 10 bodů více, tedy 54 bodů, zatím co vysokoškolsky vzdělané osoby dosáhly průměrně 63 bodů.

Graf č. 2: Tvorba rezervy 2021

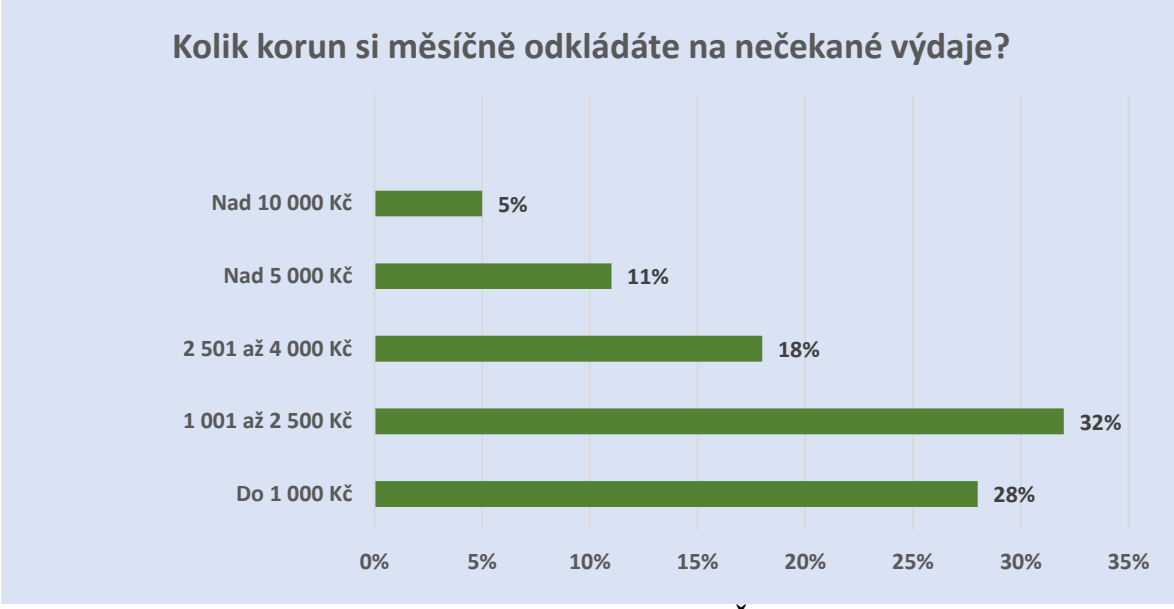

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2021

Na základě grafu je patrné, že občané v souvislosti s pandemií COVID-19 částečně uzpůsobili měsíční částku, kterou si odkládají na nečekané výdaje nebo investují. Největší rozdíl je znatelný u občanů, kteří si odkládají do 1 000 Kč. V tomto případě se procento těchto osob výrazněji zvýšilo. Tato situace je zapříčiněná napnutějším měsíčním rozpočtem v období pandemie COVID-19. V některých případech museli občané snížit měsíční částku, kterou investují, aby pokryli svůj snížený měsíční příjem.

4.4.3 Index finanční gramotnosti 2022

Průzkumu v roce 2022 se zúčastnilo 1 063 respondentů ve věku 18 až 79 let. Sběr dat probíhal metodou online dotazování CAWI v srpnu 2022. Výsledek indexu za rok 2022 byl 56 bodů, což je 1 bodový nárůst oproti roku 2021, kdy byl výsledek 55 bodů. Z výsledků průzkumu lze usoudit, že skoro polovina Čechů (43 %) dává za vinu zhoršující se finanční gramotnosti českému školství, které finanční gramotnost vyučuje na velice nízké úrovni. Největší podíl zkušeností a informovanosti občané získávají ze svých vlastních zkušeností (26 %), dále od bankovních nebo finančních poradců (21 %) a z internetu (16 %). Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2022 je vyobrazen v příloze č. 3.

Na základě poslední tabulky Indexu finanční gramotnosti z roku 2022 je zřetelný pozitivní vývoj v rostoucím průměru Indexu finanční gramotnosti. O dva indexní body si polepšily osoby starší 50 let. O pět bodů si polepšili občané Čech, o dva body občané Moravy. Na druhou stranu je vidět pokles o 1 indexní bod obyvatel Prahy. Zde se může jednat o drobnou odchylku, jelikož Pražané jsou dle indexu všeobecně vzdělanější a drží se na příčce s nejvyšším počtem bodů pravidelně. Pozitivním výsledkem je také růst na 48 indexních bodů u občanů se základním vzděláním, což je vnímáno jako perspektivní výhled do budoucna.

Graf č. 3: Tvorba rezervy 2022

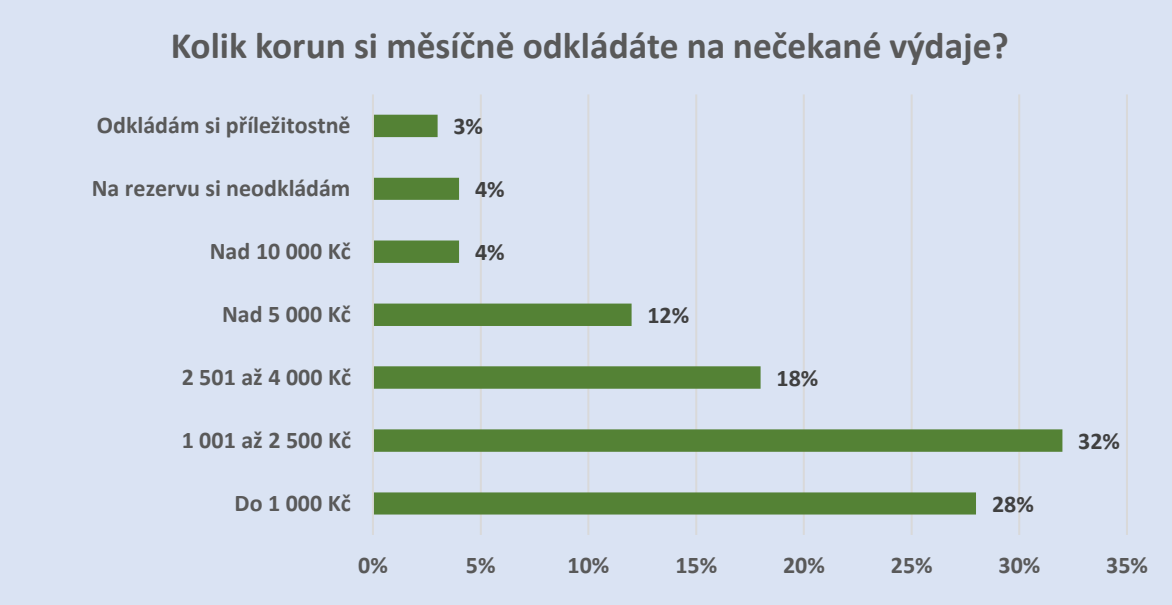

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2022

Ze zpracovaného grafu není zřetelná výraznější změna v objemu odkládaných či investovaných finančních prostředků. Chování respondentů se meziročně tedy výrazně nemění a je vidět přetrvávající neochota investovat pravidelně větší objem finančních prostředků.

4.5 Index investiční gramotnosti v České republice za rok 2021

Vedle Indexu finanční gramotnosti od ČBA existuje relativně nově v České republice také Index investiční gramotnosti. Tento index se rozhodla vytvořit a zajišťovat na pravidelné bázi společnost Portu ve spolupráci s agenturou IPSOS. Cílem je dlouhodobé monitorování vývoje rozšířenosti a znalostí v oblasti investování u české populace. Cílem je vzdělávat širší veřejnost a zvyšovat povědomí o investicích. K prosinci 2022 již vznikly tři průzkumy, které zkoumaly aktuální investiční gramotnost v České republice, ale také na Slovensku. První průzkum probíhal v říjnu 2021, druhý průzkum v květnu 2022 a třetí, zatím poslední, v prosinci 2022. V rámci naplnění cílů diplomové práce byla využita a zpracována data z následujících průzkumů.

4.5.1 Porovnání investiční gramotnosti České republiky vs Slovenské republiky za rok 2021

V rámci průzkumu investiční gramotnosti společnost Portu ve spolupráci s výzkumnou agenturou Ipsos zjišťovala rozdíly mezi investiční gramotností občanů České a Slovenské republiky. Z výsledků průzkumu je možné konstatovat, že nejvyšší míra investiční gramotnosti se vyskytuje v hlavních městech, tedy v Praze a Bratislavě.

Zajímavostí průzkumu je, že investiční sebevědomí investorů příliš neodpovídá jejich investičním znalostem. Investoři ze Slovenska si v investování věří více oproti Čechům, ale zároveň mají Češi v investování větší znalosti. Mladí lidé ve věku 18 až 26 let si v České republice ohledně investování věří nejvíce, nicméně jejich reálné znalosti neodpovídají vysoké úrovni. V obou zemích jsou vidět největší zkušenosti u investorů ve věku 54 až 65 let a převážně zkušenější jsou dle výsledku průzkumu muži.

Graf č. 4: Index investiční gramotnosti ČR a SR podle pohlaví

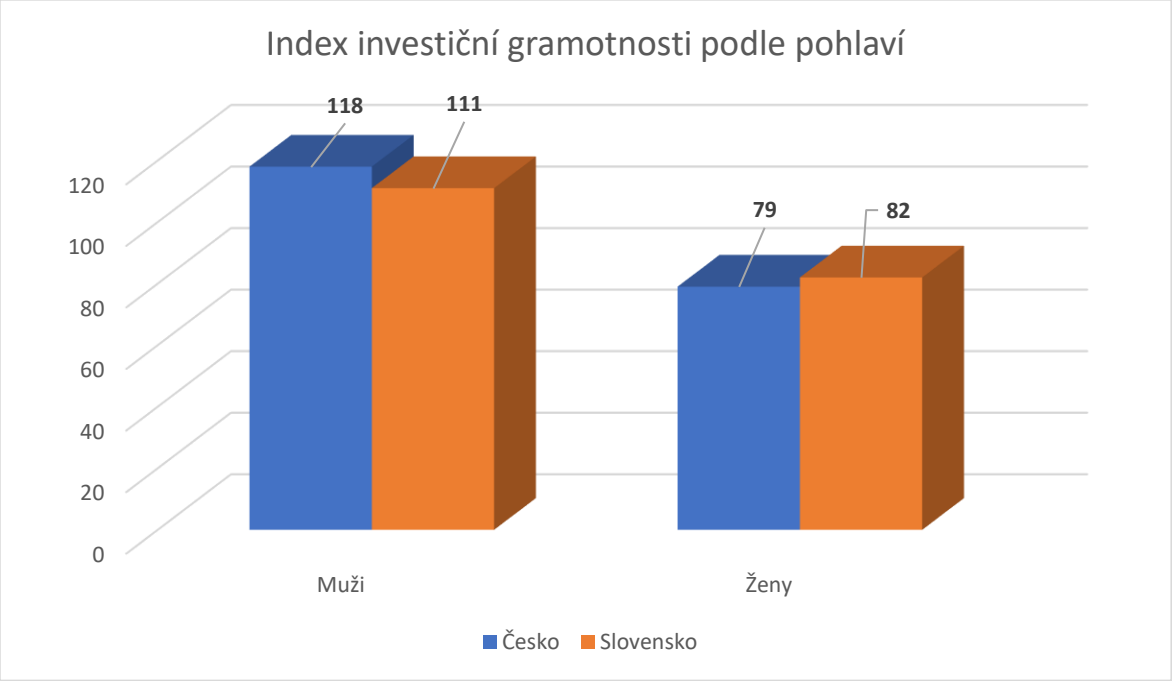

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2021

Stejně jako u finanční gramotnosti je patrné, že má vliv na investiční gramotnost úroveň vzdělání občanů. Nejvýraznější hodnoty mají jak na Slovensku, tak v Česku vysokoškolsky vzdělané osoby. Čeští vysokoškolsky vzdělaní investoři také převyšují slovenské občany o 18 indexních bodů.

Graf č. 5: Index investiční gramotnosti podle vzdělání

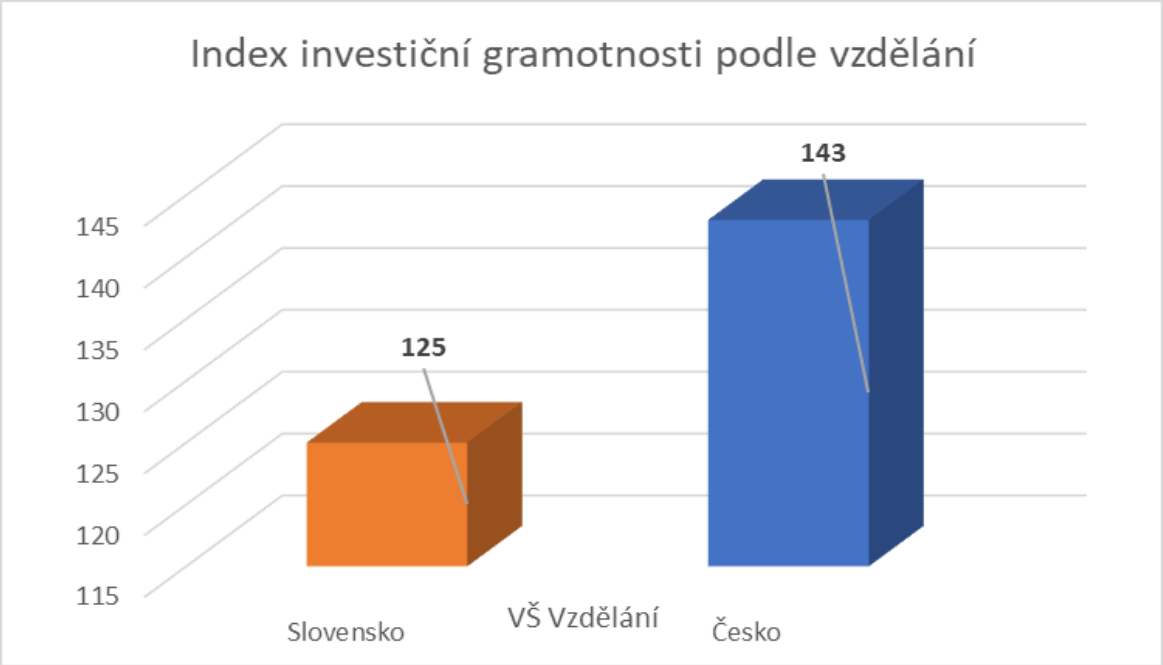

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2021

4.5.2 Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech České republiky v roce 2021

Jedním z cílů diplomové práce je zjištění rozšířenosti investování a investiční gramotnosti v rámci regionů České republiky. V diplomové práci byla tedy použita také data k jednotlivým regionům České republiky. V následujícím obrázku jsou vidět drobnější i výraznější rozdíly ve výsledcích. Nejvyšší hodnota indexu je patrná v hlavním městě Praze, kde dosahuje hodnoty 121 bodů, což je zdaleka nejvyšší hodnota celého indexu. Další zajímavé hodnoty se vyskytují na Vysočině (108 bodů) a v Libereckém kraji (102 bodů). Naopak nejnižší hodnota investičního indexu se nachází ve Středočeském kraji, což je překvapivé z pohledu blízkosti k Praze a tomu, že občané hl. města Prahy a Středočeského kraje mezi jednotlivými regiony často fluktuují a rozdíly by tedy neměly být tak výrazné. Další nízké hodnoty indexu se vyskytují v ekonomicky slabých regionech jako jsou Ústecký, Karlovarský, Moravskoslezský a Zlínský kraj (94 bodů).

Obrázek č. 1: Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech ČR 2021

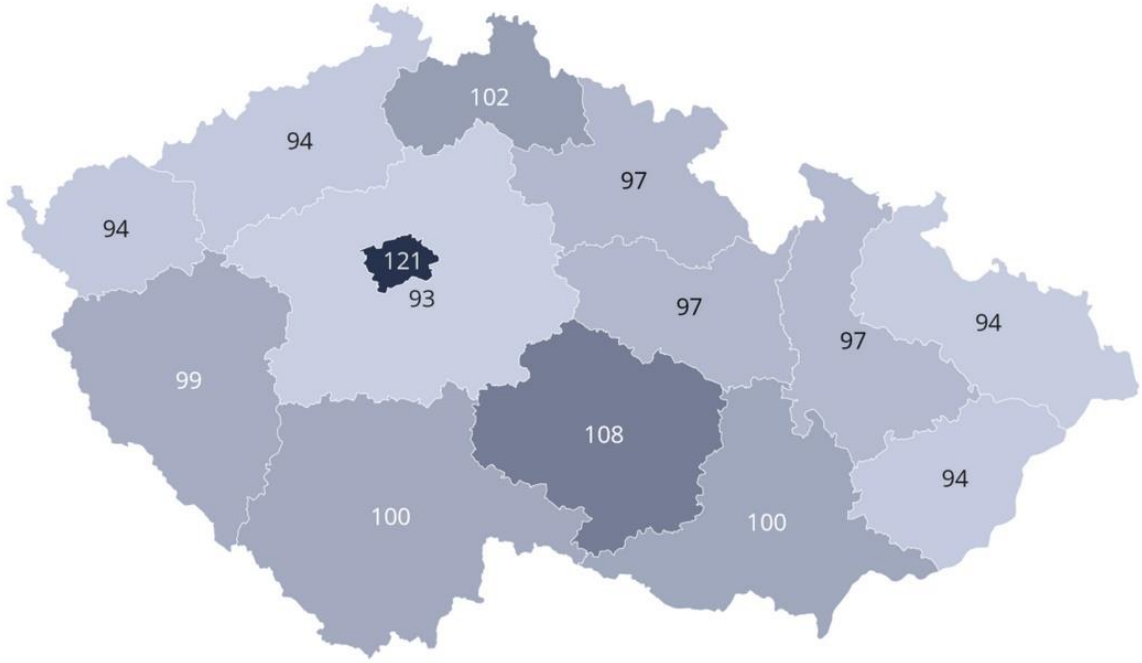

Zdroj: Portu

4.6 Index investiční gramotnosti v České republice za rok 2022

Testování investiční gramotnosti v České republice v prosinci roku 2022 bylo již třetí v pořadí. Ve 3. vlně průzkumu byla opět využita agentura IPSOS, která průzkum prováděla na reprezentativním vzorku občanů České republiky. Dotazování proběhlo s využitím

internetového dotazování občanů ve věku 18 až 65 let v prosinci 2022. Jednalo se o 1 050 respondentů. Společnost portu se v tomto roce zavázala ve spolupráci s agenturou IPSOS aktualizovat průzkum minimálně 1x ročně. Výsledná data průzkumu byla opět využita k naplnění cílů této diplomové práce.

Z výsledků průzkumu je zřetelný průběžný pokrok ve stoupajících výsledcích investičního indexu. Za poslední půlrok od května 2022 index vzrostl o 4,5 %. Výsledky prokázaly celkově vyšší investiční gramotnost u mužů, nicméně ženy se již podruhé za sebou v měření zlepšily a od počátku průzkumů investiční gramotnosti se znalosti žen zvýšily již o 14 %, kdežto u mužů zatím výsledky zůstávají přibližně stejné.

Graf č. 6: Index investiční gramotnosti podle pohlaví v prosinci 2022

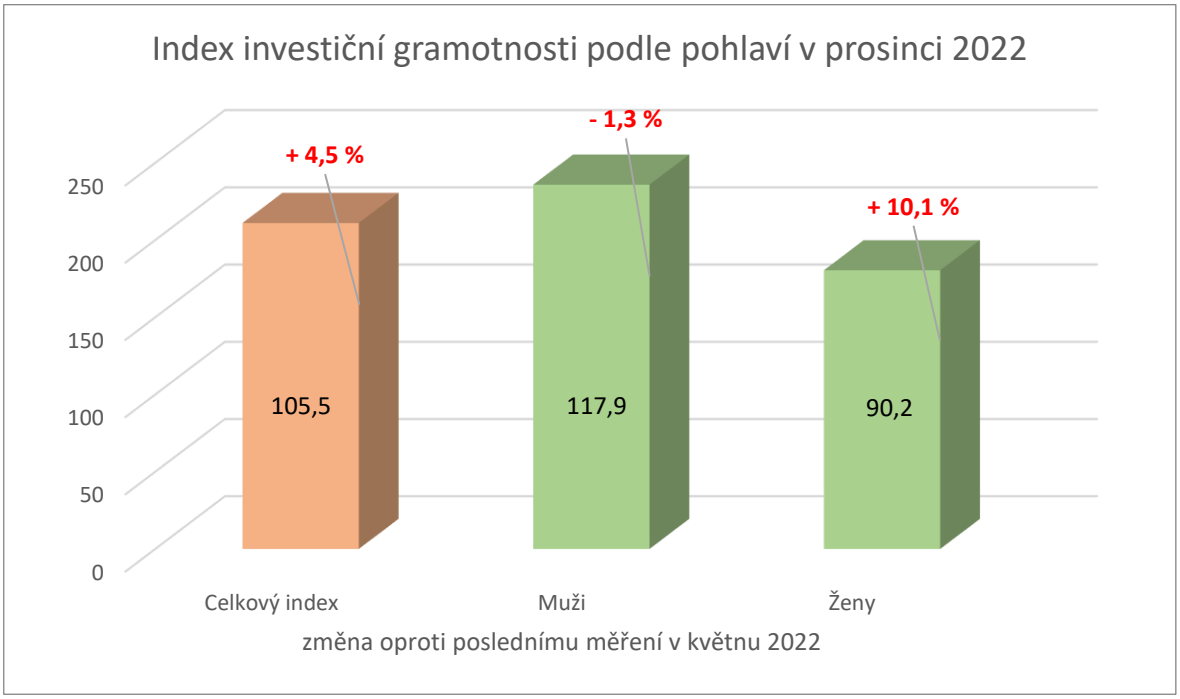

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2022

Součástí průzkumu bylo také zjištění, jací investoři dle věkové hranice se v investiční gramotnosti nejvíce zlepšují. Překvapivým skokanem byli nejmladší lidé ve skupině 18–26 let, kteří se z posledního místa posunuli o 19,1 % na místo první. K tomuto skoku pravděpodobně přispěl zvyšující se zájem mladých lidí o investování a snadná dostupnost internetových zdrojů a podcastů. Díky tomu se mladí čím dál více ve světě investic orientují a také dobře chápou pojem inflace a její vliv na úspory občanů.

Graf č. 7: Investiční gramotnost podle věku v prosinci 2022

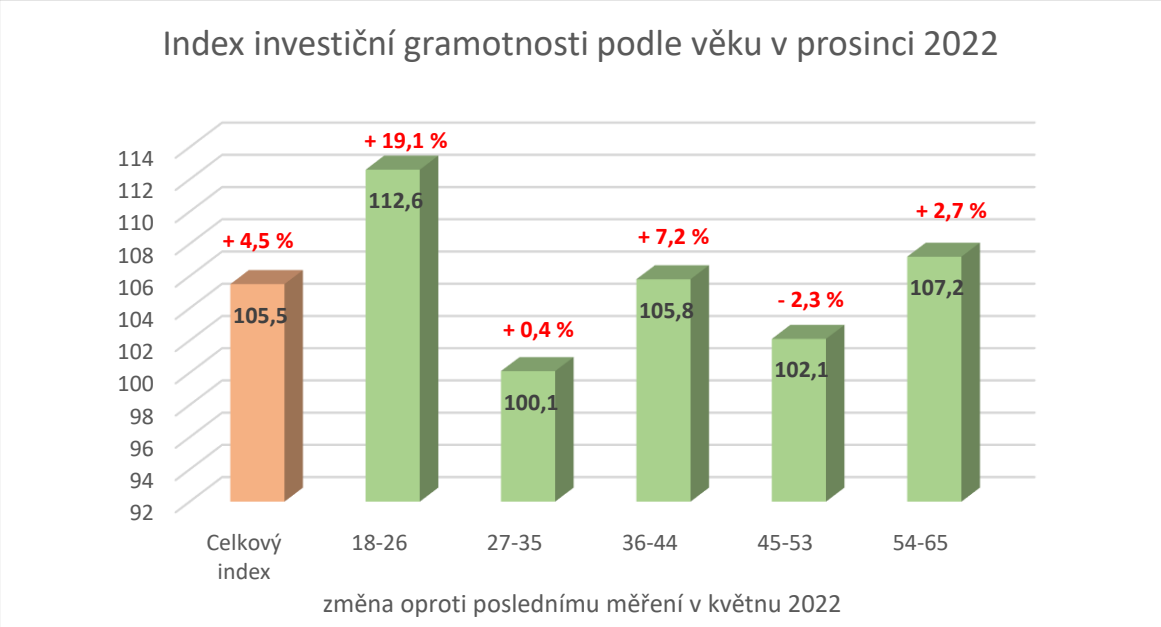

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2022

4.6.1 Porovnání investiční gramotnosti České republiky vs Slovenské republiky za rok 2022

Z výsledků průzkumu investiční gramotnosti za rok 2022 lze vyvodit, že se Češi v investiční gramotnosti výrazněji posunuli oproti Slovákům a opět se potvrzuje, že nejvíce vynikají mladí lidé. Za poslední rok se rozdíl ve vědomostech mezi Čechy a Slováky ještě navýšil a oproti Slovensku se Češi výrazně posunuli kupředu. Investiční gramotnost se u Čechů meziročně zvýšila o 5,5 %. Na Slovensku byl nárůst indexu pouze o 0,6 %. Největší rozdíly jsou sledovány hlavně u mladých investorů ve věku od 18 do 26 let a ve skupině ve věku 36 až 44 let.

Zjištěné výsledky může autor diplomové práce podložit úvahou, že vyšší nárůst investiční gramotnosti v České republice je zapříčiněn tím, že Česká republika čelila a čelí vyšší inflaci než Slovensko. Kvůli tomu jsou investoři nuceni více přemýšlet o tom, jak chránit své úspory před inflací. Inflace v České republice činila dle harmonizovaného ukazatele Eurostatu takřka 15 %, kdežto na Slovensku dle stejného ukazatele inflace činila přibližně 12 %.

Nejlepší výsledky indexu investiční gramotnosti jsme zaznamenali opět v hlavních městech Praha a Bratislava. Jako výsledkově slabé regiony v České republice můžeme

zmínit obdobně umístěný Karlovarský, Ústecký a Zlínský kraj. Na Slovensku jsou to východní oblasti republiky.

Graf č. 8: Index investiční gramotnosti v ČR a SK v roce 2022

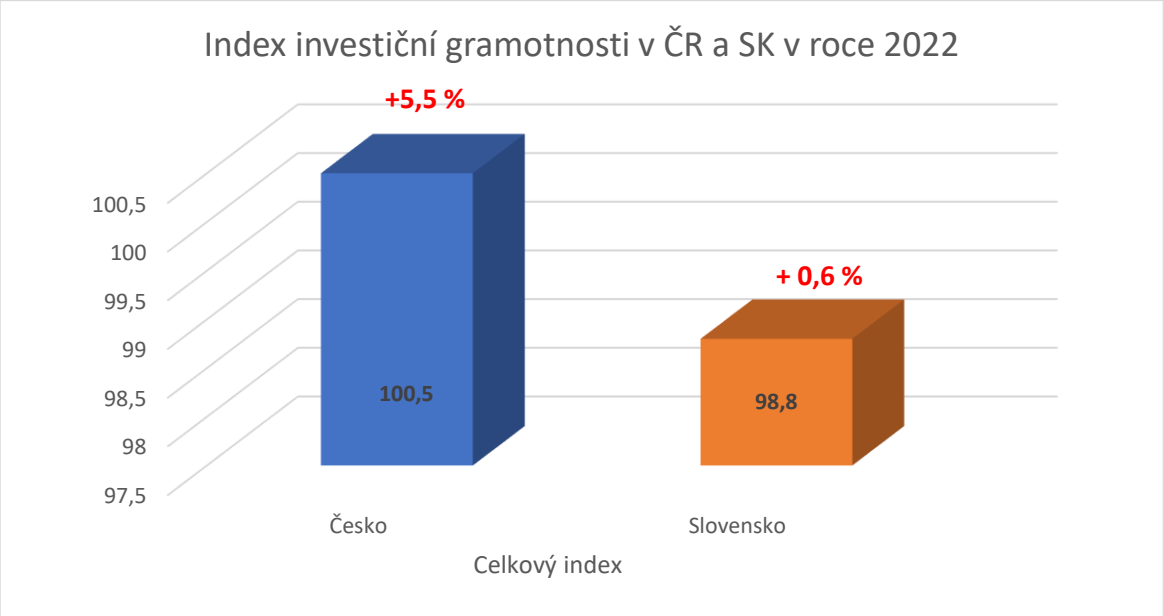

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2022

Zajímavostí je, že průzkum opět potvrdil, že investiční sebevědomí investorů neodpovídá jejich investičním znalostem. Takřka polovina dotázaných lidí v České republice (44 %) se považuje v roce 2022 za nepříliš zkušené a znalé. Tito dotazovaní mají však v investiční gramotnosti výsledky nadprůměrné. Vedle toho se 1,2 % lidí považuje za velmi zkušené a znalé investory. Sebevědomí těchto investorů ale neodpovídá jejich aktuálním znalostem a tito dotazovaní se umisťují až na předposledních pozicích. Noví investoři začali investovat během pandemie COVID-19, což je doba, kdy trhy rostly na ceně. Lidé tak nabývali dojmu, že jsou zkušení a úspěšní investoři. V roce 2022 ale zažili i realitu investování a zjistili, že k investicím musí přistupovat zodpovědně a s rozumem, že musí přistupovat k investicím dlouhodobě a chápat, jak celé investování funguje.

4.6.2 Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech České republiky v roce 2022

Stejně jako za rok 2021 jsou k dispozici také aktuální data ohledně investiční gramotnosti v jednotlivých regionech v České republice za rok 2022. Autor se tyto data tedy rozhodl využít pro naplnění cílů diplomové práce. Je vidět pokračující trend z minulosti, a tedy že nejvyšší výsledky investiční gramotnosti mají investoři z Prahy (127 bodů).

K výraznému posunu se dostali investoři ze Středočeského kraje, kteří dosáhli za rok 2022 výsledku 110 bodů. Tento výsledek je zapříčiněn tím, že v hlavním městě a Středočeském kraji se vyskytuje větší koncentrace investorů s vyšším vzděláním a vyššími příjmy. Ostatní regiony se pohybují na podobném bodovém ohodnocení jako při minulém průzkumu v roce 2021. Regionem s nejnižším výsledkem investiční gramotnosti zůstává Karlovarský kraj, ve kterém ale došlo k drobnému zhoršení na 89 bodů.

Obrázek č. 2: Index investiční gramotnosti v jednotlivých regionech ČR 2022

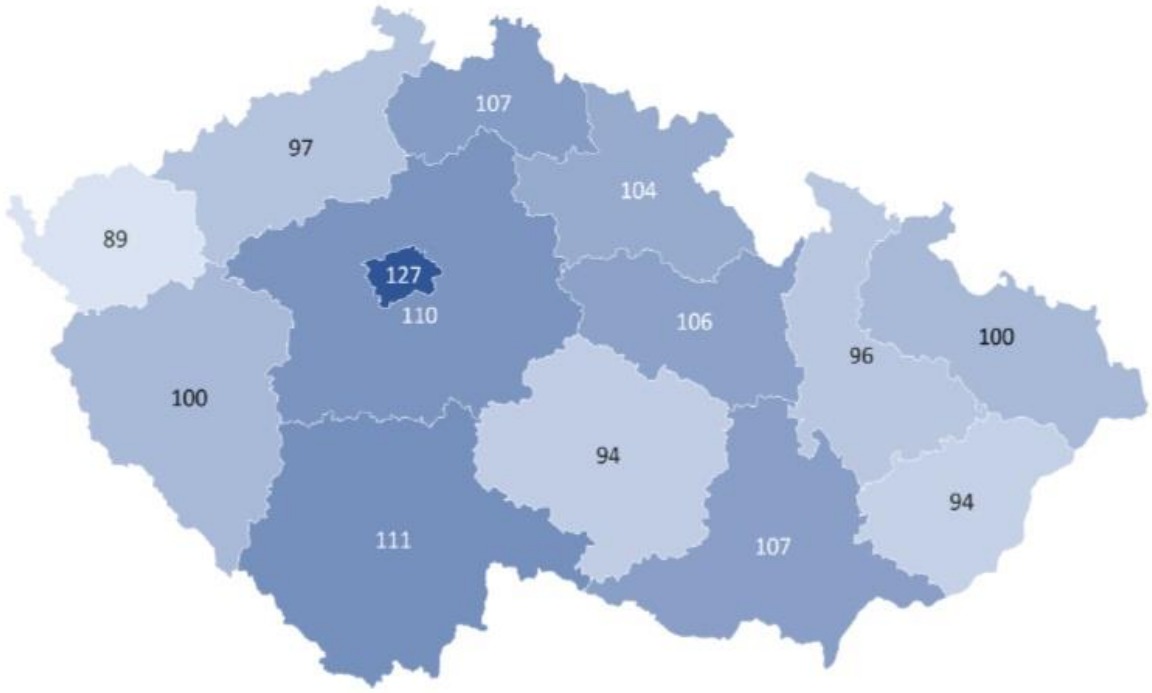

Zdroj: Portu

Respondenti byli také dotazování na otázky typu investičních zkušeností, znalostí a sebevědomí v investičních tématech. Čeští investoři si dle výsledků průzkumu příliš nevěří a méně investorů se považuje za velmi zkušené a znalé investování. Investiční sebevědomí pokleslo ve všech věkových kategoriích. Nicméně nejvíce si věří mladí lidé, celá osmina z nich se definují jako velmi nebo relativně hodně zkušení investoři. Na druhou stranu za nepříliš zkušené či nezkušené investory se považuje podle průzkumu přibližně 73 % Čechů.

Graf č. 9: Za jak zkušené se investoři považují?

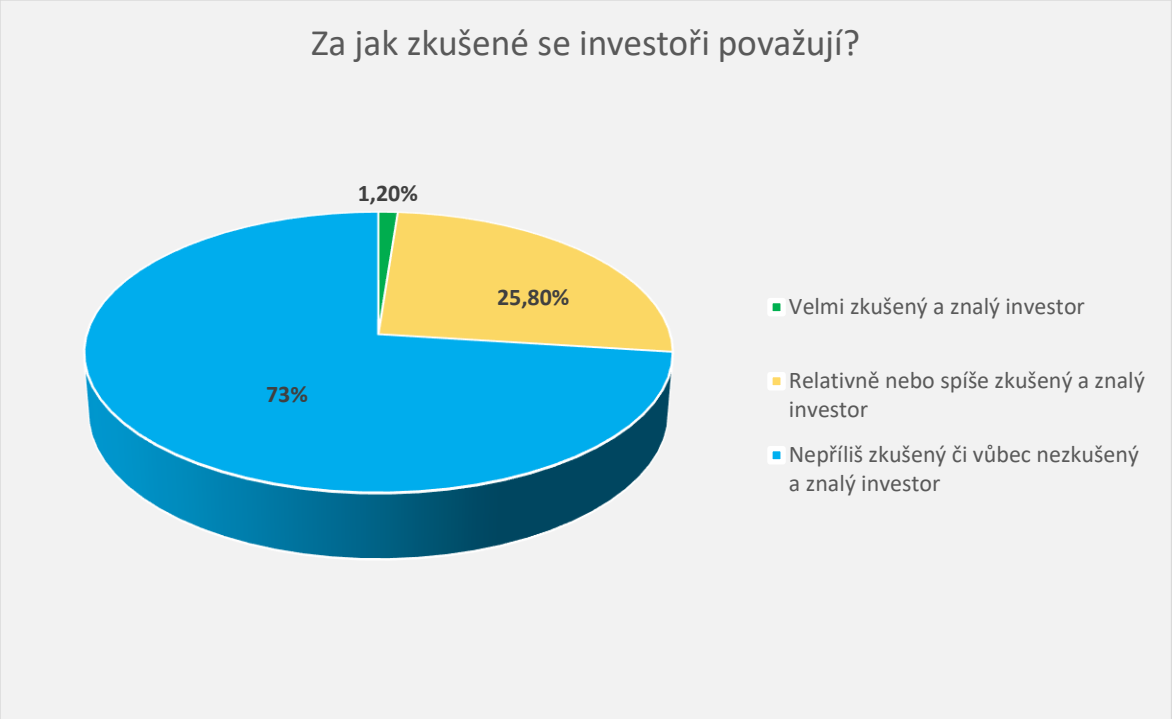

Zdroj: vlastní zpracování, Portu Index investiční gramotnosti 2022

Nicméně i při současné vysoké inflaci a potřebě se efektivně starat o svoje finanční prostředky stále málo lidí využívá investiční produkty, s čímž souvisí nízké vědomosti daných osob. Na základě výsledků průzkumu bylo autorem práce zjištěno, že muži mají v investičních tématech před ženami podstatný náskok, což bude pravděpodobně způsobeno jejich větším zájmem o téma akciových trhů. Nejvýraznější nárůst investiční gramotnosti vidí autor u mladých lidí, což odpovídá šíření trendu investování u této mladé generace.

Nejmladší generace účastníků průzkumu v měření investiční gramotnosti vynikala a prokázala nadprůměrné vědomosti téměř ve všech otázkách průzkumu. Tento výsledek oproti poslednímu průzkumu je možné odůvodnit nutností lépe řešit své osobní finance a zároveň praktickými zkušenostmi z těžkého investičního roku 2022. Vliv osobní zkušenosti s výrazným propadem vlastních investic samozřejmě umocňuje zásah a vliv těchto ztrát. Investoři si poté zvyšují povědomí o diverzifikaci rizika a vlivu inflace na vlastní finanční prostředky.

Autor diplomové práce může také poukázat na pozitivní faktor snižování rozdílů mezi vědomostmi mužů a žen. Největší problém dělají ženám otázky ohledně diverzifikace, pojištění proti ztrátám z investic nebo danění cenných papírů. Investice samozřejmě stále

nejsou pro ženy příliš atraktivním tématem. Tráví hodně času povinnostmi v domácnosti a péčí o děti a poté jim nezbývá tolik času řešit své finance. Poté tyto povinnosti nechávají na mužích. V posledních letech ale dochází ke zlepšení a ukazuje se, že investování se dostává více do hledáčku žen a mění se zaběhlé stereotypy.

4.7 Průzkum investičního chování Čechů v roce 2021–2022

Další podkladová data pro praktickou část diplomové práce byla využita z průzkumu Asociace pro kapitálový trh České republiky. Důvodem využití těchto dat je zpracování informací, jak je v České republice rozšířeno investování a chování jednotlivých investorů na českém trhu. Průzkum byl vyhotoven z důvodu rozšíření investování do povědomí více občanů v České republice, čemuž přispěje i tato diplomová práce.

Průzkum probíhal na území České republiky v reprezentativním vzorku 1 010 osob ve věku 18 let a více. Reprezentativní vzorek byl vybrán podle pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikosti místa bydliště. Délka dotazníku byla přibližně 12 minut (Průzkum investičního chování Čechů 2023).

První dotazovaná otázka se týkala celkové zkušenosti s investováním jednotlivých respondentů. Největší podíl opovědí (37 %) vypovídá o tom, že vybraný respondent nikdy neinvestoval a ani se nechystá začít. Zde jsou vidět silné historické zvyky, kdy občané České republiky nejsou zvyklí investovat a investic se stále obávají. Dalších 23 % respondentů zvažovalo, že by začali investovat, ale nemají s tím žádné zkušenosti. Celých 35 % respondentů již investuje bud jednorázově nebo pravidelně. Nízký 4% výsledek představuje zkušené investory.

Graf č. 10: Jaké máte zkušenosti s investováním?

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

Další otázkou v průzkumu bylo zjištění důvodu, proč lidé investují, nebo plánují s investováním začít. Více jak čtvrtina lidí (31 %) odpověděla, že jejich hlavním důvodem je zhodnocení jejich finančních prostředků. Na druhém místě se umístila obdobná odpověď výhodnosti a zisku (13 %). Hned v závěsu byla nejčastější odpověď působení inflace (11 %) a zajištění budoucnosti (8 %). Ostatní výsledky jsou již s nižším procentuálním zastoupením.

Graf č. 11: Proč investujete, nebo zvažujete začít investovat?

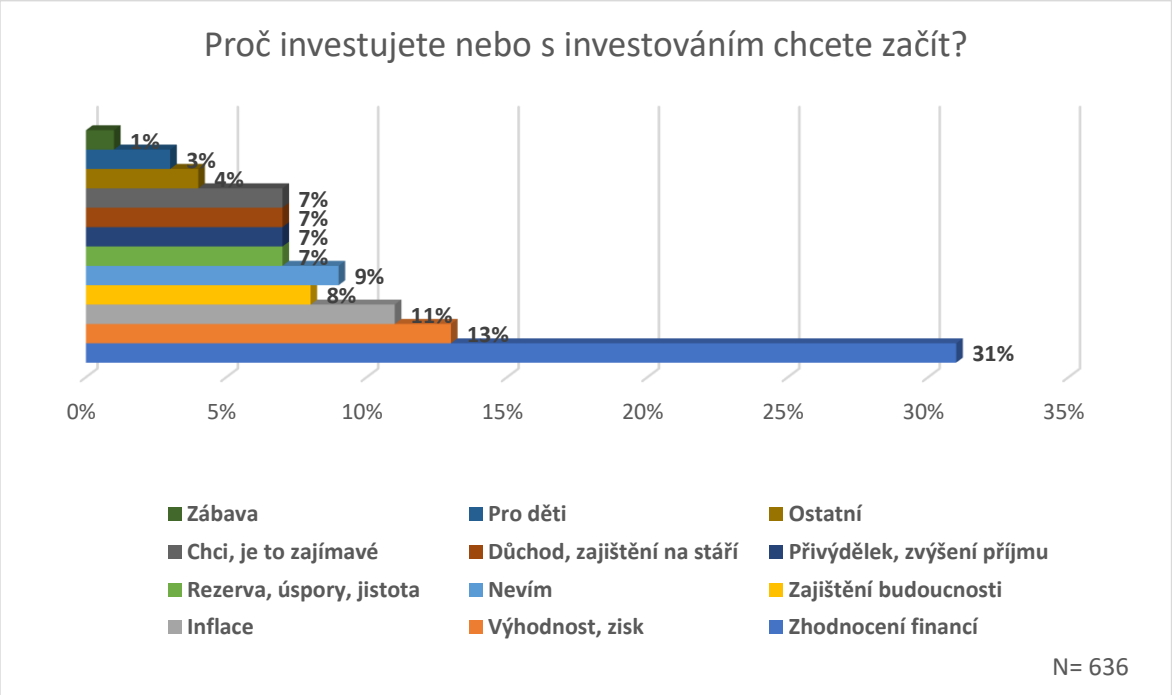

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

Současně bylo zjišťováno, jaké jsou bariéry občanů v investování. Co je důvod, proč aktuálně již neinvestují, nebo mají strach s investováním začít. Tato informace byla zjišťována do detailního rozdělení mezi vnímání bariér u mužů a žen. Největší strach měli respondenti samozřejmě ze ztráty svých prostředků v investici (muži 36 %, ženy 43 %). Respondenti se také obávali, že za investicí by se mohl skrývat podvod (muži 27 %, ženy 37 %). Častou odpovědí respondentů byla nevědomost, kam finanční prostředky investovat, nebo jak vyhledat dobrou investiční příležitost (muži 21 %, ženy 37 %). Je možné tedy konstatovat i některé významnější rozdíly mezi muži a ženami. Další výsledky interpretujeme v grafu níže.

Graf č. 12: Bariéry investování můžu a žen

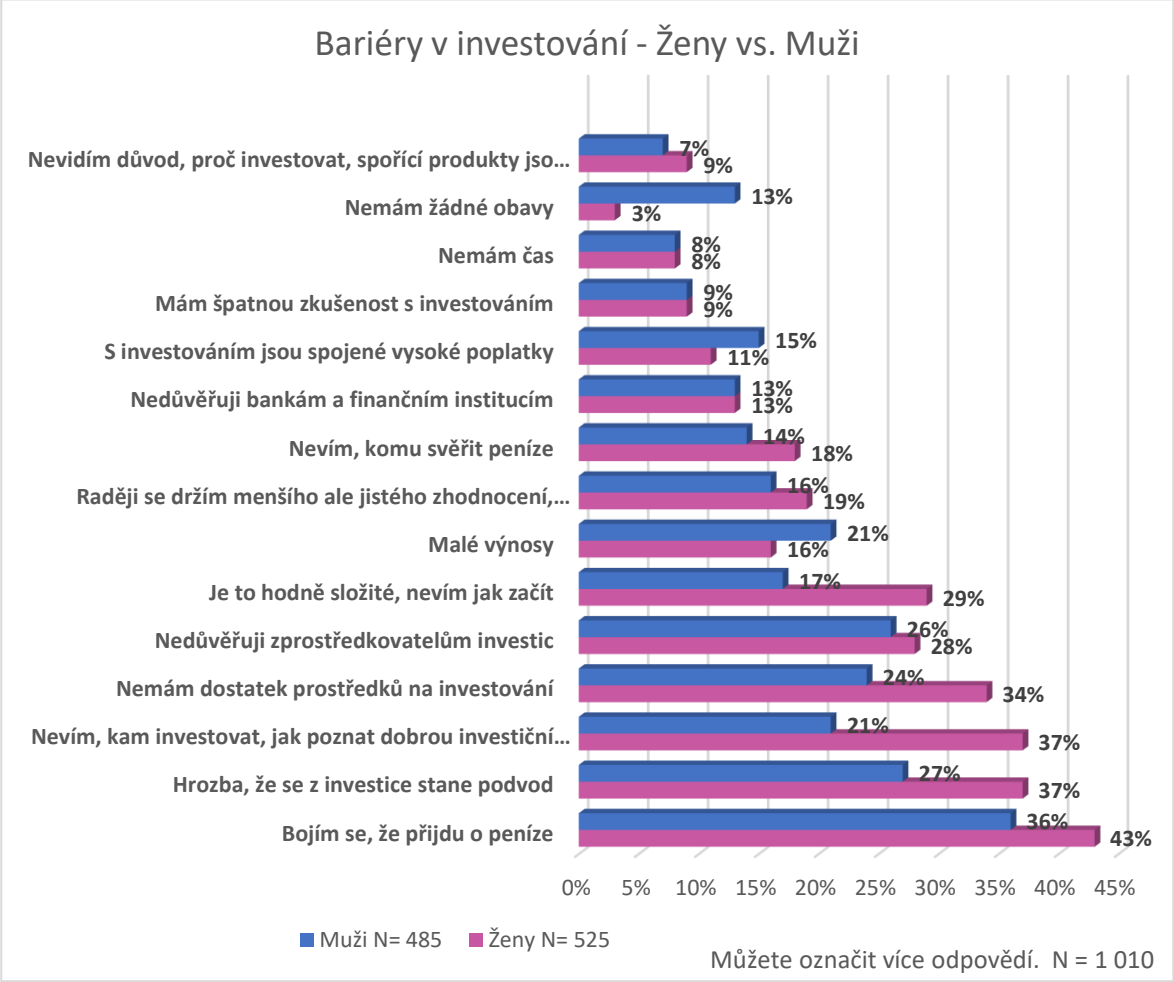

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

Součástí průzkumu je také zjištění, jakým způsobem jsou Češi zvyklí investovat. Velice vyrovnaný výsledek je zaznamenán u investování prostřednictvím finančního poradce (35 %) nebo respondenti investují sami skrze webové rozhraní české investiční platformy (34 %). Na třetí příčce se umístila varianta investování skrze svého bankéře v bance (21 %). Zbylé výsledky této části průzkumu prezentujeme na grafu níže.

Graf č. 13: Jakým způsobem Češi investují

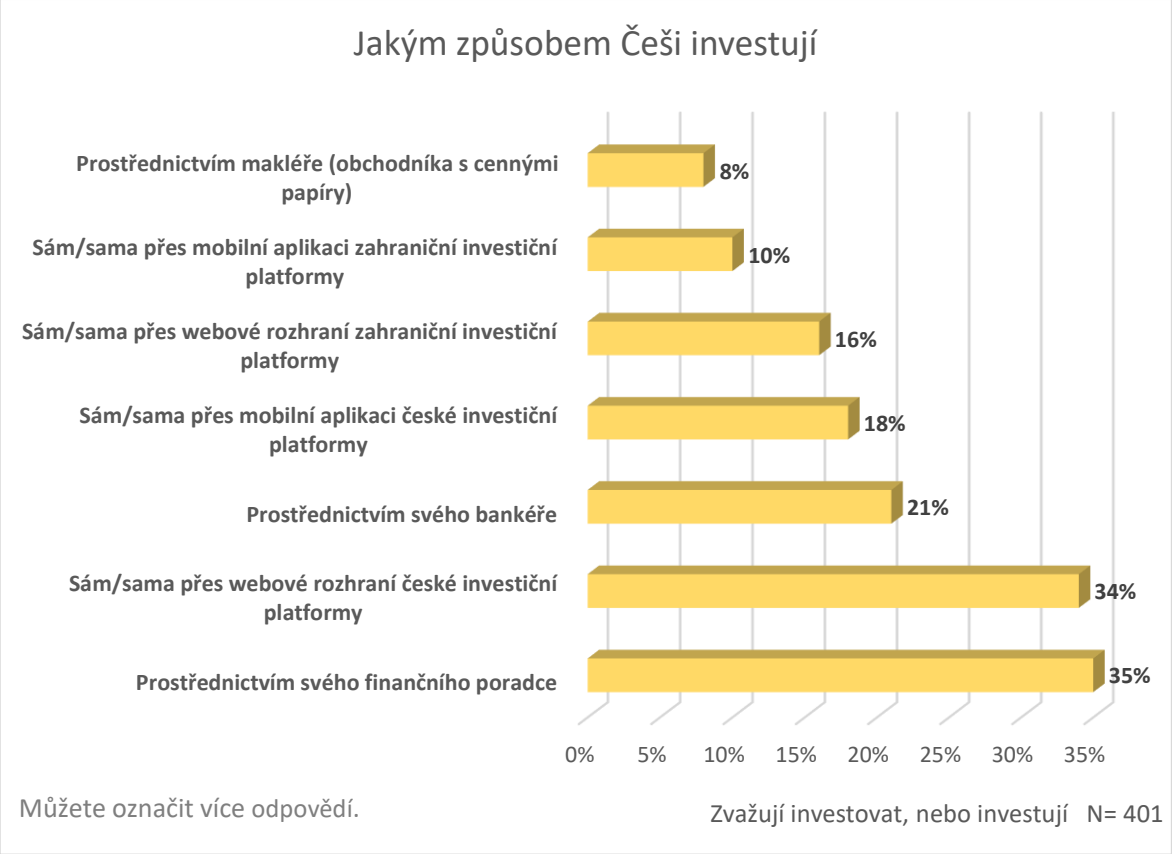

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

Respondenti byli dotazováni také na délku investičního horizontu. Jako pozitivum je možné uvést, že 39 % respondentů si uvědomuje, že úspěšné investování souvisí s dostatečným časovým horizontem investice a délka jejich investičního horizontu činí 5 a více let. Investiční horizont 3 až 5 let dodržuje celých 20 % respondentů.

Graf č. 14: Jak dlouhý je váš investiční horizont?

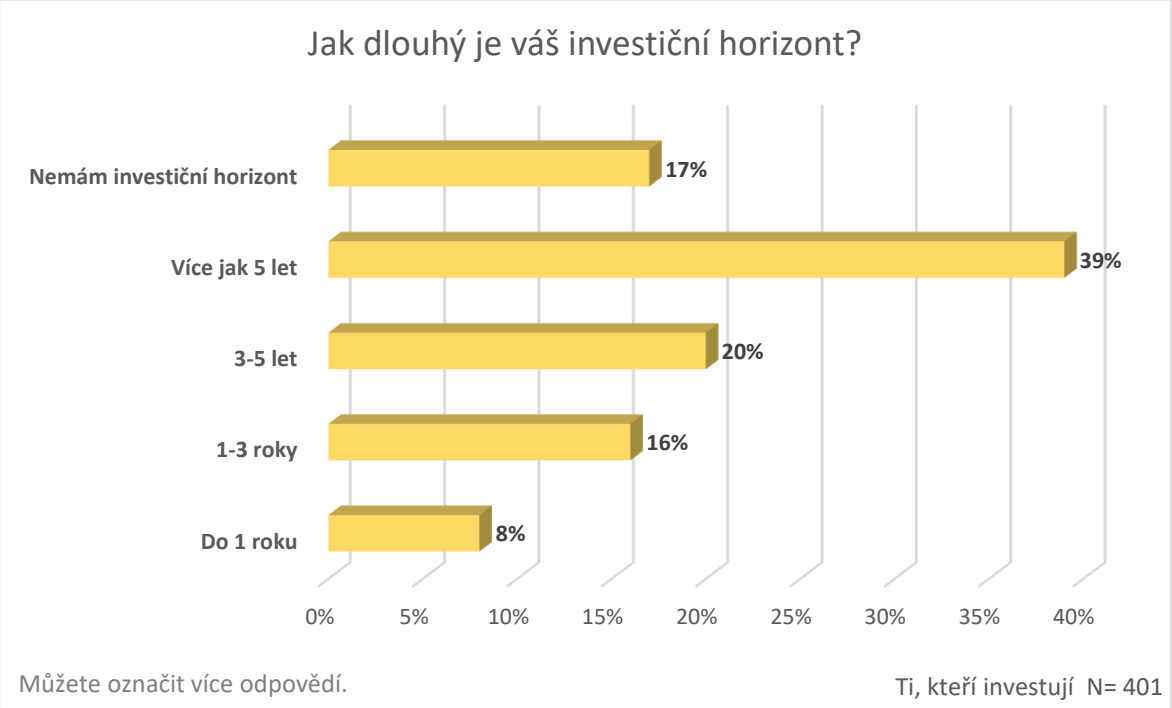

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

K naplnění cílů diplomové práce se rozhodl autor využít také dostupná data z průzkumů veřejnosti společností EMA Data. Společnost se zabývá průzkumem celého českého finančního plus kapitálového trhu a analýzou dat, které je možné veřejně využít. Součástí jsou průzkumy zabývající se investičním chováním a zvyky občanů České republiky (Investice 2021).

Kdo investuje do podílových fondů?

V diplomové práci byly použity výzkumy z let 2021 a 2022. První výzkum proběhl na vzorku 1 311 respondentů. Ve vybraném vzorku jsou obsaženy jednotlivé regiony, věkové skupiny od 21 do 61 let, pohlaví a různé ekonomické aktivity respondentů. Výzkum probíhal v období od 10. 3. 2021 do 1. 4. 2021.

Z výsledku průzkumu v roce 2021 lze vyvodit závěry, že muži využívali investice do podílových fondů více než ženy. Přesněji řečeno podílové fondy k zhodnocování finančních prostředků využívalo 32,7 % můžu, ale pouze 24,3 % žen z celkového počtu respondentů.

Graf č 15: Investují do podílových fondů více muži nebo ženy?

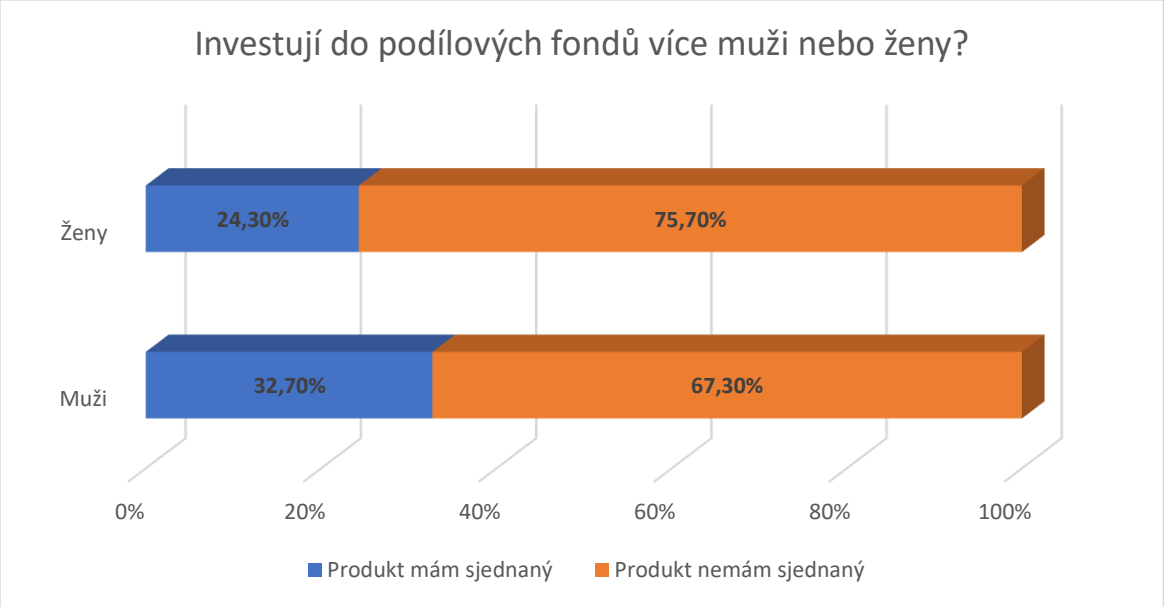

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2021)

Na základě výsledků průzkumů lze potvrdit, že věk nehraje u respondentů v investování do podílových fondů zásadnější rozdíl. Největší účast investorů je u respondentů ve věku od 26 do 40 let (30 %) a nejnižší účast je u respondentů ve věku do 26 let (24,6 %). Tato situace je zapříčiněna pravděpodobně tím, že mladší respondenti nebyli v investování příliš znalí, nebo není moc respondentů, kteří mají dostatek finančních prostředků, které by mohli investovat.

Graf č. 16: Podíl investorů do podílových fondů dle věku

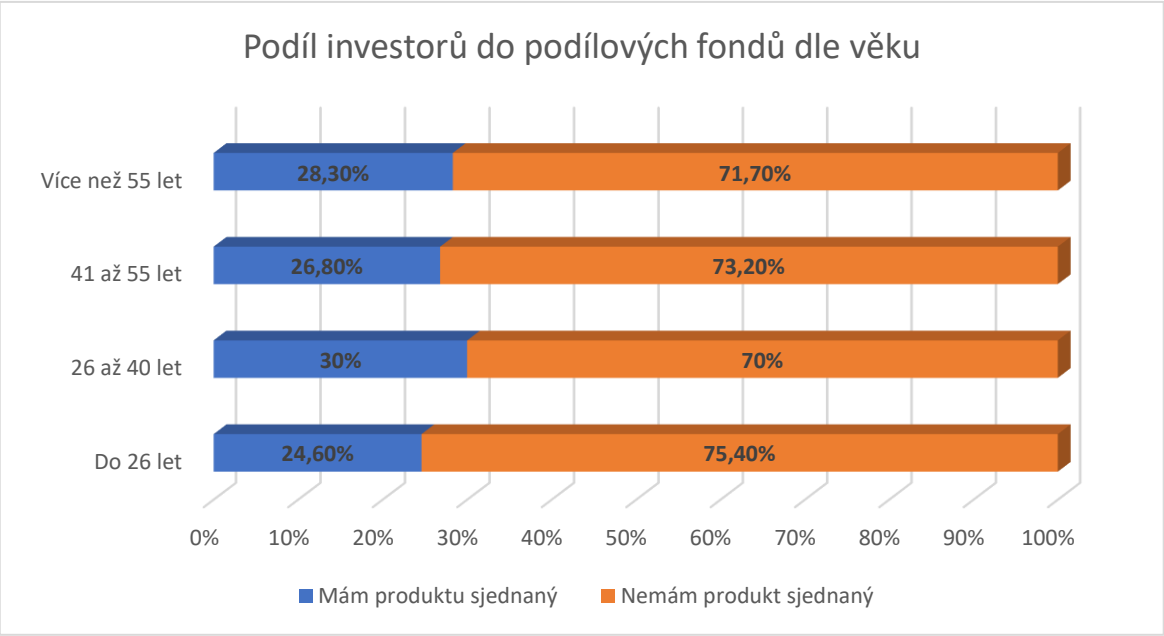

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2021)

Investice v pandemii: Muži vs. Ženy

V uvedeném průzkumu byli respondenti dotazováni, zda pandemie COVID-19 nějakým způsobem ovlivnila investování mužů a žen do podílových fondů. Před počátkem pandemie investovali muži o něco více než ženy (muži 36,6 %, ženy 34,4 %).

Graf č. 17: Investice do kolektivního investování před pandemií

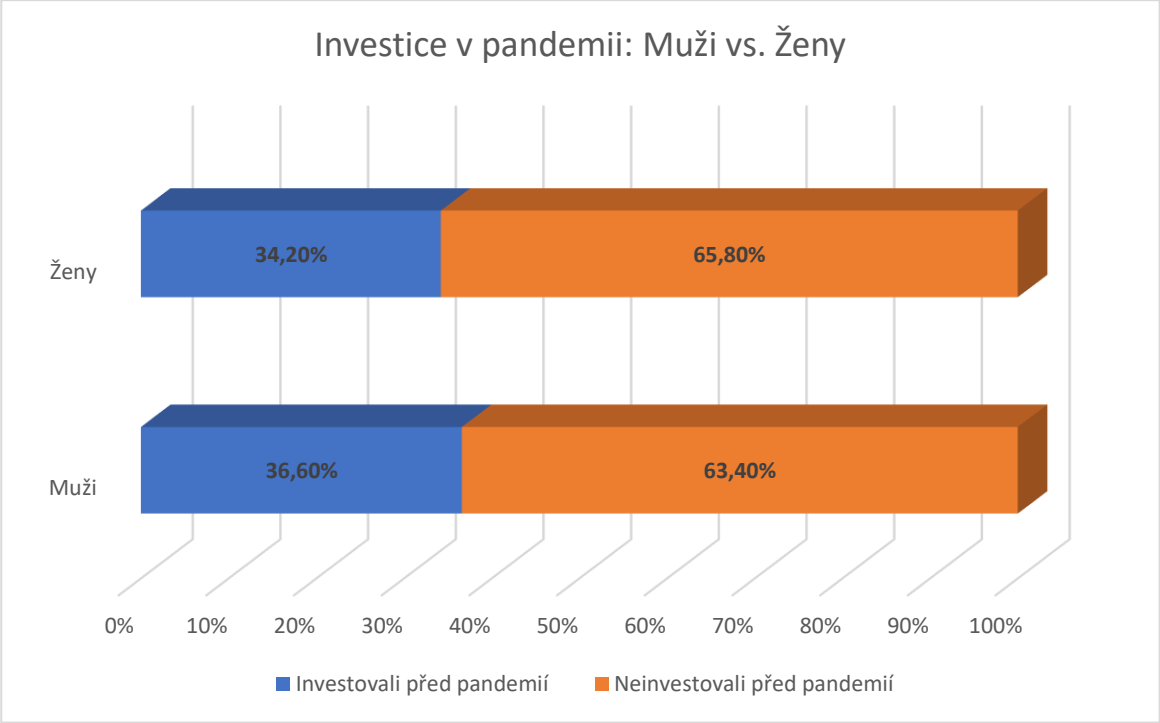

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2021)

V průběhu pandemie se investiční chování respondentů razantně změnilo a 49,2 % mužů a 45,3 % žen přestalo zcela investovat. Dalších 24,4 % mužů a 31,8 % žen pouze objem investic během pandemie snížilo. Oproti tomu někteří respondenti v době pandemie své objemy investic navýšili. Přesněji řečeno 26,4 % mužů a 22,9 % žen.

Graf č. 18: Změny v investování během pandemie COVID-19

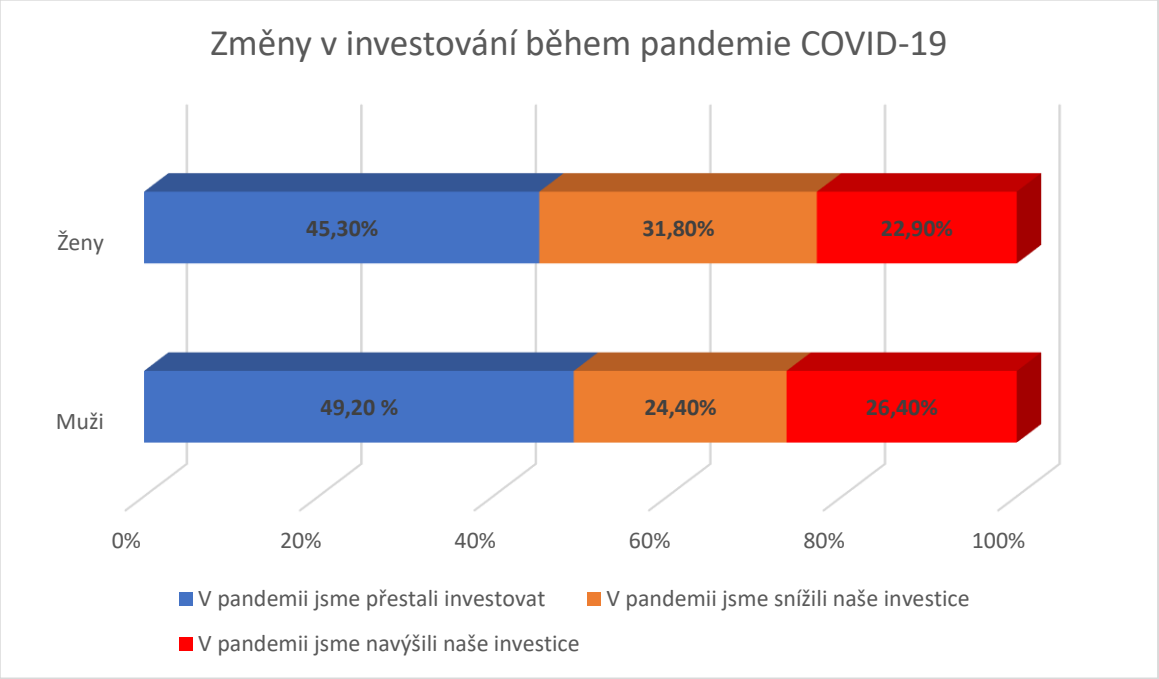

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2021)

Některé z respondentů dokonce pandemie motivovala k tomu, aby začali investovat do podílových fondů a to přesněji 16,4 % mužů a 7,6 % žen. Je tedy možné pozorovat větší motivaci investovat u mužů než u žen.

Graf č. 19: Vliv pandemie na nové investory

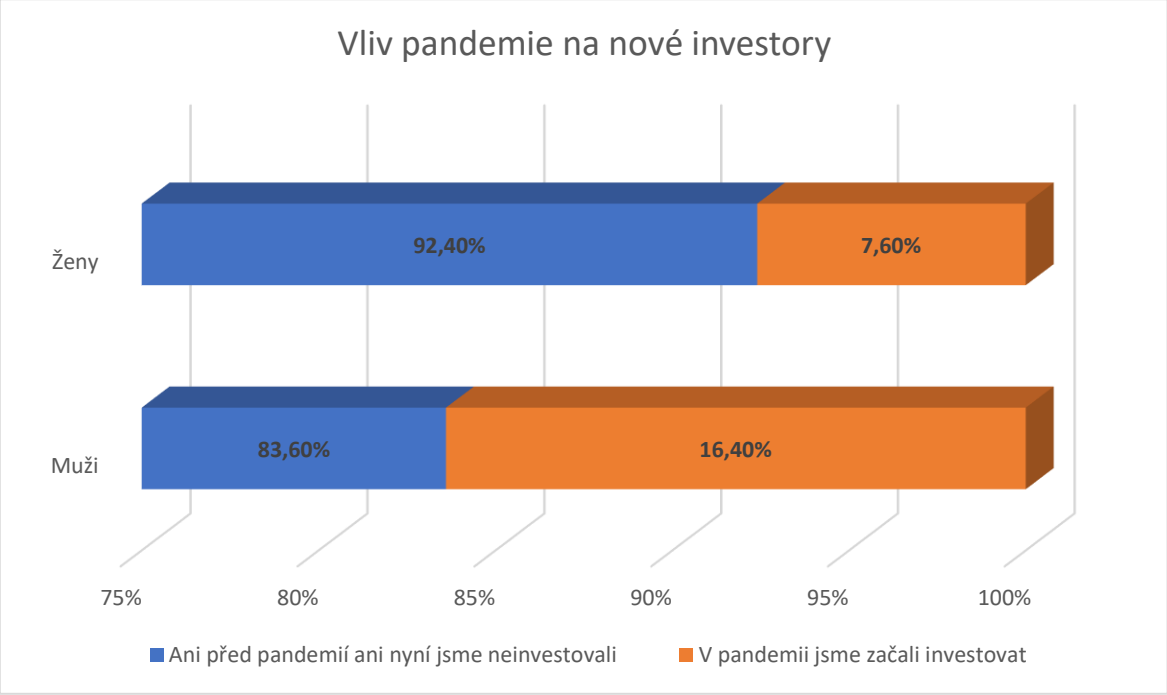

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2021)

Kolik lidí investovalo v roce 2022?

Z výsledku druhého průzkumu z července 2022 je patrné, že polovina respondentů v roce 2022 začala investovat, nebo investovala. Tento výsledek je brán autorem práce jako pozitivní vývoj, který by mohl pokračovat do budoucna, a procento investujících respondentů se bude do budoucna snad zvyšovat (Investice 2022).

Graf č. 20: Kolik lidí investovalo v roce 2022?

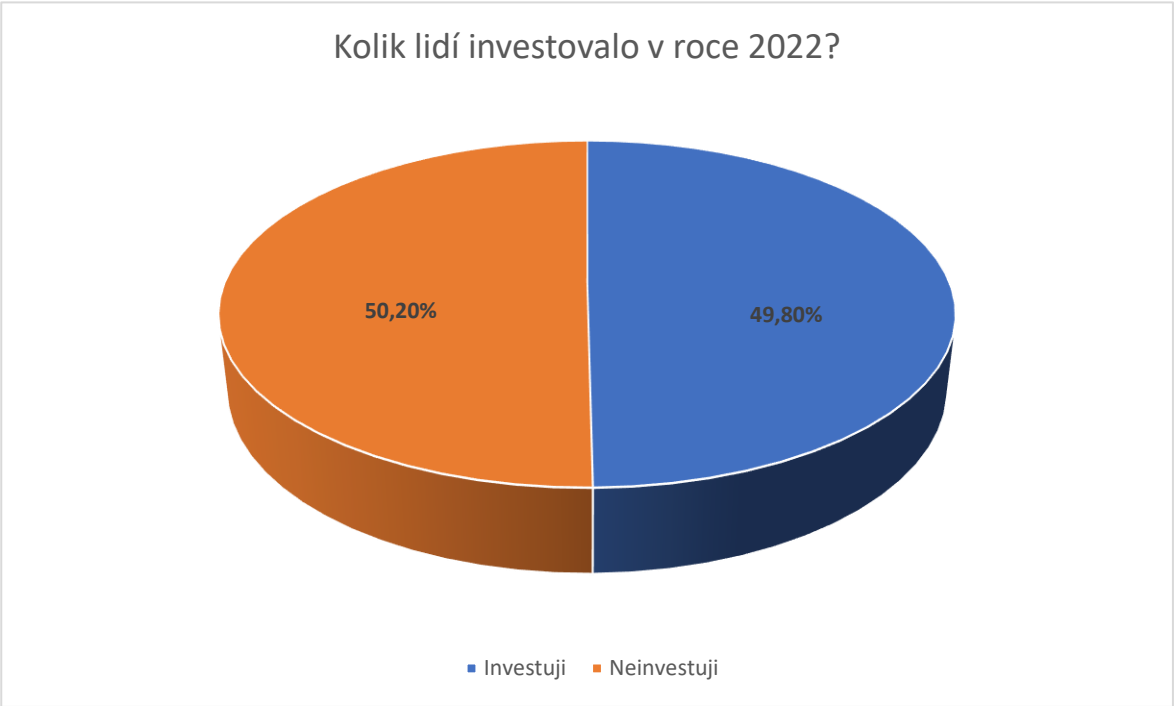

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2022)

Na základě výsledků je také patrné, že podíl investujících respondentů úměrně stoupá s jejich věkem. Nejvyšší účast respondentů v investicích je zaznamenána ve věku 55 let a více (56,2 %). V závěsu jsou poté investoři ve věkovém rozmezí 41 let až 55 let (52,1 %). Podobných výsledků bylo dosahováno u respondentů s vyšším dosaženým vzděláním. Nejvyšší výsledky jsou dle očekávání u respondentů s vysokoškolským vzděláním. Autor práce zde pozoruje stejné výsledky jako v případě předchozích výzkumů týkajících se finanční gramotnosti z předchozí kapitoly diplomové práce. Je tedy prokazatelné, že finanční a investiční gramotnost má svoji návaznost a propojenost.

Graf č. 21: Vliv věku na investování respondentů

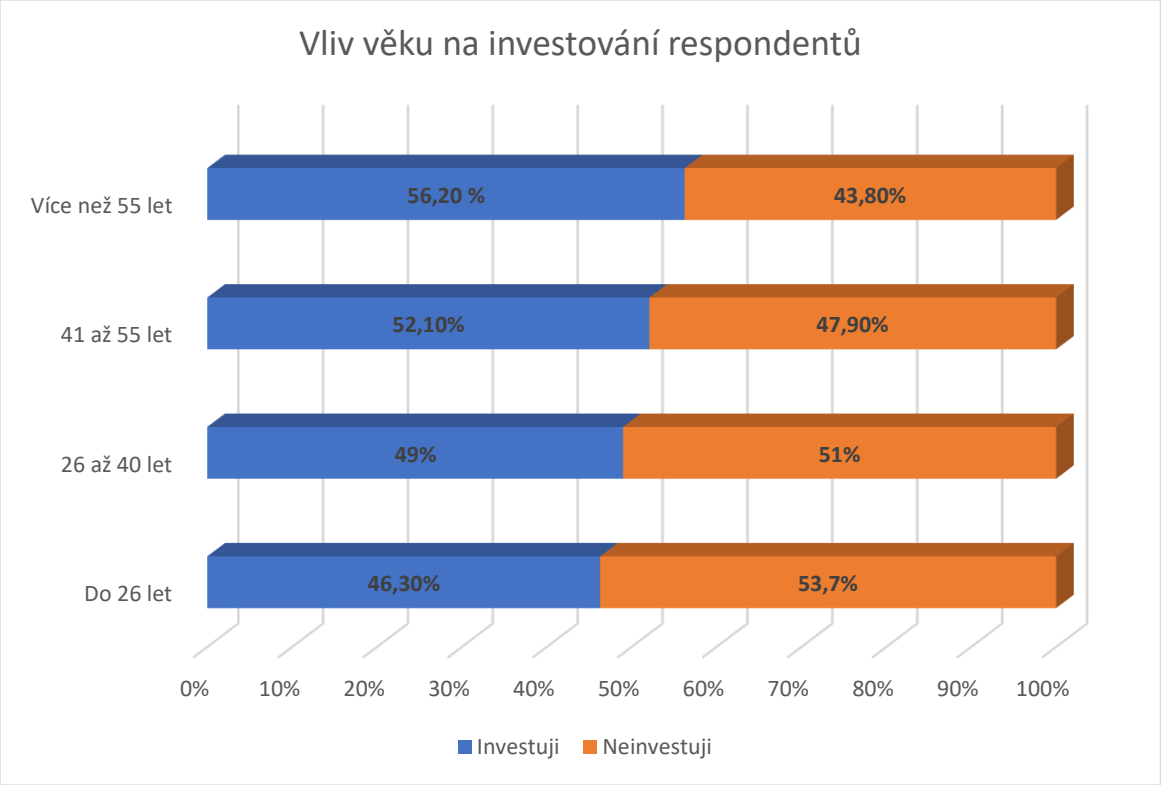

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2022)

Jaké instituce využívají respondenti ke kolektivnímu investování?

Způsob, jakým respondenti využívali instituce k investování, je opět rozdělen detailněji mezi muže a ženy. Z výsledku lze prokázat, že ženy jsou konzervativnější a využívají primárně svoji hlavní banku, kdežto muži častěji využívají moderní online platformy. Ženy využívají hlavní banku z 64,8 % oproti mužům 53,8 %. Muži využívají online platformu z 19,4 % a ženy pouze z 8,2 %.

Cílem dotazování bylo zjištění, jaké instituce respondenti využívají pro zhodnocení svých finančních prostředků skrze kolektivní investování. Z výsledku průzkumu lze usoudit, že tři pětiny respondentů využívají svojí hlavní banku (59,1 %), jedna šestina využívá svého finančního poradce (15,9 %) a jedna šestina využívá svoji vedlejší banku (14,1 %).

Graf č. 22: Jaké instituce využívají respondenti k podílovému investování

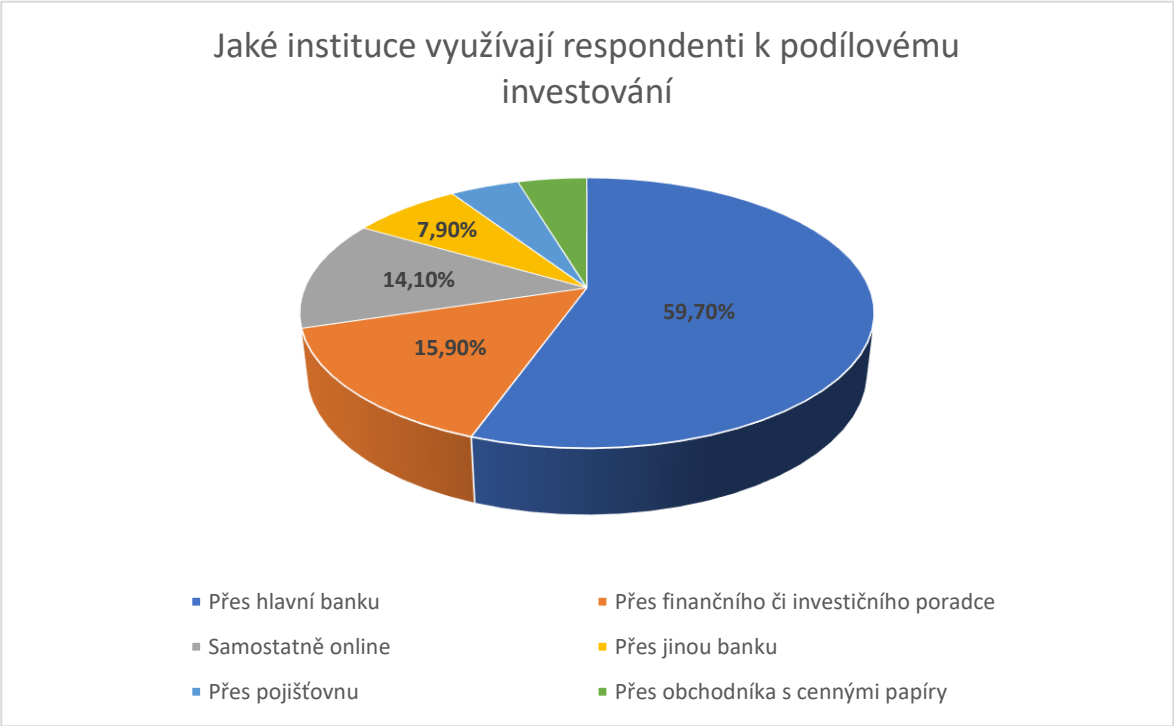

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2022)

Graf č. 23: Jaké instituce využívají respondenti dle pohlaví k podílovému investování

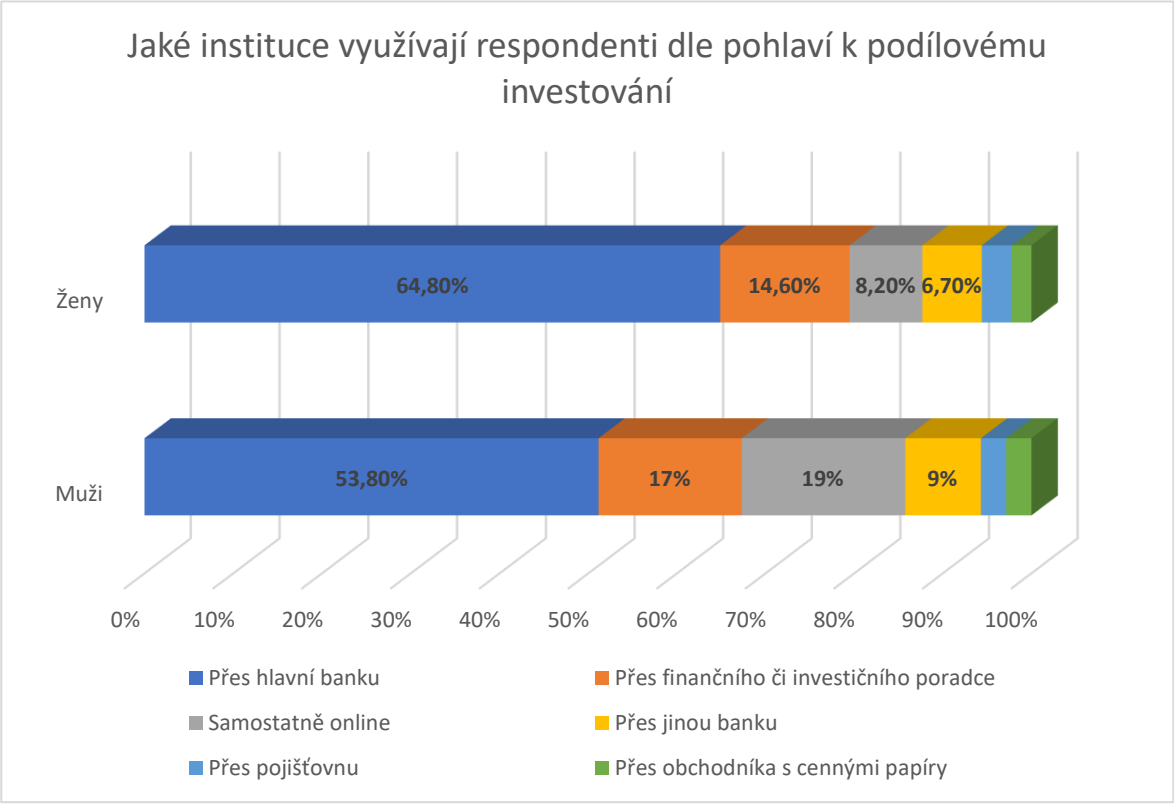

Zdroj: vlastní zpracování, EMA Data (Investice 2022)

4.8 Přístup ke kolektivnímu investování ve vybraných bankách v ČR

Autor práce se rozhodl k naplnění cíle diplomové práce provést průzkum a komparaci přístupu jednotlivých bankovních institucí k začínajícím investorům do podílových fondů. K dosažení stanovených cílů se autor diplomové práce rozhodl osobně navštívit jednotlivé níže zmíněné bankovní instituce. Autor diplomové práce si domluvil na pobočce každé banky osobní schůzku s investičním či bankovním poradcem se záměrem zjištění, jak kvalitní informace a poradenství bude jako začínajícímu investorovi do podílových fondů bankou poskytnuto. Jednotlivé výstupy z osobních schůzek autor práce zpracoval, komparoval a analyzoval. Výsledkem jsou značné rozdíly v kvalitě poradenství, osobního individuálního přístupu ke klientovi a šíře nabídky podílových fondů každé jednotlivé bankovní instituce.

4.8.1 Výzkum kolektivního investování v Komerční Bance, a. s.

Autor diplomové práce si domluvil osobní schůzku v Komerční bance, a. s. Na osobní schůzce byl přítomen autor diplomové práce a investiční specialista. V počátku schůzky byl autor diplomové práce dotázán, jaké jsou jeho představy a cíle v rámci kolektivního investování. S investičním specialistou byla rozebrána autorova finanční situace a představy ohledně ziskovosti, likvidity a rizikovosti podílového investování. V průběhu schůzky byl za účasti investičního specialisty autorem diplomové práce vyplněn detailní investiční dotazník, který měl za účel identifikovat potenciálního klienta jako začínajícího investora. Investiční specialista se dotazoval na jednotlivé vědomostní otázky a otázky značící investiční přístup a požadavky klienta k jeho budoucím investicím do podílových fondů.

První otázky se týkaly tématu podílových fondů. Přesněji řečeno, jaké má klient vzdělání v oblasti finančního trhu, zda již v posledních 5 letech investoval a jakým způsobem (jednorázově či pravidelně). Následovaly teoretické znalosti k tématu kolektivního investování. Další část investičního dotazníku obsahovala otázky klientského profilu. Z výsledků dotazníku je možné určit postoj klienta k riziku a potřebu likvidity finančních prostředků klienta. Také je zřejmé, jaké výkyvy investic v podílových fondech je klient ochoten do určité míry tolerovat v průběhu investičního horizontu.

Další téma dotazníku se týkalo majetkových poměru klienta. Pro Komerční banku je důležité v rámci investičního poradenství jednotlivé investice klienta rozvrhnout s ohledem na celkový majetek investora. Pro Komerční banku je důležité znát přibližný roční příjem a celkovou hodnotu majetku. V poměru k celkovému majetku a majetkovému rozložení dokáže poté Komerční banka navrhnout klientovi ideální investiční řešení. Součástí investičního dotazníku byly otázky také k dalším tématům investičních možností v Komerční bance. Tyto otázky ale pro potřeby diplomové práce nejsou podstatné.

Investiční nabídka Komerční banky, a. s.

Z investičního dotazníku vzešel výsledek investičního profilu autora diplomové práce jako dynamický investiční profil. Tento výsledek je zapříčiněný dlouhým časovým horizontem autora diplomové práce a akceptováním vyšší volatility podílových fondů, převážně akciových podílových fondů. Součástí výsledku investičního dotazníku je sdělení, zda klient má nebo nemá odpovídající znalosti pro investování do podílových fondů.

Výsledná forma investiční nabídky Komerční banky je tedy vytvořena na míru pro každého investora zvlášť. Jsou v ní zohledněny znalosti klienta, jeho představy a cíle v rámci podílového investování. Díky tomu dokáže investiční specialista profesionálně poradit jak a kam by měl klient investovat. Komerční banka dokáže ve spolupráci se společností Amundi nabídnout svým klientům velice širokou škálu podílových fondů.

Jako výchozí informace zvolil autor diplomové následující zadání potřebné pro investičního poradce k sestavení investiční nabídky: na počátku investice má autor diplomové práce k dispozici částku 100 000 Kč k jednorázové investici a 8 000 Kč dostupných pro pravidelné měsíční investování. S těmito údaji tedy pracovala Komerční banka v rámci investiční nabídky a autorovi byla navržena investice do několika podílových fondů s doporučeným minimálním investičním horizontem 6 let při očekávaném rozmezí ročního zhodnocení od 2–9 % p. a. Autorovi bylo představeno následující řešení, kdy za příznivé situace na trzích bude dosaženo po odečtení poplatků přibližně částky 916 032 Kč a při nepříznivé situaci bude dle investiční nabídky dosaženo přibližně částky 707 219 Kč.

Detailní doporučení Komerční banky vychází z investičního profilu klienta a autorovo portfolio by mělo obsahovat vysoký podíl dynamické složky podílových fondů, typicky 65 % portfolia. Cílem tohoto portfolia by bylo dosáhnout dlouhodobého zvyšování hodnoty portfolia a v delším horizontu výrazněji překonat inflaci o více než 3 % ročně.

Obrázek č. 3: Investiční nabídka od Komerční banky, a. s.

Zdroj: Investiční nabídka Komerční banky, a. s.

Ke konci investiční nabídky jsou vyjmenovány tři podílové fondy, které jsou Komerční bankou doporučeny klientovi k investování. Jsou zde vyobrazeny i přesné částky pro jednorázovou a pravidelnou investici. Jako velké pozitivum je třeba zmínit profesionalitu a celkový investiční přehled investičního specialisty, který se účastnil osobní schůzky. Na všechny dotazy, které autor diplomové práce položil byl investiční specialista schopný odborně, ale zároveň srozumitelně odpovědět i pro začínajícího investora. Jako správný přístup k rozdělení fondů autor práce zmiňuje diverzifikaci a rozlišnou strukturu nabídnutých podílových fondů. Nabídka se skládala z čistě akciových, ale také z konzervativních podílových fondů. Je zde tedy zachován bezpečný přístup k investicím a rozložení rizik. Klient není tedy tlačen pouze do dynamických a rizikových fondů, jelikož výsledek investičního dotazníku nebyl agresivní investiční profil.

Obrázek č. 4: Z jakých fondů se investice skládá?

5 Z jakých fondů se investice skládá?

Investici jsme složili z těchto fondů záměrně, každý z nich má svou roli. Investice pro vás bude správně pracovat jako celek.

Název a popis fondu	Typ fondu	Jednorázově investujete	Pravidelně investujete
CPR Invest - Global Disruptive Opportunities A CZK H - Acc Akciový tématický fond investující do společností, které vytváří nové trendy, mění nebo vytváří nový trh v oblastech digitální technologie, průmysl 4.0 (robotizace, automatizace), zdravotnictví a obnovitelné zdroje. Fond je zajišťován do CZK.	Akciové fondy	20 000 Kč	1 600 Kč/měs.
Amundi Fund Solutions - SUSTAINABLE GROWTH - A - CZKH (C) Smíšený fond, který investuje do nejlepších akciových a dluhopisových fondů světových správců. Akcie jsou zastoupeny v rozmezí 65 % až 85 %. Fond je měnově zajištěn.	Smíšené fondy	60 000 Kč	4 800 Kč/měs.
Amundi CR Krátkodobý Konzervativní fond, který investuje do termínovaných vkladů a dluhopisů s krátkou dobou splatnosti. Jedná se o krátkodobou investici s velmi nízkou hladinou kolísání. Měna fondu je CZK.	Fondy krátkodobých investic	20 000 Kč	1 600 Kč/měs.

Podrobné informace o jednotlivých fondech, jejich složení a výkonnosti včetně komentářů portfolio manažera najdete na **www.amundi-kb.cz**.

Zdroj: Investiční nabídka Komerční banky, a. s.

Kompletní investiční dotazník a investiční nabídka od Komerční banky, a. s. je uvedena v příloze č. 4.

V závěru lze uvést, že autor diplomové práce byl celkově se schůzkou v Komerční bance spokojen. Bylo s ním zacházeno odborně, hluboce probrána problematika investování do podílových fondů a detailně představeny všechny tři podílové fondy doporučené Investiční nabídkou. Podílové fondy byly jednotlivě rozebrány a vysvětleny jakým způsobem tyto fondy fungují a investují v rámci trhu. Ze setkání byla cítit profesionalita a odborně zpracovaná nabídka podílových fondů. S ohledem na nastavená pravidla investičního doporučení v Komerční bance a celkové funkcionalitě služby Investiční nabídky lze předpokládat, že stejný, minimálně obdobný přístup ke klientovi by autor diplomové práce obdržel při návštěvě pobočky v jakémkoliv regionu České republiky a autor diplomové práce by zde nevnímal výraznější rozdíly v kvalitě jednání.

4.8.2 Výzkum kolektivního investování v Československé obchodní bance, a. s.

Jako druhou finanční instituci poskytující investování do podílových fondů si autor diplomové práce vybral Československou obchodní banku. Schůzka byla opět domluvena se zaměstnancem banky, přesněji řečeno investičním specialistou. Osobní schůzka začala podobně jako v Komerční bance, a. s., nicméně počáteční přístup investičního poradce z Československé obchodní banky, a. s. byl následně odlišný oproti schůze v Komerční bance, a.s. Investiční specialista po úvodu schůzky a po přibližně 3 otázkách na klienta začal autorovi diplomové práce nabízet přímo jeden určený podílový fond, představený jako základní fond pro investování do podílových fondů klientů Československé obchodní banky, a.s. Tento fond se jmenuje ČSOB Odvážný zodpovědný. V návaznosti na tento fond investiční specialista navrhnul investovat do asi dalších dvou až tří fondů, které by měly obdobné složení aktiv v portfoliu jako hlavní fond ČSOB Odvážný zodpovědný. Tento přístup autora diplomové práce překvapil, jelikož autor očekával, že investiční specialista stejně jako v případě Komerční banky klienta vyzpovídá o jeho znalostech, možnostech a představách v rámci kolektivního investování.

Po dotazu autora diplomové práce, zda je možnost vybrat podílové fondy a doporučení na základě investičního dotazníku se investiční specialista rozhodl s klientem vyplnit investiční dotazník. Investiční dotazník od Československé obchodní banky byl oproti dotazníku Komerční banky stručnější a kratší, autorovi diplomové práce přišlo, že, dotazník nezjišťoval tolik do hloubky znalosti a potřeby jednotlivých klientů. Investiční dotazník obsahoval opět základní otázky zjišťující vědomost, investiční přístup a požadavky klienta k jeho budoucím investicím do podílových fondů.

Z výsledků investičního dotazníku vzešel autorův postoj k riziku, který byl definovaný jako odvážný, což je jiná formulace než v Komerční bance, ale význam má stejný. Autor diplomové práce se dle dotazníku zaměřuje na potenciál výnosu za cenu vyššího kolísání hodnoty investice. Očekává výnos podstatně převyšující výnosy z běžných bankovních vkladů s cílem výrazně překonat inflaci. S odkazem na ukazatel rizika SRRI se jedná o fondy označené rizikovostí 4 až 5. V závěru investičního dotazníku jsou zmíněné opět majetkové poměry potenciálního investora, investorova maximální investiční kapacita do částky 466 237 Kč a maximální spořící kapacita 25 000 Kč. Zmíněna je také další hotovostní rezerva investora v jiných peněžních ústavech (neboli JPÚ).

Z výsledku investičního dotazníku je zřejmé, že autor diplomové práce má přiměřené znalosti pro investování do podílových fondů Československé obchodní banky.

Zajímavostí investičního dotazníku byl speciální doplňující dotazník udržitelnosti zabývající se přístupem investora k investování do ESG podílových fondů. Tyto podílové fondy se zaměřují na udržitelné investice a životní prostředí. Každý klient Československé obchodní banky si tedy může vybrat, zda chce mít ve svém investičním portfoliu i podílové fondy obsahující tyto aktiva. ESG fondy mají dle sdělení investičního specialisty o něco nižší výnosnost než klasické podílové fondy, ale i tak klient může mít potřebu investování do udržitelných aktiv a životního prostředí na základě svého přesvědčení.

Po vyplnění a ukončení investičního dotazníku investiční specialista usoudil, že autor diplomové práce je dle standardů Československé obchodní banky, a.s. brán jako „Odvážný investor“ s investičním horizontem minimálně 5 let. Autor diplomové práce v průběhu rozhovoru sdělil investičnímu poradci stejné vstupní parametry jako v případě osobní schůzky v Komerční bance, a. s., tedy že jako investor má v počátku své investice k dispozici 100 000Kč k jednorázové investici a 8 000 Kč k pravidelné měsíční investici.

Investiční specialista tedy navázal na nabídku z počátku osobní schůzky a opět nabízel hlavní investiční fond ČSOB Odvážný zodpovědný. Jako doplněk k začínajícímu investování bylo investičním specialistou navrhnuto několik dalších akciových podílových fondů. Tyto fondy se opět z většiny skládaly z akciových investic, v menší části doplněné dluhopisovou složkou. Z výsledků přestavené nabídky je patrné rozvržení investičního portfolia tak, že zde chyběla i konzervativnější část aktiv, přestože výchozí definice klienta a poskytnutá data byla sdělena přesně jako v případě Komerční banky, a. s. Z toho vyvozuje autor diplomové práce závěr, že výsledná nabídka podílových fondů se mírně lišila od výsledku investičního dotazníku.

Obrázek č. 5: Scénář vývoje investice dle Československé obchodní banky, a. s.

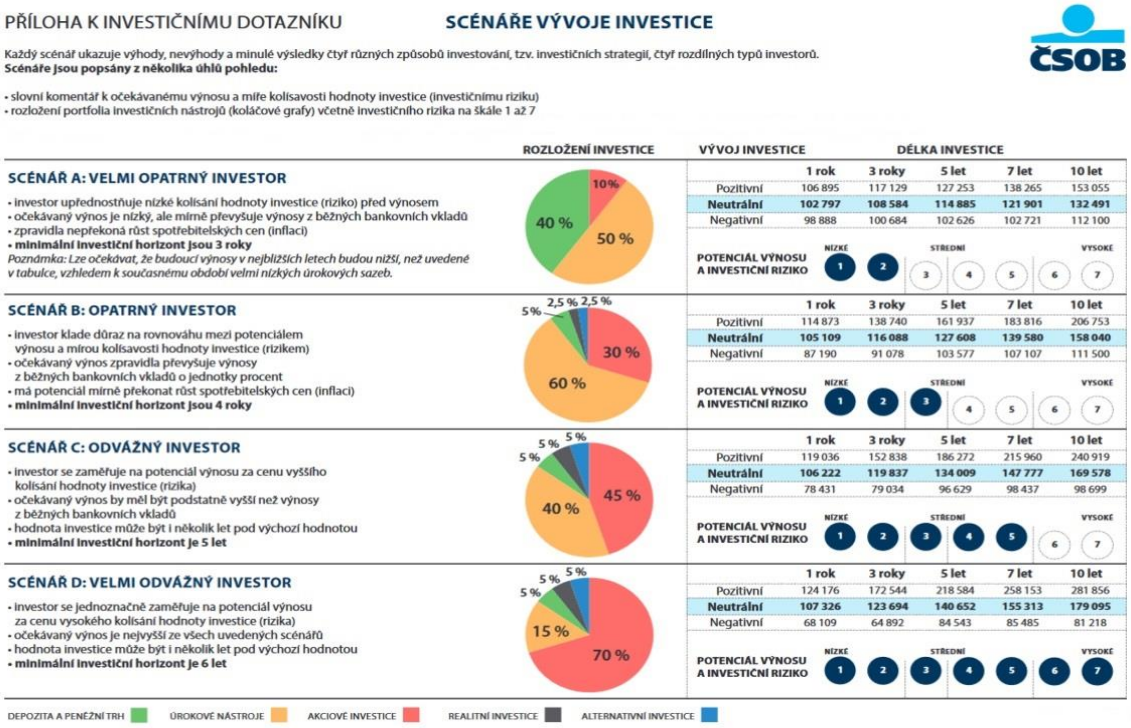

Zdroj: Investiční nabídka Československé obchodní banky, a. s.

Autora diplomové práce zajímalo několik doplňujících informací k jednotlivým fondů a detailnější složení aktiv v každém fondu. Autor diplomové práce byl negativně překvapen, jelikož z investičního specialisty byla znát nevědomost těchto informací a částečně byly sděleny nepřesné nebo zavádějící informace. Chyběl zde souhrnný a přehledný výstup doporučení pro klienta jako v případě Komerční banky, a.s. Autor diplomové práce měl ze schůzky pocit, že investiční specialista autorovi nabídnul omezenou šíři nabídky podílových fondů na základě jeho předpokladu a výsledné podílové fondy plně nesplňovaly parametry výsledku investičního dotazníku. Hraje zde tedy silný faktor jednání osoby, se kterou klient Československé obchodní bance, a. s. při osobní schůzce jedná.

Po prostudování materiálů poskytnutých investičním specialistou dospěl autor diplomové práce k závěru, že investičním specialitou nabízené fondy se převážně skládaly z čistě akciových titulů a v představené nabídce se tedy jednalo o fondy definované a doporučené Československou obchodní bankou, a.s. pro klienty definované jako „Velmi odvážné investory“. Tento výsledek je dle autora diplomové práce pravděpodobně zapříčiněný vyšším odvodem vstupních a manažerských poplatků při nákupu podílových fondů v Československo obchodní bance, a. s. Výsledná volatilita investičního portfolia,

by ve výsledku mohla být rozdílná oproti představám investora a mohla být příčinou nespokojenost na straně klienta.

Z výsledku osobní schůzky v Československé obchodní bance, a. s. si tedy autor diplomové práce odnesl zjištění, že zde může hrát výraznější roli to, s jakým investičním specialistou v jednotlivém regionu se potencionální klient setká a jakou nabídku od banky dostane. Kompletní investiční dotazník a investiční nabídka od Československé obchodní banky, a. s. je uvedena v příloze č. 5.

4.8.3 Výzkum kolektivního investování v Air Bank, a. s.

Jako poslední finanční instituci se rozhodl navštívit autor diplomové práce finanční instituci Air Bank. Tento typ banky si autor vybral z toho důvodu, jelikož chtěl obsáhnout ve své diplomové práci jak velké hráče na českém bankovním trhu, tak i menší bankovní instituci, která se na poli kolektivního investování mezi dalšími bankami začaly v poslední době častěji vyskytovat. Air Bank nemá bohužel kvůli své velikosti na bankovním trhu k dispozici své investiční poradce a celou šíři nabídky banky musí obsáhnout bankovní poradci, kteří řeší s klienty banky všechny jejich potřeby a požadavky.

Autor diplomové práce si v případě Air Bank nemusel domlouvat předem osobní schůzku, koncept Air Banky funguje na principu příchozích klientů a stačilo tedy počkat až na autora diplomové práce přišla řada a ujal se ho bankovní poradce.

V úvodu schůzky byly autorovi diplomové práce představeny možnosti investování v Air Bank. Možnosti investování je zde vícero. Air Bank spolupracuje s investiční společností Portu, která byla již zmíněna v první části praktické části diplomové práce. Air bank nabízí prostřednictvím společnosti Portu variantu investování do jejich podílových fondů s možností zadávání pokynů a sledování vývoje investice skrze internetové bankovnictví Air Bank. Další možností, jak investovat do podílových fondů skrze Air Bank je opět přes internetové bankovnictví do podílových fondů spravovaných dvěma investičními společnostmi. Jedná se o Generali Investments CEE, investiční společnost, a. s. Druhou zmíněnou společností je Conseq Funds investiční společnost, a. s.

Následně byl autor diplomové práce dotazován, stejně jako v případě prvních dvou bankovních institucí. Po sdělení základních informací o potencionálním investorovi navrhnul bankovní poradce společně projít investiční dotazník. Na základě dotazníku měl

bankovní poradce více informací, jak s autorem diplomové práce postupovat dále pro výběr podílových fondů. S bankovním poradcem byla probrány otázky typu pravidelného příjmu autora práce, což je příjem ze zaměstnání. Dalšími otázkami byl zamýšlený investiční horizont, který je minimálně 5 let. Bankovnímu poradci byly sděleny stejné vstupní parametry jako v případě osobní schůzky v Komerční bance, a. s. a Československé obchodní bance, a. s., tedy že jako investor má autor práce v počátku své investice k dispozici 100 000Kč k jednorázové investici a 8 000 Kč k pravidelné měsíční investici. Nedílnou součástí byla otázka na pravděpodobnost investovaných prostředků v dřívějším horizontu, než je předpokládaný investiční horizont autora diplomové práce. Poslední částí investičního dotazníku byly otázky ohledně vzdělání spojeného s investicemi, investičních znalostí a přiměřenosti investora. Rozebrána byla také autorova finanční situace a představy ohledně ziskovosti, likvidity a rizikovosti podílového investování.

Investiční nabídka Air Bank, a. s.

Z výsledku investičního dotazníku byl schopen bankovní poradce představit autorovi diplomové práce nabídku fondů doporučených Air Bank. Jelikož kolektivní investování v Air Bank není momentálně příliš rozšířené, nabídka fondů byla omezena pouze na možnost investování do 4 fondů společnosti Generali Investments CEE, investiční společnost, a. s. a 4 fondy společnosti Conseq Funds investiční společnost, a. s. Každý z fondů má jiné vlastnosti, některé fondy byly konzervativní, smíšené nebo čistě akciové. Autor diplomové práce zde tedy vidí podstatné rozdíly v šíři nabídky poskytované potencionálním klientům.

Na základě vyplněného investičního dotazníku bankovní poradce opět zmínil možnost investování skrze podílové fondy společnosti Portu, nicméně větší pozornost tomuto tématu nevěnoval. Pravděpodobně proto, že tato možnost se nabízí jako alternativa pro klienty a k podílovému investování v Air Bank se tímto směrem nevěnuje větší pozornost. Kompletní investiční dotazník od Air Bank, a. s. je uvedena v příloze č. 6.

Bankovní poradce se s autorem diplomové práce tedy přesunul k možnostem investování do podílových fondů dvou výše zmíněných společností. Z výsledků investičního dotazníku bylo zřejmé, jaké fondy pro autora diplomové práce jsou doporučené a které fondy se pro účely autora nedoporučuje využívat. Pět podílových fondů bylo doporučeno a tři podílové fondy nebyly doporučeny viz obrázek níže. Doporučené fondy se skládaly z kombinace konzervativních, dluhopisových a vyvážených fondů. Oproti předchozím

dvěma investičním nabídkám se tedy jedná o podstatně opatrnější a konzervativnější portfolio bez akciové složky. Tento stav může být zapříčiněn nízkým počtem nabízených podílových fondů v Air Bank, a. s.

Obrázek č. 6: Aktuální nabídka cenných papírů

Zdroj: Investiční nabídka Air Bank, a. s.

Obrázek č. 7: Cenné papíry, které se pro vás svými vlastnostmi nehodí

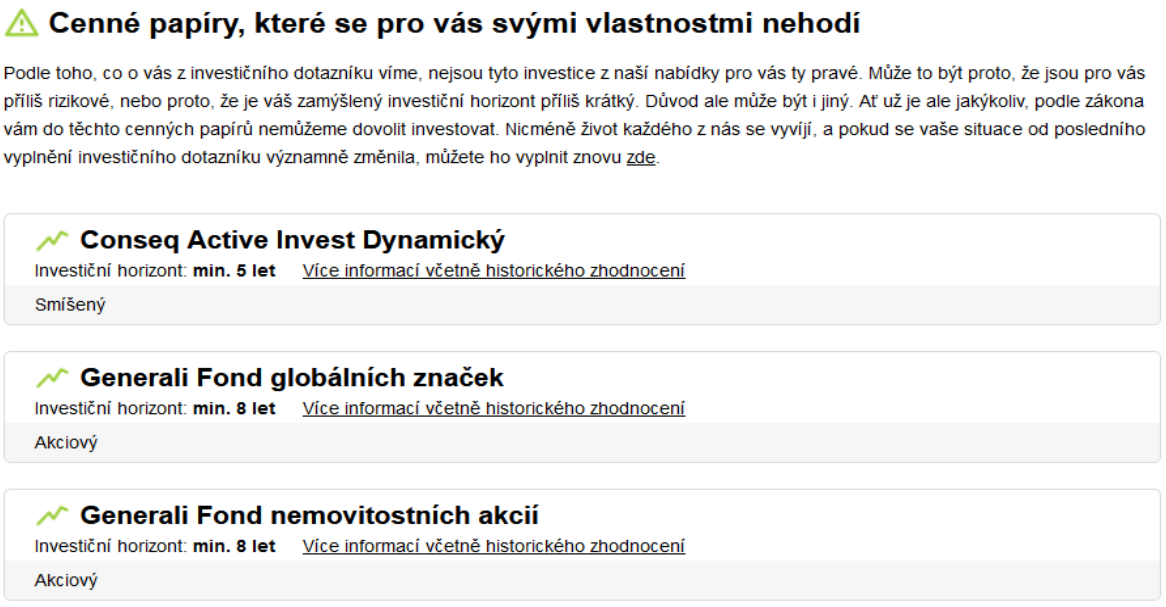

Zdroj: Investiční nabídka Air Bank, a. s.

Záporem investiční nabídky Air Bank je potřeba zmínit nedostatečná znalost bankovního poradce ohledně nabízených podílových fondů. Bohužel v Air Bank není momentálně téma kolektivního investování prioritou, a tudíž se necílí na prohloubení znalostí bankovních poradců v rámci tohoto tématu. Bankovní poradce tedy nebyl schopný vysvětlit detaily a složení podílových fondů, dokázal pouze sdělit základní definice a parametry těchto podílových fondů. Každopádně opět se zde projevil fakt, že nabídka Air Bank, a. s. bude v různých regionech České republiky stejná.

Důležitým faktorem, který je potřeba zmínit je také fakt, že investování do podílových fondů nabízí Air Bank pouze ve formě jednorázové investice a neumožňuje klientům zvolit možnost pravidelné investice. Z tohoto hlediska vidí autor diplomové práce velikou rezervu v porovnání s Komerční bankou, a. s. nebo Československou obchodní bankou, a. s. a zároveň dalšími finančními institucemi, které tuto možnost klientům nabízí a je doporučována odborníky na tuto problematiku. Z hlediska delšího časového horizontu je totiž bezpečnější varianta pravidelného investování než pouze jednorázové investice.

5 Výsledky a diskuse

Investování skrze podílové fondy je dnes velmi aktuálním tématem. Za posledních 10 let se tato forma investování v České republice výrazně rozšířila a začíná se dostávat to širokého povědomí veřejnosti. Meziročně se zvyšuje celkový objem finančních prostředků investovaných do podílových fondů a tento trend bude s největší pravděpodobností nadále vzrůstat. S rostoucím objemem finančních prostředků do podílových fondů je ale potřeba, aby investoři znali a chápali elementární fungování kolektivního investování. Je důležité, aby lidé chápali, jak jejich peníze ve fondech pracují a jak se chovají.

Je příjemné, když se investoři o své finanční prostředky nemusí aktivně starat a věnovat jim příliš času, studia a energie. Stejně tak je ale dobré mít alespoň základní povědomí o fungování podílových fondů a jaká případná rizika přináší. Je tedy na místě, aby si budoucí investoři rozmysleli, jakým způsobem a s jakými finančními institucemi se rozhodnou zhodnocovat svoje finanční prostředky. Pro začínajícího investora je stěžejní, aby nalezl takového partnera, který mu dokáže odborně a s péčí doporučit ideální investiční portfolio s ohledem na investiční profil každého individuálního investora. Základem úspěchu je zaměření se na finanční a investiční gramotnost, která napomáhá k porozumění základů investování.

Tématu rozšířenosti a možnostem využití produktů kolektivního investování prostřednictvím otevřených podílových fondů se věnovala i tato diplomová práce. Hlavním cílem diplomové práce bylo posouzení úrovně a rozšířenosti investování do podílových fondů včetně progresu investiční gramotnosti občanů v rámci regionů i České republiky jako celku. Součástí práce byla též deskripce kvality poskytování investičního poradenství v rámci náhodně vybraných bankovních institucí na českém trhu. K naplnění těchto cílů byla diplomová práce rozdělena na několik částí.

V první části práce, kterou byla teoretická východiska, byly vymezeny základní principy, pojmy a subjekty investování, výhody a nevýhody kolektivního investování. Nedílnou součástí bylo představení typologie a klasifikace fondů kolektivního investování, investičních strategií a typů jednotlivých investorů.

V praktické části práce byly zkoumány jednotlivé průzkumy týkající se investiční gramotnosti v České republice. Autor diplomové práce k naplnění cílů využil kvalitativní výzkum. Na základě výsledků jednotlivých průzkumů a dat autor práce pozoruje rostoucí

trend vzdělanosti, znalostí a investiční gramotnosti napříč celou Českou republikou. Nejvyšší úroveň investiční gramotnosti mají prokazatelně vysokoškolsky vzdělaní lidé. I přes celkově vyšší hodnoty indexu u mužů mají rychlejší tendenci růstu investiční gramotnosti ženy. Může tedy do budoucna nastat situace, kdy ženy budou dosahovat stejné nebo vyšší hodnoty indexu jak muži. Silnou váhu na vzdělávání mají moderní technologie a snadná dostupnost informačních kanálů, kterých využívají převážně mladí lidé, u kterých se index investiční gramotnosti také výrazně navyšuje. Neopomenutelným faktorem je také aktuální vysoká inflace, která nutí občany přemýšlet, jak se svými finančními prostředky efektivně naložit a zhodnocovat je. Podstatná část obyvatelstva proto volí snadnou formu investování skrze otevřené podílové fondy.

K naplnění cílů diplomové práce se autor zaměřil také na porovnání investiční gramotnosti mezi jednotlivými regiony České republiky. Bylo prokázáno, že nejvyšší investiční gramotnost mají obyvatelé hlavního města Prahy (127 indexních bodů), kteří se drží již dlouhodobě na špici tohoto indexu. Velmi dobrých výsledků dosahují také investoři ze Středočeského (110 indexních bodů) a Jihočeského kraje (111 indexních bodů). Nicméně autor práce také pozoroval výraznější rozdíly mezi dalšími regiony. Nejnižších výsledků indexu investiční gramotnosti dosahují Karlovarský kraj (89 indexních bodů), Zlínský kraj (94 indexních bodů) a kraj Vysočina (94 indexních bodů). Rozdíly mezi některými kraji jsou tedy na vysokých hodnotách. Autor práce zde zmiňuje jasný potenciál na komplexní zlepšení ve vzdělávání a budoucím zvyšování investiční gramotnosti, čímž by se snížily rozdíly napříč celou Českou republikou.

Posledním cílem praktické části diplomové práce bylo zhodnocení současného stavu kvality poskytování investičního poradenství a doporučení ve vybraných bankovních institucích na českém trhu. Autor diplomové práce absolvoval osobní schůzku ve třech náhodně vybraných bankách – Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a. s., Air Bank, a. s. Osobních schůzek se zúčastnili také investiční poradci a jeden bankovní poradce. S poradci byl veden neřízený rozhovor a konzultováno investiční doporučení pro nezkušeného, začínajícího investora podle jasně zadaných parametrů. Na základě výsledků může autor diplomové práce prokázat, že přístupy jednotlivých bank se na základě zkušenosti z osobních schůzek autora liší. Nejvyšší kvality investičního poradenství dle zhodnocení autora práce dosahuje Komerční banka, a. s. Autorovi práce bylo poskytnuto poradenství na vysoké úrovni, s detailním vysvětlením fungování podílových fondů

a představení komplexní investiční nabídky garantované přímo Komerční bankou, a. s. Na druhém místě se umístilo investiční poradenství Československé obchodní banky, a. s. Investiční poradenství zde nebylo tak detailní a zajímavé jako v případě Komerční banky, a. s. Citelný faktor z celé osobní schůzky zde hrála aktivita investičního poradce, který se primárně neřídil investiční nabídkou vytvořenou bankovním systémem. Znalosti investičního poradce na základě hodnocení autora práce nebyly na příliš vysoké úrovni, která je očekávána a celkový pocit ze schůzky autora byl ten, že mu byly nabídnuty ne příliš vhodné podílové fondy s ohledem na investiční profil autora diplomové práce. Na posledním místě se dle zhodnocení autora diplomové práce umístila Air Bank, a. s. Jako jediná banka ze tří výše zmíněných Air Bank, a. s. nedisponuje specializovanými investičními poradci, ale pouze standardními bankovními poradci. Tento fakt se odrážel na kvalitě investičního poradenství, které bylo ze všech tří zmíněných bank na nejnižší úrovni. Autorovi diplomové práce nebylo poskytnuto detailnější investiční doporučení, pouze byl s autorem proveden investiční dotazník. Na základě investičního dotazníku bylo autorovi diplomové práce nabídnuto pět otevřených podílových fondů, které si mohl vybrat a uložit do nich své finanční prostředky pouze na základě vlastního nastudování detailních parametrů podílových fondů. Autor diplomové práce se dotazoval na detailnější popis fondů a vysvětlení fungování těchto fondů. Bohužel, bankovní poradce nebyl schopen detailnější informace poskytnout, jelikož kolektivnímu investování není prozatím v Air Bank, a. s. věnován větší důraz a péče. Znatelnou nevýhodou oproti konkurenci je také fakt, že v Air Bank, a. s. je možné investovat do podílových fondů pouze jednorázově a pravidelné investice nejsou momentálně realizovatelné.

Na základě výsledků rozhovorů, poskytnutých dat a investičních nabídek autor diplomové práce došel k cíli, že investiční poradenství a doporučení se může v jednotlivých bankovních institucích podstatně lišit a z tohoto důvodu autor doporučuje začínajícím investorům volit spíše větší bankovní instituce na českém trhu. Tímto přístupem potenciální investor zvýší své šance na poskytnutí kvalitnějšího a odbornějšího investičního poradenství.

S ohledem na kvalitu a odbornost investičního poradenství, či investiční nabídky v rámci jednotlivých regionů České republiky dospěl autor diplomové práce k závěru, že každá bankovní instituce má nastavené své vlastní sjednocené postupy a procesy. Díky tomu může být nabídnuta každému klientovi z různých regionů stejná kvalita a výběr investičního doporučení a nabídky bez výraznějších rozdílů.

6 Závěr

Závěrem diplomové práce se autor rozhodl představit aktuální výhledy občanů České republiky k tématu investování v roce 2023. Výsledky dotazování jsou čerpány z průzkumu investičního chování Čechů vytvořeného Asociací pro kapitálový trh České republiky. Výsledek není nikterak překvapující s ohledem na zvyky a historii zhodnocování prostředků v České republice. Většina respondentů očekává, že budou spořit své finanční prostředky na běžném (44 %) a spořícím účtu (24 %). K tomuto výsledku přispívá zcela jistě vysoké úročení na spořících účtech v českých bankách v roce 2023. Následují produkty se státní podporou, a to penzijní spoření (23 %) se stavebním spořením (18 %). S výsledkem 14 % se umístilo zlato a jiné drahé kovy. V závěsu se nachází investice do podílových fondů (13 %). Zbytek průzkumu je dohledatelný v níže uvedeném grafu.

Graf č. 24: Kam chtějí Češi investovat v roce 2023

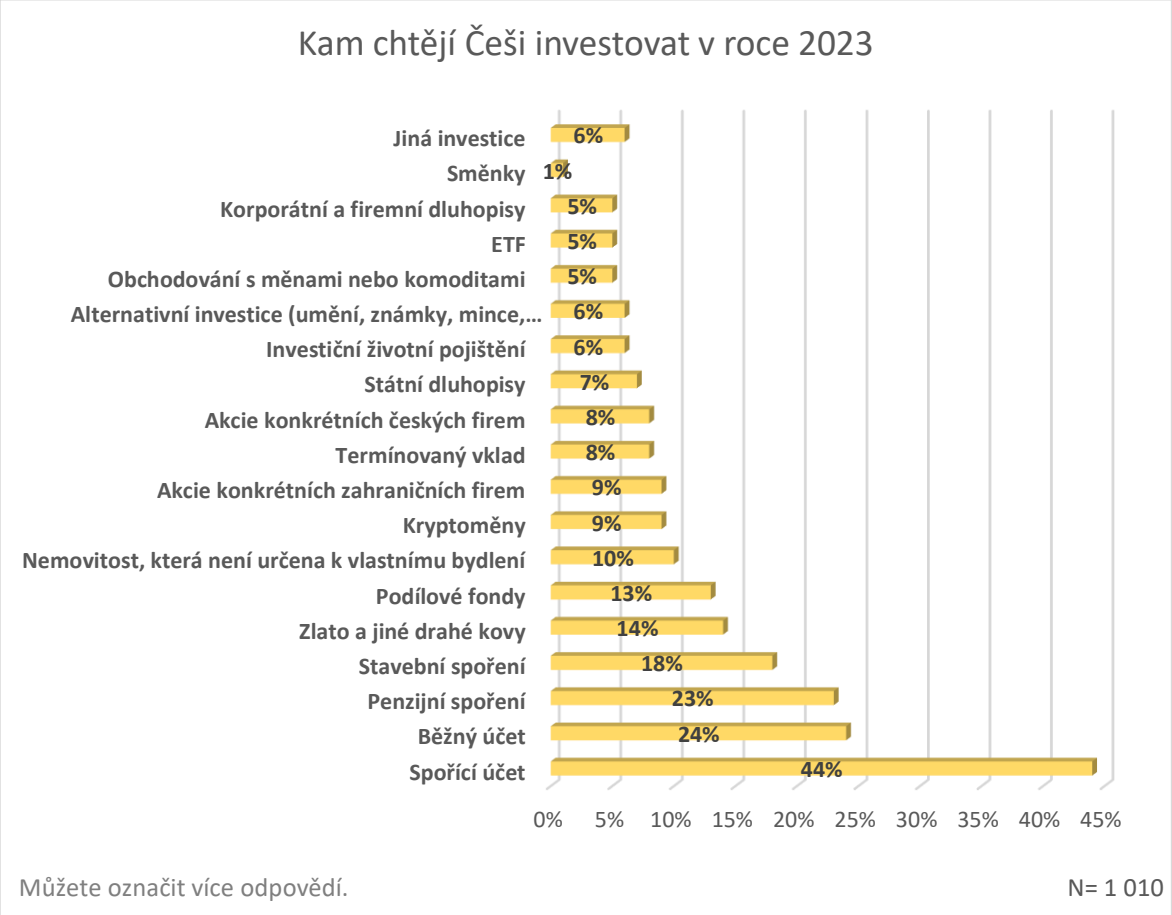

Zdroj: vlastní zpracování, AKAT ČR (Průzkum investičního chování Čechů 2023)

Autor diplomové práce si dal za cíl zhodnotit investiční gramotnost, rozšířenost a možnosti využití produktů kolektivního investování prostřednictvím podílových fondů. Cílem bylo také zhodnocení kvalitu poskytování investičního poradenství a doporučení v rámci vybraných bankovních institucí na českém trhu. Z prezentovaných výsledků je možné usoudit, že kolektivní investování v České republice má již svoji stabilní pozici a v budoucnu bude tuto pozici určitě posilovat.

Hlavním přínosem diplomové práce je představení aktuální situace ohledně kolektivního investování a investiční gramotnosti v České republice. Důležitým přínosem diplomové práce je také ujasnění představ, jak jednotlivé bankovní instituce přistupují k potenciálním investorům, jaký servis a investiční poradenství mohou potencionální investoři od bankovních institucí na českém trhu očekávat.

7 Seznam použitých zdrojů

Použitá literatura

1. VESELÁ, Jitka, 2019. *Investování na kapitálových trzích*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-212-4.

2. REJNUŠ, Oldřich, 2016. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5871-8.

3. KOCIÁNOVÁ, Helena, 2012. *Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit*. Olomouc: ANAG. ISBN ISBN978-80-7263-767-6.

4. JANDA, Josef, 2011. *Spořit nebo investovat?*. Praha: Grada. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-3670-9.

5. KOHOUT, Pavel a Martin HLUŠEK, 2002. *Peníze, výnosy a rizika: příručka investiční strategie*. 2. rozš. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 80-861-1948-3.

6. SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL, 2021. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 4. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-3123-5.

7. GLADIŠ, Daniel, 2012. *Naučte se investovat*. 7. dotisk 2., rozš. vyd. Praha: Grada. Finanční trhy a instituce. ISBN 80-247-1205-9.

8. LIŠKA, Václav a Jan GAZDA, 2004. *Kapitálové trhy a kolektivní investování*. Praha: Professional Publishing. ISBN 80-864-1963-0.

9. KOHOUT, Pavel, 2008. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*. 5., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada. Investice. ISBN 978-80-247-2559-8.

10. HASLEM, John A., 2009. *Mutual Funds*. New Jersey: Wiley. ISBN 9780470530894.

Internetové zdroje

1. *Prodali jste akcie nebo podílové listy? Co teď s daněmi.* [online], 2022. Praha: NextPage Media [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.penize.cz/dan-z-prijmu-fyzickych-osob/425326-jak-zdanit-prijmy-z-prodeje-akcii-a-podilovych-listu-investice-a-danove-priznani

2. *Co je kategorie fondu a SRRI?* [online], 2023. Praha: KK INVESTMENT PARTNERS [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://www.kkip.cz/cs/pro-klienty/aplikace-kkinvestor/co-je-kategorie-fondu-a-srri

3. *Průzkum investičního chování Čechů* [online], 2023. Praha: Asociace pro kapitálový trh České republiky [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: https://www.akatcr.cz/Dokumenty/Tiskova-zprava-AKAT/tiskov225-zpr225va-

akat-cesi-never205-st193tu-investuj205-aby-se-zajistili-na-st193r205https://www.akatcr.cz/Dokumenty/Tiskova-zprava-AKAT/tiskov225-zpr225va-akat-cesi-never205-st193tu-investuj205-aby-se-zajistili-na-st193r205

4. *Investice* [online], 2022. Praha: emadata.cz [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: https://emadata.cz/kategorie/tematika/investice/

5. *Investice* [online], 2021. Praha: emadata.cz [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: https://emadata.cz/kategorie/tematika/investice/

6. *Co je volatilita?* [online], 2023. Londýn: Capital Com SV Investments Limited [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: https://capital.com/cs/volatilita-definice

7. BUSCH, Danny, 2017. MiFID II and MiFIR: stricter rules for the EU financial markets. *Law and Financial Markets Review*. **11**(2-3), 126-142. ISSN 1752-1440. Dostupné z: doi:10.1080/17521440.2017.1412060

8. *McWhinney, James: A Brief History of the Mutual Fund* [online], 2022. New York: Investopedia [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/articles/mutualfund/05/mfhistory.asp

9. *Zákon č. 240/2013 Sb.*, 2013. In: . Česko: Sbírka zákonů, ročník 2013, číslo 240. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-240

10. *Zákon č. 586/1992 Sb.*, 1992. In: . Česko: Sbírka zákonů, ročník 2023, číslo 586. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586

8 Přílohy

Příloha č. 1: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2020
Příloha č. 2: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2021
Příloha č. 3: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2022
Příloha č. 4: Investiční dotazník a investiční nabídka od Komerční banky, a. s.
Příloha č. 5: Investiční dotazník a investiční nabídka od Československé obchodní banky
Příloha č. 6: Investiční dotazník od Air Bank, a. s.

Příloha č. 1: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2020

		Index finanční gramotnosti	
		Počet respondentů	Průměr
Rok 2019		1087	57
Rok 2020		1102	61
Pohlaví	Muž	532	65
	Žena	570	57
Věk	18-34	258	59
	35-49	331	62
	50-64	263	63
	65 a více let	210	59
Vzdělání	ZŠ	282	52
	Maturita	442	60
	VOŠ, VŠ	376	67
Region	Praha	130	64
	Čechy	537	59
	Morava	434	61

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2020

Příloha č. 2: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2021

		Index finanční gramotnosti
		Průměr
Rok 2020		61
Rok 2021		55
Pohlaví	Muž	59
	Žena	50
Věk	18-34	52
	35-49	54
	50-64	56
	65 a více let	56
Vzdělání	ZŠ	44
	Maturita	54
	VOŠ, VŠ	63
Region	Praha	60
	Čechy	54
	Morava	53

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2021

Příloha č. 3: Výsledek Indexu finanční gramotnosti 2022

		Index finanční gramotnosti
		Průměr
Rok 2021		55
Rok 2022		56
Pohlaví	Muž	60
	Žena	52
Věk	18-34	51
	35-49	56
	50-64	58
	65 a více let	58
Vzdělání	ZŠ	48
	Maturita	56
	VOŠ, VŠ	62
Region	Praha	59
	Čechy	59
	Morava	55

Zdroj: vlastní zpracování, Průzkum fin. gramotnosti Čechů 2022

Příloha č. 4: Investiční dotazník a investiční nabídka od Komerční banky, a. s.

Investiční nabídka

Investiční profil

Investor
Profil **Dynamický**

Jste odvážný investor. Chcete vyšší zhodnocení a tolerujete i výraznější kolísání hodnoty investice.

1 O co jde?

Jde o investici vytvořenou pro vás na míru. Na základě vašich odpovědí v dotazníku vám nyní můžeme poradit, jak a kam investovat.

2 Do čeho budete investovat?

Investovat budete do vybraných podílových fondů společnosti Amundi, našeho partnera, investiční jedničky v Evropě. Tuto investici pro vás navrhují naši experti v oblasti investování s ohledem na aktuální situaci na trzích.

3 Co můžete očekávat v číslech?

Očekávaná hodnota po odečtení poplatků
za příznivé situace na trzích
916 032 Kč

676 000 Kč
Celkový vklad

8 000 Kč/měsíc
Pravidelná investice

186 Kč/měsíc
Vstupní poplatek

100 000 Kč
Jednorázová investice

2 331 Kč
Vstupní poplatek

za nepříznivé situace na trzích
707 219 Kč

6 let
Vámi zvolená doba investice

2–9 %
Očekávané rozmezí ročního zhodnocení

Investované peníze máte kdykoli k dispozici. Zvolená doba investice není závazná.

Je však dobré počítat s minimální doporučenou dobou, aby investice měla na zhodnocení potřebný čas.

Důležité upozornění: Návrh řešení na míru je investičním poradenstvím. Očekávané zhodnocení vychází z aktuálních výhledů společnosti Amundi pro jednotlivé fondy obsažené v této nabídce. Očekávaná výkonnost není spolehlivým ukazatelem výkonosti skutečné. Přehled rizik spojených s investováním naleznete v bodě 7 tohoto dokumentu.

4 Jaká je investiční strategie vaší investice?

Naše doporučení vychází z vašeho investičního profilu a doby investice.

Portfolio s vysokým podílem dynamické složky (akciová, komoditní, realitní) - ty představují typicky 65 % portfolia (minimálně 40 %, maximálně 90 %). Cílem je dosáhnout dlouhodobého zvyšování hodnoty portfolia a v delším horizontu výrazněji překonat inflaci - o více než 3 % ročně. Doporučený investiční horizont portfolia je 5 let, optimálně i delší.

5 Z jakých fondů se investice skládá?

Investici jsme složili z těchto fondů záměrně, každý z nich má svou roli. Investice pro vás bude správně pracovat jako celek.

Název a popis fondu	Typ fondu	Jednorázově investujete	Pravidelně investujete
CPR Invest - Global Disruptive Opportunities A CZK H - Acc Akciový tématický fond investující do společností, které vytváří nové trendy, mění nebo vytváří nový trh v oblastech digitální technologie, průmysl 4.0 (robotizace, automatizace), zdravotnictví a obnovitelné zdroje. Fond je zajišťován do CZK.	Akciové fondy	20 000 Kč	1 600 Kč/měs.
Amundi Fund Solutions - SUSTAINABLE GROWTH - A - CZKH (C) Smíšený fond, který investuje do nejlepších akciových a dluhopisových fondů světových správců. Akcie jsou zastoupeny v rozmezí 65 % až 85 %. Fond je měnově zajištěn.	Smíšené fondy	60 000 Kč	4 800 Kč/měs.
Amundi CR Krátkodobý Konzervativní fond, který investuje do termínovaných vkladů a dluhopisů s krátkou dobou splatnosti. Jedná se o krátkodobou investici s velmi nízkou hladinou kolísání. Měna fondu je CZK.	Fondy krátkodobých investic	20 000 Kč	1 600 Kč/měs.

Podrobné informace o jednotlivých fondech, jejich složení a výkonnosti včetně komentářů portfolio manažera najdete na **www.amundi-kb.cz**.

6 Jak investici sjednáte?

Zavolejte nám nebo si sjednejte schůzku na pobočce.

Kontakt:

7 Co byste měli vědět?

Investice na míru

Naše doporučení, kam investovat, vychází z vašeho investičního profilu a z informací, které jsme o vás zjistili pomocí Dotazníku investora.

Dotazník investora

Aktualizujte prosím svůj Dotazník investora každý rok, nebo vždy, když se váš vztah k riziku zásadně změní. Může jít například o nenadálou změnu životní situace.

Časově omezená platnost nabídky

Jedná se o jednorázové investiční poradenství. S ohledem na aktuální situaci na trzích je proto platnost této nabídky omezena a uvedena na první straně tohoto dokumentu. Složení nabídky se případně může změnit.

Jen kompletní nabídka

Pokud je součástí Investiční nabídky více pokynů k nákupu, pak je potřeba, abyste provedli všechny a v plném rozsahu. Odeslat platbu jen na část nabídky může být příliš rizikové. Nedoporučujeme to. Neneseme tudíž ani zodpovědnost za tyto pokyny. Pokyn k nákupu vytržený z nabídky provedeme proto pouze v režimu přijímání a předávání pokynů.

Kolísání hodnoty

Hodnota investice a příjem z ní může v čase stoupat i klesat. V rámci investiční nabídky neposkytujeme další průběžné poradenství. Během investování si můžete své portfolio upravit sami. Výnosy minulé nejsou zárukou výnosů budoucích.

Před začátkem investování si ověřte možné právní, daňové a účetní dopady.

Informace o fondech

Veškeré údaje o fondech najdete v příslušném prospektu, statutu investičního fondu, případně dokumentu Sdělení klíčových informací daného fondu. Dokumenty získáte u svého bankéře nebo na internetových stránkách **www.amundi-kb.cz**. Za správnost informací dokumentů ručí správce fondů.

Poplatek

Za zprostředkování nákupu cenných papírů fondu Amundi dostaneme odměnu ve výši vstupního poplatku. Ten najdete v ceníku fondu. Poté nám Amundi ještě pošle část z poplatku za správu portfolia, 0,03 % až 1,5 % z celkového poplatku. O tyto peníze se dělíme s Amundi. Neplatíte je navíc.

Střet zájmů

Fondy v investiční nabídce jsou otevřené i samotné bance, jejím dceřiným firmám nebo zaměstnancům banky. Připravili jsme proto postupy pro zjišťování, předcházení a řízení případných střetů zájmů, pokud se objeví.

Podrobnosti najdete na našich stránkách v sekci Regulace investičního bankovnictví. Případně jsou na vyžádání u bankéře.

Investiční nabídka není nezávislým investičním poradenstvím ve smyslu čl. 52 Nařízení (EU) 2017/565, neboť jsme vybírali pouze z fondů skupiny Amundi.

Investice do udržitelných fondů

V investičním poradenství zohledňujeme v souladu s nařízením (EU) 2019/2088 výběr fondů Amundi tak, abychom naplnili cíl nabízet primárně fondy splňující kritéria udržitelnosti (tzv. „ESG" nebo „zelené" fondy). Víc informací na www.kb.cz/SFDR)

Volejte bankéři

Chcete se na něco zeptat? Číslo na svého bankéře najdete na předchozí straně.

Příloha č. 5: Investiční dotazník a investiční nabídka od Československé obchodní banky

Vyhodnocení investičního dotazníku

Klient (jméno. příjmení, titul):

Datum narození:

Trvalé bydliště:

Děkujeme za Vaše odpovědi a čas věnovaný vyplnění dotazníku. Informace, které jsme od Vás získali, využijeme ve Vašem nejlepším zájmu především k tomu, abychom Vám pomohli s výběrem vhodné investice. Na základě Vašich odpovědí jsme vyhodnotili Váš investiční profil: **ODVÁŽNÝ.**

Odvážný

Postoj k riziku

Platný od 17. 3. 2023 do 17. 3. 2026

Charakteristika profilu: Odvážný

Pro investora s tímto investičním profilem je charakteristické, že se zaměřuje na potenciál výnosu za cenu vyššího kolísání hodnoty investice. Očekává výnos podstatně převyšující výnosy z běžných bankovních vkladů s cílem výrazně překonat růst spotřebitelských cen (inflaci). Uvědomuje si, že za velmi nepříznivých okolností může hodnota jeho investice být i několik let nižší než její výchozí hodnota. Zaměřuje se na investiční příležitosti s dlouhým investičním horizontem 5 a více let.

Vašemu postoji k riziku odpovídají produkty s produktovým skóre ve vyznačeném intervalu:

Finanční zázemí

Platné od 17. 3. 2023 do 17. 3. 2024

Investiční kapacita vyjadřuje objem likvidních finančních prostředků, který lze použít k investování. Spořicí kapacita vyjadřuje objem finančních prostředků určený k pravidelnému investování.

Maximální investiční kapacita	Maximální spořicí kapacita
466 237 CZK	25 000 CZK

Hotovostní rezerva

Platná od 17. 3. 2023

Hotovostní rezerva jsou peníze, které můžete použít na načekané výdaje. Uložené je můžete mít jak v hotovosti, tak na běžném nebo spořicím účtu. Hotovostní rezerva by měla pokrýt nezbytné měsíční výdaje na půl roku plus plánované nepravidelné výdaje na rok.

Hotovostní rezerva mimo ČSOB
150 000 CZK

Znalosti

Platné od 17. 3. 2023

Zkušenosti

Platné od 17. 3. 2023 do 17. 3. 2026

Vyhodnocení produktových skupin podle Vašich znalostí a zkušeností

Běžné investiční fondy **přiměřené**
Strukturované produkty s minimálně 90% ochranou **nepřiměřené**
Dluhopisy **přiměřené**
Strukturované produkty s podmíněnou ochranou/bez ochrany **nepřiměřené**

Vyhodnocení dotazníku udržitelnosti

Klient (jméno. příjmení, titul):

Datum narození:

Trvalé bydliště:

Postoj k udržitelnosti investic

Investor s tímto profilem se rozhodl, že se ve svých investicích nebude řídit p
rincipy udržitelnosti.

Doplňující informace

Informace o vašich udržitelných preferencích budou využity při poskytování poradenství.

Příloha č. 6: Investiční dotazník od Air Bank, a. s.

Investiční dotazník

Jméno a příjmení klienta:
Datum narození:

Datum vyplnění dotazníku: 17.03.2023

Nejdřív potřebujeme vědět, čím se živíte. Jste:

- [x] Zaměstnanec.
- [ ] Živnostník.
- [ ] Důchodce.
- [ ] Rodič na rodičovské.
- [ ] Rentiér.

Jaký je váš zamýšlený investiční horizont, tedy doba, po kterou chcete nechat prostředky investované?

- [ ] Více než 8 let (obvyklý investiční horizont pro akciové podílové fondy vhodný i pro ostatní druhy investic).
- [x] 5–8 let (obvyklý investiční horizont pro smíšené nebo některé akciové podílové fondy vhodný i pro méně rizikové investice).
- [ ] 3–5 let (obvyklý investiční horizont pro dluhopisové nebo některé smíšené podílové fondy).
- [ ] Do 3 let (obvyklý investiční horizont pro krátkodobé dluhopisové fondy).

V příštích 12 měsících plánujete investovat:

- [ ] Do 50 000 Kč.
- [x] Do 250 000 Kč.
- [ ] Do 500 000 Kč.
- [ ] Více než 500 000 Kč.

Je pravděpodobné, že své investované peníze budete potřebovat vybrat dřív, než jste si naplánoval/a?

- [ ] Ano, je to pravděpodobné. Mám málo jiných úspor a malou rezervu mezi příjmy a výdaji, takže se může lehce stát, že i přes nevýhodné podmínky budu potřebovat peníze vybrat i na menší mimořádné výdaje. V takovém případě pro mě nejsou vhodné investice do akciových a smíšených podílových fondů, protože doporučený investiční horizont nebudu pravděpodobně schopen/schopna dodržet.
- [x] Je to málo pravděpodobné. Mám jiné úspory nebo dostatečnou rezervu mezi příjmy a výdaji. Investice bych odprodal/a pouze za mimořádných okolností.
- [ ] Je to téměř vyloučeno. Mám dostatek jiných úspor na mimořádné výdaje a rezervu mezi příjmy a výdaji. Investiční horizont hodlám dodržet.

Do čeho podle vás investují fondy peněžního trhu především?

- [ ] Pouze do spořicích účtů a terminovaných vkladů, takže garantují kladný výnos.
- [x] Do krátkodobých instrumentů se splatnosti do 1 roku s mírným kolísáním hodnoty. Peněžním trhem se rozumí složka finančního trhu.
- [ ] Převážně do drahých kovů a uměleckých předmětů, které lze směnit za peníze.

Air Bank poskytuje investiční službu přijímání a předávání investičních pokynů po vyplnění investičního dotazníku a to znamená, že:

- [ ] Air Bank mi přesně poradí a doporučí, do čeho mám investovat.
- [ ] Air Bank mi vůbec nepomůže a odpovědi z dotazníku nevyhodnocuje.
- [x] Air Bank podle odpovědí z dotazníku vyhodnotí, které investice jsou pro mě přiměřené a nepřiměřené.

Hodnota syntetického ukazatele SRRI u podílových fondů ukazuje:

- [x] Výši rizika spojenou s investováním do podílových fondů na škále od 1 do 7.
- [ ] Měsíční míru zhodnocení vložené investice garantovanou státem.
- [ ] Nevím a nezajímá mě to.

Jaká rizika podle vás představuje investování do dluhopisů a podřízených dluhopisů?

- [ ] Pouze měnová rizika, investování do jakýchkoli tuzemských dluhopisů je zcela bez rizika.
- [x] Investování do dluhopisů nese riziko ztráty prostředků, především jde o schopnost emitenta splatit dlužnou jistinu a výnosy. S podřízenými dluhopisy je obvykle spojena vyšší míra rizika.
- [ ] Žádná, investování do dluhopisů nenese žádné riziko ztráty prostředků.

Jaká investice je podle vás rizikovější? Investice do:

- [ ] Dluhopisového fondu investujícího do tuzemských státních a bankovních dluhopisů.
- [x] Akciového fondu zaměřeného na rozvíjející se trhy v lokálních měnách.
- [ ] Vůbec nevím.

Máte vzdělání nebo pracovní zkušenosti spojené s investováním?

- [ ] Vím, že toho moc nevím.
- [x] Mám hodně načteno a nastudováno.
- [ ] Mám vysokoškolské vzdělání související s finančními trhy.
- [ ] Mám více než 2 roky praxe v současném nebo minulém povolání v oblasti obchodování s investičními nástroji.

Jaká jsou podle vás rizika investování do podílových fondů?

- [x] Investování do podílových fondů nese riziko ztráty prostředků v závislosti na stupni rizika a typu fondu (dluhopisové, smíšené, akciové).
- [ ] Žádná, riziko je rozložené a podílové fondy garantují investorům kladný výnos.
- [ ] Nevím.

Řekněte nám, proč chcete investovat. Podle vaší odpovědi vybereme z naší nabídky ty cenné papíry, které se pro vás hodí. Cenné papíry, které se pro vás nehodí, vám prodat nemůžeme. Investovat chci, abych:

- [ ] Na kratší dobu někam uložil/a peníze. Chci přitom hlavně bezpečí, aby moje investice neztrácely hodnotu - nízký výnos mi nevadí. Investice do podílových fondů pro mě proto nebudou vzhledem k jejich kolísavosti a dlouhodobosti to pravé.
- [x] Uložil/a peníze, které nebudu delší dobu potřebovat. Nevadí mi trochu riskovat, ale rozhodně nechci přijít o moc peněz. Vhodné pro mě budou spíš konzervativnější fondy, investující do dluhopisů. Rizikovějším fondům, investujícím do akcií, se raději vyhnu.
- [ ] Dosáhl/a vyššího zhodnocení svých investic. Dobu uložení peněz moc neřeším, přičemž počítám s tím, že podstoupím i vyšší riziko ztráty hodnoty. Třeba i investováním do podílových listů akciových fondů, jejichž hodnota může hodně kolísat.

Jaké obchody s nástroji peněžního trhu jste v minulosti prováděl/a nebo provádíte v současnosti?

- [x] Obchody s těmito nástroji jsem neprováděl/a.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.

Jaké obchody s podílovými listy jste v minulosti prováděl/a nebo provádíte v současnosti?

- [ ] Obchody s těmito nástroji jsem neprováděl/a.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.

- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [x] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.

Jaké obchody s dluhopisy jste v minulosti prováděl/a nebo provádíte v současnosti?

- [x] Obchody s těmito nástroji jsem neprováděl/a.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.

Jaké obchody s akciemi jste v minulosti prováděl/a nebo provádíte v současnosti?

- [ ] Obchody s těmito nástroji jsem neprováděl/a.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu nejvýše 1 roku s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 1 rok a nejvýše 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.
- [x] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 250 tis. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky do celkového objemu 1 mil. Kč.
- [ ] Obchody po dobu delší než 2 roky s celkovým objemem nad 1 mil. Kč.

Jak často jste obchodoval/a s podílovými listy?

- [ ] Přibližně jednou za rok.
- [ ] Přibližně jednou za čtvrtletí.
- [x] Pravidelně, častěji než jednou za čtvrtletí.

Jak často jste obchodoval/a s akciemi?

- [x] Přibližně jednou za rok.
- [ ] Přibližně jednou za čtvrtletí.
- [ ] Pravidelně, častěji než jednou za čtvrtletí.

Jakou měly vaše obchody s podílovými listy v minulosti převážně povahu?

- [ ] Uložení dočasně volných finančních prostředků.
- [x] Uložení dlouhodobě volných finančních prostředků.
- [ ] Snaha vydělat na pohybu tržních cen (spekulace).

Jakou měly vaše obchody s akciemi v minulosti převážně povahu?

- [ ] Uložení dočasně volných finančních prostředků.
- [x] Uložení dlouhodobě volných finančních prostředků.
- [ ] Snaha vydělat na pohybu tržních cen (spekulace).

Jak velkou část peněz, které chcete investovat, byste musel/a ztratit, aby vám to způsobilo významnější finanční potíže? Podle vaší odpovědi vybereme z nabídky ty cenné papíry, které se pro vás hodí. Jiné, které se pro vás nehodí, vám prodat nemůžeme.

- [ ] Mám dostatek jiného majetku a/nebo dostatečné příjmy na to, aby mi případná ztráta investovaných prostředků nezpůsobila významnější finanční potíže.
- [x] Přijít o více než 40 % toho, co chci investovat, by už byl problém. S menší ztrátou se zvládnu vyrovnat, mám dostatek jiného majetku a/nebo dostatečné příjmy.
- [ ] Významnější finanční potíže mi způsobí, když přijdu o více než 20 % z peněz, které chci investovat. Investice do akciových fondů pro mě vzhledem k jejich většímu kolísání nejspíš nebudou to pravé.
- [ ] Když přijdu o více než 10 % z peněz, které chci investovat, způsobí mi to významnější potíže. Nedokážu pak totiž platit svoje závazky. To by se mohlo stát, kdybych investoval/a do akciových nebo smíšených podílových fondů.
- [ ] To, jestli dokážu platit své budoucí závazky, hodně závisí na těchto investicích. Přijít o 5 nebo více procent z peněz, které chci investovat, by pro mě znamenalo velký problém. Z podílových fondů tak pro mě budou vhodné jen fondy peněžního trhu, které mají nejnižší riziko.
- [ ] I nízká ztráta, tedy do 5 % z peněz, které chci investovat, by pro mě byl velký finanční problém. Investice do podílových fondů pro mě proto vzhledem k jejich kolísavosti nebudou vhodné.